Visie op BOSS

gemeente Winterswijk

Leidraad voor Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten in de openbare ruimte van gemeente Winterswijk

Inleiding: visie op bewegen, ontmoeten, spelen en sporten

Ruimte

Kinderen verdienen de ruimte! Door buiten te spelen ontdekken kinderen de wereld om zich heen, leren ze samen te spelen en blijven ze gezond door beweging en buitenlucht. Dat houdt niet op als ze twaalf jaar worden. Waar het vroeger bij buitenspelen alleen om kinderen ging, zijn we in gaan zien dat alle leeftijden baat hebben bij buiten bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (oftewel BOSS). In een realiteit waarin de openbare buitenruimte onder druk staat, is het dus van belang om een claim te leggen op voldoende en geschikte BOSS-ruimte. De uitdaging is om de openbare buitenruimte zo vorm te geven dat kinderen en overige inwoners zich maximaal uitgenodigd en uitgedaagd weten om buiten te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten.

BOSS in Winterswijk

De gemeente Winterswijk onderschrijft het belang van een dergelijke buitenruimte. Ze wil een toekomstbestendig netwerk van aantrekkelijke en uitdagende plekken en routes bieden aan kinderen (0-18). Een goede en eerlijke spreiding van speel- en sportplekken over de gemeente die past bij het aantal kinderen, hun leeftijd en behoeftes. Vanuit dit aanbod voor kinderen wil de gemeente al haar inwoners (0-99) stimuleren om buiten te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten.

Om dit te bereiken dient dit document, de **Visie op BOSS**. De Visie op BOSS schetst de visie en BOSS-uitgangspunten voor de bebouwde kom van Winterswijk voor 2040. Daarbij wordt een aanzet gedaan voor de aanpak die realisatie ervan stapsgewijs mogelijk kan maken. Ook is in beeld gebracht wat dit betekent voor de verschillende buurten met behulp van kaart- en inspiratiemateriaal.

Aanleiding, werkwijze en leeswijzer

Aanleiding

Gemeente Winterswijk heeft behoefte aan een actuele, complete en praktisch toepasbare visie op speelruimte. Aangezien het huidige speelruimtebeleid in Winterswijk behoorlijk verouderd is, werd de opdracht geformuleerd om tot een nieuwe uitgewerkte visie te komen. De kindergemeenteraad heeft deze wens kracht bijgezet door middel van een in juni ‘23 aangenomen motie voor meer ruimte voor spelen. In deze Visie op BOSS kunnen recente ontwikkelingen op gebied van spelen worden meegenomen, waaronder de bredere blik op spelen die we in deze visie met BOSS aanduiden. Recente uitdagingen rond speeltuinverenigingen vragen om beleidskeuzes. In deze visie wordt dan ook meegenomen welke rol en functie speeltuinverenigingen in het totale aanbod hebben. Verder wordt in deze visie invulling geboden aan enkele lange termijn opgaven en ambities binnen de gemeente, zoals deze momenteel worden uitgewerkt in de Omgevingsvisie Kom. Denk hierbij met name aan de gezonde leefomgeving.

De aanleiding voor deze visie is verder om te kunnen handelen vanuit een consistente visie. Momenteel wordt speelruimtebeheer uitgevoerd vanuit een krap budget en is er sprake van een vervangingsachterstand (zie ‘Beheer’). Voor herinrichting van een speelplek moeten incidentele aanvragen worden gedaan. Met een consistente visie met bijbehorende kaders kan structureel worden gewerkt aan een toekomstbestendig en eerlijk verspreid netwerk van aantrekkelijke en uitdagende BOSS-plekken. Een dergelijke visie kan goed uitgelegd worden aan inwoners.

Werkwijze visie

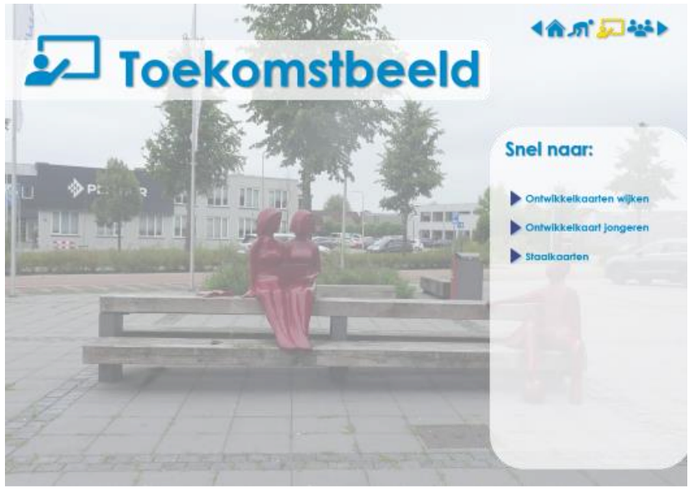
Om te komen tot deze Visie op BOSS is een analyse gemaakt van de huidige situatie van Winterswijk. Voor deze analyse zijn ‘harde’ en ‘zachte’ data verzameld. ‘Harde’ gegevens zijn in beeld gebracht, zoals bevolkingscijfers, inventaris, ruimtelijke opbouw en hittekaarten. Met zachte data wordt de huidige beleving van de buitenruimte bedoeld. Deze zachte data zijn verzameld met een intern- en extern participatieproces. In het interne participatieproces zijn gesprekken gevoerd met ambtenaren die te maken hebben met BOSS vanuit hun vakgebied. Voor het externe participatieproces zijn kinderrondgangen en een jongerengesprek gehouden en is een gemeentebrede online bevraging uitgezet. De conclusies uit de analyse van Winterswijk hebben we over de BOSS-principes gelegd die adviesbureau OBB spelmakers + ruimtedenkers op basis van onderzoek en ervaring in de ondersteuning van andere gemeentes heeft ontwikkeld.

Op grond van deze conclusies zijn de visie en de nieuwe uitgangspunten voor Winterswijk geformuleerd. Deze uitgangspunten zijn vertaald naar een toekomstbeeld waarin ontwikkelkaarten en staalkaarten opgenomen zijn. Ontwikkelkaarten laten zien hoe de uitgangspunten zich vertalen naar de spreiding en de staalkaarten bieden een leidraad voor de inrichtingskwaliteit. Daarbij is een voorstel gevoegd voor een werkwijze richting de uitvoering van deze ontwikkelkaarten.

Leeswijzer

Dit rapport is gemaakt om digitaal te lezen. Het is opgebouwd om van voor naar achter te lezen, maar door te klikken op een afbeelding in de rechterkolom, kan rechtstreeks naar het betreffende deel van het rapport worden genavigeerd; ‘Nieuwe uitgangspunten’, ‘Toekomstbeeld’ en ‘Analyse situatie’. Op deze zogenaamde deelpagina’s zijn onder ‘Snel naar:’ de verschillende hoofdstukken binnen de delen aangegeven. Door hierop te klikken, navigeer je rechtsreeks naar het betreffende hoofdstuk. Via de pijlen rechts bovenaan ga je naar de pagina ervoor of erachter. Het icoontje in het midden leid je naar de betreffende deelpagina.

Inhoudsopgave

Inleiding: Visie op Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten 2
Aanleiding, werkwijze en leeswijzer 3

Nieuwe uitgangspunten 5
Van spelen naar BOSS 6
Uitgangspunten spreiding speel- en ontmoetplekken 0-12 jaar 7
Rol schoolpleinen en speeltuinen 8
Uitgangspunten spreiding sport- en beweegplekken 12+ 9
Uitgangspunten inrichtingskwaliteit 10
Buurtaanpak 11
Samenwerking in uitvoering 12

Toekomstbeeld 13
Normentabellen en toelichting 14
Ontwikkelkaart wijken 15
Ontwikkelkaart jongeren 20
Staalkaarten 21

Bijlage: Analyse situatie 37
Inleiding en conclusies analyse 38
Data-analyse 39
Plekken en inrichting 50
Kinderrondgang en jongereninput 52
Bewonersbevraging 55
Ambtelijke verkenning 60
Aantakkend beleid 61
Beheer 63

Colofon 64

Nieuwe uitgangspunten

Snel naar:

- Van spelen naar BOSS
- Uitgangspunten spreiding speel- en ontmoetplekken
- Rol scholen en speeltuinen
- Uitgangspunten spreiding sport- en beweegplekken
- Uitgangspunten inrichtingskwaliteit
- Buurtaanpak
- Samenwerking in uitvoering
- Scenario's en budgetten

Van spelen naar BOSS

Gemeente Winterswijk wil een gemeente zijn waar bewegen, ontmoeten, spelen en sporten voor al haar inwoners toegankelijk is en gestimuleerd wordt. We beginnen gewoon bij de speelruimte voor kinderen en het sporten en ontmoeten voor jongeren en starten zo het gesprek over BOSS-vriendelijke buurten voor iedereen!

Doelgroepen & samenhang

De openbare ruimte moet beschikbaar zijn en uitnodigen om buiten samen op ontdekkingstocht te gaan. Dit begint al bij de voordeur. Informele ruimte zoals stoepen, pleintjes, grasveldjes en bosjes vormen samen met de formele speel- en sportplekken een netwerk aan routes en plekken waar iedereen kan ontmoeten, zich veilig voelt en plezier kan beleven.

Kinderen oefenen in hun woonbuurt spelenderwijs met zelfstandig worden. Ze leren op pad te gaan en samen te spelen. De woonbuurt is ook de plek waar senioren die slechter ter been worden graag zo lang mogelijk zelfredzaam willen blijven. Bankjes en iets te zien of te doen helpen daarbij.

Kinderen worden jongeren. Het samen spelen verandert in samen sporten en chillen. Ook voor deze ontwikkelingsfase is het goed om passende plekken aan te bieden. Dat doen we in eerste instantie voor jongeren zelf, omdat we ook deze leeftijdsgroep willen stimuleren om buiten te bewegen en te ontmoeten. Jongeren sporten steeds meer buiten verenigingsverband en vragen om voorzieningen daarvoor. Tegelijk doen we het voor kinderen. Waar jongeren namelijk voldoende eigen plekken of zones hebben, behouden we ook voor kinderen voldoende ruimte om te spelen.

Kinderen spelen meer en langer als hun (groot)ouders op de plek waar ze spelen, anderen kunnen ontmoeten. Bankjes en picknicktafels maken zo speelruimte aantrekkelijker. Kinderen bewegen meer als hun (groot)ouders er graag op uit gaan, bijvoorbeeld om de hond uit te laten of voor een wandeling in het park. Ook voor volwassenen en ouderen geldt dat we in eerste instantie voor henzelf de buitenruimte zo willen inrichten dat deze stimulerend voor hen is om buiten te bewegen, te sporten en te ontmoeten. En dat we er daardoor tegelijkertijd voor zorgen dat kinderen voldoende buiten spelen en ontmoeten.

Inwoners met een beperking willen we ook toegankelijke plekken bieden waar ze zich welkom weten en mee kunnen doen. Niet op apart ingerichte plekken, dan zijn ze alsnog op zichzelf, maar door in het totale aanbod inclusieve plekken op te nemen.

BOSS als integrale aanpak

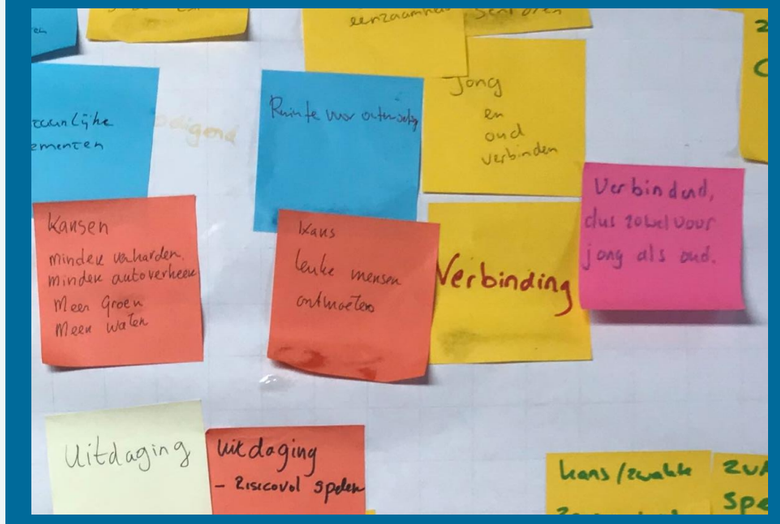
BOSS is de gebruikslaag van de fysieke leefomgeving. Het verbindt opgaves en brengt de wensen van bovenstaande doelgroepen samen. Goede visie en beleid over deze gebruikslaag leidt tot aantrekkelijke en toegankelijke buitenruimte voor iedereen.

In de Omgevingsvisie Kom (in wording) is het de ambitie de openbare ruimte integraal aan te pakken. Een gezondheidsbevorderende omgeving waarin ruimte is voor groen en ontmoeting, is een belangrijke thema voor Winterswijk. Ook vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt een integrale aanpak gewenst. BOSS brengt deze thema's samen en biedt een kapstok om vanuit verschillende beleidsdomeinen aan een integrale aanpak voor de buurten van Winterswijk te werken. De gebruikslaag BOSS is dan ook een verantwoordelijkheid binnen alle projecten in de openbare ruimte en draagt bij aan positieve gezondheid.

Kortom: er is in deze Visie op BOSS gestart bij speel- en beweegruimte voor kinderen. Van daaruit wordt gewerkt aan BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen. Vanuit spelen vindt de verbreding plaats naar jongeren, volwassenen en senioren in de vorm van een meer integrale benadering van de ruimte.

Uitgangspunten spreiding speel- en ontmoetplekken 0-12 jaar

Buurtnetwerk

Speelplekken hebben op kern-, buurt en straatniveau een duidelijk relatie met elkaar. Als een goed trapveld ontbreekt, zal de jeugd gaan voetballen op andere, misschien minder geschikte, plekken. Afhankelijk van de ruimtelijke opbouw en de bevolkingsopbouw is een samenhangend netwerk aan ruimtes, plekken en routes nodig. Met deze visie wordt er onderscheid gemaakt in een hoofdstructuur en een aanvullende nevenstructuur. Dit borgt samenhang en een eerlijke verdeling van voorzieningen bij de ontwikkeling van de speelruimte. Zie ook de ontwikkelkaarten.

Plekken en spreiding hoofdstructuur

Om ervoor te zorgen dat er altijd een goede, aantrekkelijke plek in de buurt is, zijn er kern- en buurtplekken aangewezen. Dit worden naar de toekomst toe de best ingerichte plekken. Zij vormen samen met de steunplekken de hoofdstructuur. Plekken in de hoofdstructuur zijn blijvende basisvoorzieningen die zorgen voor een eerlijke verdeling en dat er altijd een plek voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten is. Ook als het aantal kinderen en jongeren (licht) afneemt, wat voor Winterswijk de verwachting is.

Elke buurt heeft een buurtplek. Een buurtplek biedt bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (soms met een nadruk op sporten en soms met een nadruk op spelen) en er is ruimte voor (groot)ouders om ook te ontmoeten of mee te doen. Een kernplek heeft een functie voor heel Winterswijk. Het biedt iets extra's zoals een skatebaan of een natuurspeelplek die de fietsrit waard is en waar je een dagdeel door kunt brengen.

De steunplekken zijn nodig in het basisvoorzieningenniveau als de buurtplek niet volledig kan bieden wat nodig is voor de doelgroepen. Denk aan een extra speelplek als de buurtplek decentraal of te ver ligt voor de jongere kinderen. Of een extra trapveld als er veel basisschooljeugd en jongeren in de buurt wonen.

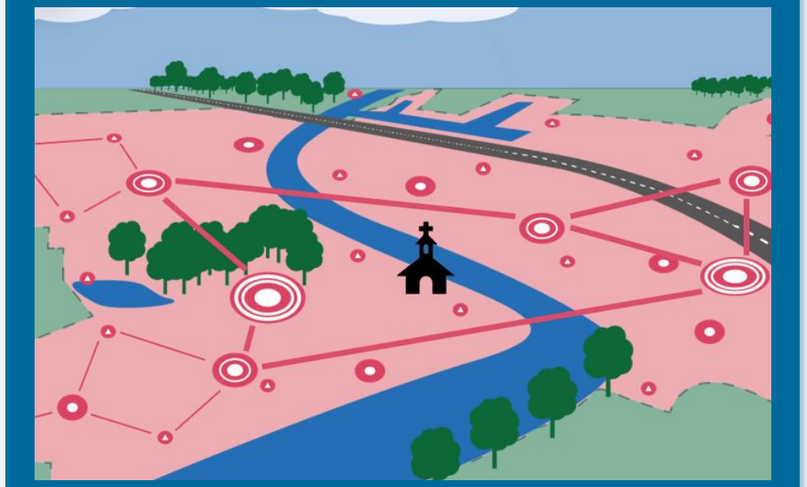
De gemeente verzorgt op kern-, buurt- en steunplekken het onderhoud en benodigde vervanging. Zij doet dit in samenspraak met de gebruikers, omwonenden en andere betrokkenen. Bij het aanwijzen van de plekken in de hoofdstructuur zijn de uitkomsten van de bewonersenquête sterk meegewogen. Zie hoofdstuk # voor kaders voor aantal en type plekken en de ontwikkelkaarten.

Plekken en spreiding nevenstructuur

Een deel van de plekken op de ontwikkelkaarten staat aangegeven als straatplek. Deze plekken zijn niet persé nodig als basisvoorziening. Zeker niet als er goede kern- en buurtplekken zijn. Daarom kan er op het moment dat de toestellen 'op zijn', gekeken worden of en hoe deze plekken bij kunnen dragen aan bewegen, ontmoeten, spelen en sporten op straatniveau voor alle leeftijden. Ze vormen samen de zogenaamde nevenstructuur.

Nu staat er een toestel, maar straks is wellicht een picknickbank en een appelboom meer gewenst. Of een speciaal klanktoestel voor het kind op de hoek dat een visuele of mentale beperking heeft. Zo worden de straatplekken maatwerk voor de direct omwonenden van de plek. De gemeente zal op deze straatplekken de toestellen niet meer vervangen. Op het moment dat een toestel komt te vervallen zijn er diverse keuzes te maken. Lees meer hierover bij de uitgangspunten voor samenwerking in uitvoering.

Straatplekken kunnen dus ook op plekken komen waar nu niets op de ontwikkelkaarten staat. Dit worden plekken zonder speeltoestellen, maar ze hebben wel een functie voor spelen en ontmoeten in de openbare ruimte. Ze zijn de opstap naar buiten net als de speelroutes . Ze moeten het naar buiten gaan stimuleren. Ze maken het onderweg zijn in de buurt naar school, supermarkt of buurtspeelplek leuk.

Rol schoolpleinen en speeltuinen

In Winterswijk is in sommige buurten weinig ruimte voor buitenspelen en is het ook lastig om buurtplekken aan te wijzen die groot genoeg zijn en voldoende aanbod hebben. De gemeente kiest ervoor om de scholen en speeltuinen dan ook een functie te geven in het aanbod van speelmogelijkheden. Deze ruimten zijn er al, zijn vaak goed ingeburgerd en bieden mogelijkheden voor een beter of intensiever gebruik. Dit betekent niet dat de gemeente de volledige verantwoordelijkheid overneemt voor deze plekken. Zij draagt voor dat deel bij dat zij ziet als nodig in aanvulling op de openbare speelplekken in de hoofdstructuur.

Speeltuinen

De zes speeltuinen die door speeltuinverenigingen beheerd worden, zijn fysiek nodig. Ze kunnen niet gemist worden in het aanbod. Het feit dat ze daarnaast door een speeltuinvereniging beheerd worden, betekent dat ze een extra sociale functie hebben. Zie hiervoor ook '[De toekomst van georganiseerde speeltuinen]' van BMC. In de enquête worden de zes speeltuinen die door speeltuinverenigingen beheerd worden, vaak genoemd bij de open vraag naar wat men de beste speelplek vindt. Ook bij de [kinderrondgangen] zijn de speeltuinen vaak genoemd bij de open vraag naar waar de kinderen graag spelen. Dit betekent niet perse dat deze speeltuinen allemaal veel gebruikt worden of dat men in alle gevallen enthousiast is over de inrichting, daar is nader onderzoek voor nodig. Wel is het een duidelijke indicatie van het belang van deze plekken en de potentie ervan. De zes speeltuinen zijn vaak grotere plekken met een ruim aanbod voor vooral de kinderen van 0-12 jaar. Voorzieningen als zandbakken, springkussens en toestellen voor 0-2 jaar zijn geen onderdeel van de openbare plekken en passen hier goed. Ook de allerjongste doelgroep kan hier onder toezicht terecht. Gezien het genoemde belang van deze fysieke plekken én de cruciale sociale functie van deze georganiseerde speeltuinen, worden ze door de gemeente beschouwd als buurtplekken met een functie voor een brede doelgroep voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. De openingstijden zijn niet altijd dusdanig dat de speeltuin is te zien als een altijd beschikbare openbare plek. Insteek is om naar de toekomst toe te kijken hoe door inrichting of afspraken de openingstijden verruimd kunnen worden of een klein deel meer openbaar toegankelijk kan worden. Ook zal bij uitvoering worden gekeken wat elke speeltuinvereniging nodig heeft voor een vitale toekomst.

Scholen

Schoolpleinen vervullen een belangrijke speel- en ontmoetfunctie. Dit is bevestigd in de bewonersbevraging en tijdens de [kinderrondgangen]. De pleinen worden voor en na schooltijd, met name door de schooljeugd van 6-11 jaar, die zelfstandig naar school mag, gebruikt om te spelen. Het zijn vaak grotere plekken met een ruim aanbod voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Gezien de specifieke mogelijkheden die schoolpleinen met zich meebrengen worden de schoolpleinen door de gemeente beschouwd als een steunplek spelen en/of sporten. De buurtfunctie voor schoolpleinen is niet haalbaar. Tijdens schooltijd kunnen moeders met kinderen er niet goed terecht en ook is het niet wenselijk de 12+ jeugd op het schoolplein te hebben. Samen met alle belanghebbenden zal bij uitvoering bekeken worden hoe de toegankelijkheid, inrichting en het gebruik geoptimaliseerd kunnen worden. De opengestelde pleinen zijn al goed toegankelijk. Samen met de niet-opengestelde schoolpleinen kan een gesprek worden gevoerd over (gedeeltelijke) openstelling om te kijken of hier winst te behalen is.

Bijdrage in geld en tijd

Indien er voldoende openbaarheid of bruikbaarheid is, zal de gemeente bijdragen door een bedrag beschikbaar te stellen voor vervanging van toestellen. Daarnaast kan zij de veiligheidsinspectie voor haar rekening nemen. Door de bijdrage en het maken van goede afspraken met verenigings- en schoolbesturen, kunnen we structureel investeren in een passende inrichting van deze plekken en er het voortbestaan van deze plekken mee garanderen.

Uitgangspunten spreiding sport- en beweegplekken 12+

BOSS-zones en urban-zone

Naast kinderen gebruiken ook jongeren, volwassenen en senioren de buitenruimte. Daarom hebben we zones in kaart gebracht waar we adviseren om in te investeren om bewegen, ontmoeten, spelen en sporten voor alle leeftijden te stimuleren. Deze zones maken het aanbod voor jongeren compleet en voorzien meteen in aanbod waar alle doelgroepen van profiteren. Bovendien zorgen deze multifunctionele zones voor meer verbinding en tolerantie tussen doelgroepen. We hebben een as (geel) aangewezen die BOSS-ontwikkelzones en plekken uit de hoofdstructuur aan elkaar verbindt. De andere as (blauw) sluit aan op de route van jongeren naar de middelbare school en naar de sporthal. Door hier plekken in te maken die uitdagen tot bewegen en ontmoeten ontstaat een urban-zone. Deze zone wordt primair voor jongeren en volwassenen ingericht. Beide assen worden via routes aan elkaar gekoppeld, zodat een ronde mogelijk is, maar ook een achtje door het centrum. Bovendien sluiten ze aan op het buitengebied. Door deze assen wordt men gestimuleerd om meer en langer te bewegen. Daarnaast zorgen ze voor meer spreiding. Zie de staalkaarten voor de BOSS-zone en de urban-zone voor een verdere uitwerking van deze zones.

Sport- en ontmoetplekken jongeren

Voor de fysieke en sociale ontwikkeling van jongeren zijn eigen plekken buitenshuis van groot belang. In het oude speelruimtebeleid is geen rekening gehouden met het sporten en ontmoeten van jongeren. Als er voor hen onvoldoende is, verdringen zij op de bestaande sportplekken de basisschooljeugd die op hun beurt gaat voetballen op te kleine (speel)plekken met overlast voor kinderen die daar willen spelen. Hetzelfde geldt voor ontmoeten. Als er onvoldoende ontmoetplekken zijn, dan kiezen de jongeren plekken waar ze eigenlijk niet welkom zijn. Denk aan de klachten die er nu van de scholen komen.

Een beweeg- en ontmoetstructuur voor jongeren is van wezenlijk belang voor het slagen van de speelstructuur. Bovendien geeft het gelijk mee invulling aan een structuur van sport voor volwassenen in de openbare ruimte. En de kletsplekken voor jongeren zijn ook goede plekken voor senioren, mensen met een fysieke beperking en moeders met kleine kinderen. Kletsplekken zijn eenvoudige zitplekken voor korte ontmoetingen; rustpunten op belangrijke routes van en naar de winkel, school en sport.

De actieradius van jongeren is groot. Op de fiets of scooter komen ze eigenlijk overal. Maar ook in eigen wijk moet er wat zijn voor als ze even naar buiten willen. Door de voorzieningen gelijk te verdelen over de wijken wordt niet één buurt met eventuele problemen opgezadeld. In de hoofdstructuur is voor elke honderd 12-18-jarigen een sportplek aangewezen. Dit kan een buurtplek of steunplek sport zijn. Deze plekken moeten ze delen met de jeugd en soms ook met de overige inwoners.

Naast sporten houden de jongeren ook van ontmoeten. Dit houdt in dat op elke sportplek ook een ontmoetingsplek aanwezig is en voor elke 500 jongeren daarbovenop een verwijsplek. Op de jongerenkaart is in beeld gebracht hoe de genoemde normen zich vertalen naar Winterswijk.

Uitgangspunten inrichtingskwaliteit

Naast uitgangspunten voor een eerlijke en dekkende spreiding, geven we middels dit hoofdstuk uitgangspunten voor de inrichtingskwaliteit van speelplekken en verdere BOSS-ruimte. Deze uitgangspunten dragen bij aan de invulling van een aantal opgaves uit de Omgevingsvisie Kom (in wording) en passen bij aantakkend beleid en het wensenpatroon van bewoners, zoals deze in de analyse zijn weergegeven.

Groen en natuurlijk spelen

Winterswijk heeft binnen en buiten de bebouwde kom veel groen om van te genieten. De Whemerbeek biedt een groenblauwe ader door het dorp. Zowel de Whemerbeekzone, als parkjes en buitengebieden bieden inwoners veel natuurschoon, ontspanning en rust. Ondanks deze groene uitwijkmogelijkheden kent Winterswijk een aantal sterk stenige wijken en veel speelplekken die groen ontberen. Bewoners geven aan dat ze meer groen in hun leefomgeving zouden willen.

Bij herinrichting van speelplekken en verdere BOSS-ruimte is het dan ook de visie om vergroening mee te nemen. Door op grote en kleine plekken nadrukkelijk in te zetten op vergroening komt er meer groen in de vorm van gras, heesters, bosplantsoen en bomen in de wijken. En door op deze plekken natuurlijke speelaanleidingen toe te voegen zorg je voor prettige en uitdagende plekken vol natuurbeleving. Denk aan hoogteverschillen of dood hout in de vorm van boomstammen, een insectenhotel of –muurtje. Bomen, struiken en hoogteverschillen doen de omgevingstemperatuur dalen. Op groene plekken kan er regenwater al dan niet zichtbaar worden opgevangen en infiltreren. Beide zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de bebouwde kom. Fijn als het op de speelplek niet stinkt naar rubber en als je er op hete dagen ook lekker kunt spelen. Op de staalkaarten worden per type plek ideeën gegeven voor vergroening. Ook is een staalkaart voor natuurlijk spelen opgenomen en voor groene straatplekken.

Andersom kunnen op de bestaande natuurplekken en bij vergroening speel- en beweegaanleidingen meegenomen worden die ervoor zorgen dat inwoners van jong tot oud er meer en langer van genieten. De voorzieningen in het groen die aanleiding geven tot spelen zijn veilig en worden gecertificeerd. Lees voor de visie op groen in Winterswijk en voor uitwerkingsideeën voor bewegen en spelen ook de Groenstructuurvisie Bebouwde Kom. Zie de betreffende staalkaart voor een uitwerking van dit thema.

Positieve gezondheid en inclusie

Gemeente Winterswijk wil de gezondheid van inwoners beschermen en bevorderen. Samen buiten zijn voor BOSS is daarin een belangrijke factor. Het draagt bij aan verschillende dimensies die positieve gezondheid stimuleren, namelijk lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, kwaliteit van leven en meedoen. De inrichting van de openbare ruimte kan bewoners stimuleren of juist afremmen om aan de slag te gaan met hun eigen gezondheid en leefstijl. Hierbij gaat het niet alleen om het faciliteren van actief bewegen, zoals sport, wandelen of fietsen. Ook zaken als buiten komen, ontmoeting met anderen, het beleven van natuur en tot rust komen zijn hier belangrijk. Zo kan het plaatsen van een bankje de actieradius van een senior al verdubbelen, ontmoeting faciliteren en het mogelijk maken om te genieten van spelende kinderen en de natuur.

Om er voor te zorgen dat iedereen mee kan doen, zet de gemeente Winterswijk zich in voor inclusiviteit van met name kern- en buurtplekken. Deze plekken zijn dé plekken waar bewoners samenkomen voor BOSS. Op deze plekken hanteert de gemeente de 100-70-50 regel uit het samenspeelakkoord. Die staat voor: 100% welkom, 70% toegankelijk en 50% bespeelbaar. Verder is op kleine plekken ook ruimte voor een inclusieve aanpak. Wanneer er in de nabije omgeving een bewoner met een beperking woont, kan hiervoor maatwerk worden gemaakt. Op de betreffende staalkaart worden hier uitwerkingsideeën voor gegeven.

Buurtaanpak

Buurtaanpak

Om de BOSS-plekken te realiseren is het van belang om een andere uitvoeringsstrategie te hanteren. Waar momenteel een plekaanpak wordt gehanteerd, gaan we naar een aanpak per buurt. Een aanpak op buurtniveau is goed communiceerbaar en maakt een duurzame activerende relatie met bewoners over hun leefomgeving mogelijk. De betrokkenheid is breder dan op plekniveau.

Een programma met een buurtgerichte aanpak heeft als voordeel dat de voorzieningen in samenhang worden aangepakt. De buurt is het niveau dat nog overzichtelijk is; het betreft de plek waar men thuis is en die de kinderen in groeiende mate zelfstandig verkennen. Een buurtbewoner zal meer begrip hebben voor het verdwijnen van de wipkip op de hoek wanneer ze ziet dat de speeltuin verderop een upgrade krijgt. Verder maakt de buurtaanpak een efficiënte budgettering mogelijk; als uit buurtparticipatie alsnog blijkt dat een plek moet blijven, dan kan dat afgewogen worden tegen minder budget voor de andere plek.

Tenslotte maakt een buurtaanpak integraal werken vanuit het ambtelijk apparaat mogelijk; disciplines kunnen vanuit de Omgevingsvisie Kom (in wording) hand in hand werken aan het verder brengen van de leefomgeving. Ook maatschappelijke partners worden bij de uitvoering aangehaakt om de fysieke inrichting beter aan te laten sluiten bij het gebruik ervan.

Flexibel vervangingsprogramma

De gemeente draagt zorg voor het tijdig vervangen van de voorzieningen. Hiervoor wordt een 7-jaarscyclus voorgesteld. In zeven jaar verhuizen mensen, worden kinderen ouder en zijn er nieuwe trends. Maar ook de voorzieningen passen in deze cyclus. Zo gaan natuurlijke materialen ongeveer 7 jaar mee, toestellen met een kortere levensduur 14 jaar en de toestellen met een lange levensduur 21 tot 28 jaar (zie ook het kader). Door per buurt een buurtkaart te maken met bewoners en gebruikers en die iedere zeven jaar te actualiseren blijven bewoners actief betrokken. In een beheer- en uitvoeringsplan kan dit verder worden uitgewerkt. Initiatieven van bewoners binnen de hoofdstructuur worden door de gemeente ondersteund en zo veel mogelijk ingepast in het vervangingsprogramma of tussentijds.

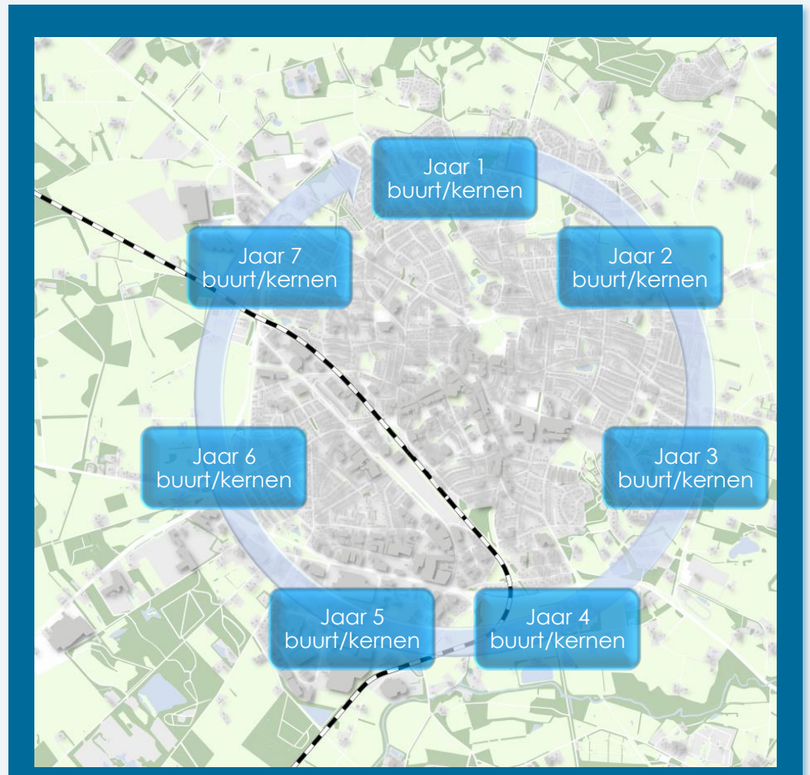
Voor de nevenstructuur is er geen vervangingsprogramma. De gemeente laat het initiatief voor de invulling op deze plekken of de verandering daarvan over aan de gebruikers. Uitgangspunt is dat bewoners zelf de regie hiervoor nemen, plannen maken en ten uitvoer brengen. Zij kunnen de gemeente vragen om hierin te participeren en een financiële bijdrage te leveren. Een keuze kan ook zijn om mee te doen met het 7-jaarsvervangingsprogramma. Dat vraagt wel soms wat langer wachten.

Realisatie beweegruimte in andere projecten

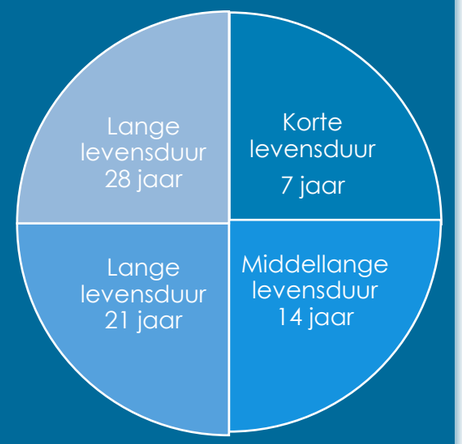
De gebruikslaag bewegen, ontmoeten, spelen en sporten is een verantwoordelijkheid binnen alle projecten in de openbare ruimte en draagt bij aan positieve gezondheid. Door de toplaag net iets anders vorm te geven kan de gebruiksvriendelijkheid een grote impuls krijgen. Hiervoor zou slechts 0,5-1% van het projectbudget al veel kunnen veranderen. In plaats van een grijze tegel komt er af en toe een gekleurde (knikker)tegel terug. Het maakt op pad gaan gemakkelijk en leuk voor jong en oud.

In de nieuwbouw

De principes uit deze BOSS-visie en de ontwikkelkaarten worden standaard onderdeel van het eisenpakket bij inrichting van de nieuwe woonbuurten of bij inbreiding.

Richtlijn is om op kern- en buurtplekken voor 50% toestellen met lange levensduur te plaatsen. Door voor de andere 50% toestellen met kortere levensduur te kiezen, kan meebewogen worden met trends en wensen zoals natuurlijk spelen en uitruil van kleinere toestellen tussen plekken.

Samenwerking in uitvoering

Initiatieven bewoners

Een deel van de huidige speelplekken is aangewezen als straatplek. Dit houdt in dat de speeltoestellen op deze plekken niet meer vervangen worden als deze aan het einde van hun levensduur zijn. Op het moment dat het onderhoud te duur wordt of de veiligheid in het geding komt, worden bewoners geïnformeerd dat de toestellen komen te vervallen en de plek omgevormd wordt naar een straatplek.

Met een herinrichtingsbudget in de hand kunnen bewoners vervolgens zelf aan de slag. Het herinrichtingsbudget is een klein bedrag voor een spelaanleiding, groen en verhardingen en kan door bewoners zelf aangevuld worden met initiatieffondsen of subsidies. Indien een groep bewoners zelf voorzieningen financiert, moeten deze wel voldoen aan de veiligheidswetgeving zoals omschreven in het Attractiebesluit. Het onderhoud aan deze speelvoorzieningen ligt bij de initiatiefnemers. De gemeente komt tegemoet door wel de veiligheidsinspectie op zich te nemen. Bij herhaaldelijke of grote onveiligheid heeft de gemeente het recht de voorziening in de hekken te zetten of te verwijderen.

Een andere optie is dat bewoners kunnen kiezen om te wachten op het vervangingsprogramma. Er kan dan door bewoners aangehaakt worden op het al lopende communicatietraject en de inzet van uitvoerende partijen. Dit levert hen organisatorisch en financieel voordeel op en soms een ‘overblijvertje’ of ‘opknapper’. Denk aan een bankje of duikelrek dat over is op een andere plek.

Bewoners hebben de vrijheid hun eigen aanpak te definiëren in een vorm die bij hun past. Dit is een model dat nu nog niet zo bestaat in Winterswijk en moet groeien. Het staat bewoners vrij om ook andere organisaties of verenigingen in te schakelen.

Schoolpleinen

De inrichting van de schoolpleinen en de vervanging van toestellen is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de school zelf. Gemeente geeft een bijdrage die vergelijkbaar is met een steunplek in ruil voor een gedeeltelijke openstelling hetzij in tijd of door zonering waardoor een deel van het plein altijd toegankelijk is. Bij openbare toegankelijkheid ondersteunt de gemeente door inspecties te doen. Scholen kunnen subsidies aanvragen bij provincie en fondsen voor renovatie van hun pleinen.

Speeltuinen

De inrichting van de speeltuinen is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de verenigingen zelf. De gemeente geeft een bijdrage die vergelijkbaar is met een buurtplek in ruil voor een gedeeltelijke openstelling hetzij in tijd of door zonering waardoor een deel van de speeltuin altijd toegankelijk is. Wat hierin wenselijk en mogelijk is, zal in de uitvoeringsfase per speeltuinvereniging bekeken moeten worden. De gemeente ondersteunt altijd door inspecties te doen. Verenigingen kunnen subsidies aanvragen bij provincie en fondsen voor renovatie van hun speeltuinen.

Plekken voor activiteiten

Goede routes en sportplekken in de openbare ruimte zetten aan tot bewegen. Door de plekken multigenerationeel in te richten, kan er een brede doelgroep terecht. Ook kunnen de grotere sportplekken dienen als plekken waar verenigingen, buurtsportwerk of welzijnswerk een keer een activiteit kunnen organiseren. Denk bijvoorbeeld aan de activiteiten van Actief Winterswijk. Ook zouden deze plekken zo gemaakt kunnen worden dat de fysiotherapeut of de sportcoach er terecht kan met cliënten. Daarom is het raadzaam deze partijen te betrekken bij de uitvoering. Zo ontstaat er samenwerking tussen het fysieke en het sociale domein.

Toekomstbeeld

Snel naar:

- Ontwikkelkaarten wijken
- Ontwikkelkaart jongeren
- Staalkaarten

Normentabellen & toelichting

	HOOFDSTRUCTUUR netwerk van ingerichte plekken voor BOSS
Doelgroep	Kinderen van 0-18 jaar en medegebruik door volwassenen.
Aandachtsgroep	Begeleiders van kinderen (bankjes op speelplek) en senioren en volwassenen met kleine actieradius of mensen met beperking (maatwerkvoorzieningen).
Kwantiteitstoets spelen	Eén buurtplek spelen en sporten per speelbuurt* mits hiervoor de ruimte is (anders steunplek) eventueel aangevuld met een steunplek voor 0-11 jarigen indien de buurtplek decentraal ligt (> 5 à 6 minuten lopen). Indien er meer dan 100 0-11 jarigen zijn, aanvullend voor elke 30 0-5 jarigen en 70 6-11 jarigen een steunplek.
Kwantiteitstoets sport	Sport: één plek per 100 jongeren (12-18 jaar) voor sport. Ontmoeten: één ontmoetplek per 15 jongeren verdeeld naar 50% zelfregulatie (geen voorziening nodig), 20% ontmoetplekken op sport- en speelplekken en 30% kletsplekken (banken voor jongeren, senioren en recreanten). Voor elke 500 jongeren een verwijsplek (JOP) voor ontmoeten.
Spreidingstoets	Eén grote kernplek spelen en sporten, verder goed gespreid over de kern in aansluiting op bevolkingsopbouw en ruimtelijke opbouw. Buurtplekken liggen vast en steunplekken wandelen meer door de wijk om in te spelen op wijzigingen in bevolkingssamenstelling. Bij wijziging in woningvoorraad nieuwe analyse maken.
Inrichtingstoets	Zie staalkaarten zones, kernplek, buurtplek en steunplek voor zowel spelen als sporten.
Routestructuur	BOSS-zone en urban-zone zijn hoofdroutestructuur voor BOSS. Bij grote barrières kan door oversteekplekken en gemarkeerde routes de bereikbaarheid van plekken verbeterd worden. Is verder maatwerk per buurt. Ook bij lage kinderdichtheden routing naar dichtsbijzijnde buurtplek.
Levensduur-principe	Kern- en buurtplekken voor lange termijn (28 jaar), steunplek inrichten voor middellange termijn (14 jaar). Houd 25% van de plek ingericht voor korte levensduur (7 jaar) of gemakkelijk wisselbare/verplaatsbare elementen om in te springen op bewonersbehoeften.

** buurt of speelbuurt is een gebied waarbinnen kinderen tot 12 jaar zelfstandig mogen spelen van ouders, vaak begrensd door spoorlijn, 50km-wegen, busroute, watergang, groot park etc.*

	NEVENSTRUCTUUR informele ruimte voor BOSS dicht bij de voordeur
Doelgroep	Alle inwoners, meestal voor kleinere groepen op straatniveau (behalve bij buurtbarbecue of moestuinstuk bijv.).
Aandachtsgroep	Mensen met een beperking, peuters en kleuters (0-3 jaar), in aandachtswijken extra aandacht voor ondersteuning initiatieven.
Kwantiteitstoets	Daar waar bewoners willen of gemeente iets wil.
Spreidingstoets	Afhankelijk van bewonersinitiatieven. Overal waar groen of verblijfsgebied is kan het (voor een boom of geveltuin is 1m2 al genoeg, kan ook grote oppervlakte zijn bij bijvoorbeeld tijdelijk anders bestemmen als crossbaantje of moestuinen), bij reconstructie of planmatige vervanging momentum pakken om initiatieven te stimuleren.
Type plekken	Straatplekken ontmoeting (kletsplekken), groen (biodivers, verkoeling), verhard (straatspel) en water (infiltratie, zichtbaarheid regenwater). In de staalkaarten zijn de eerste twee types opgenomen.
Inrichtingstoets	Maatwerk voor omwonenden, zie staalkaarten straatplekken en routes, bij voorkeur zonder elementen die onder veiligheidswetgeving vallen. Bewoners ook deels verantwoordelijk maken voor onderhoud (wat passend is).
Routestructuur	Is maatwerk per buurt. Denk aan speelroute, beweegroute, schoolroute, educatieve of informatieve route, natuurbelevingsroute en plekjes voor de deur van bewoners waar ze zichzelf meer eigenaar van voelen.
Levensduur-principe	Korte levensduur (7 jaar) om zo in te spelen op veranderende behoeftes, bewoners betrekken bij onderhoud, zeker van wat buiten het reguliere valt.

Toelichting tabel

In de tabellen hiernaast zijn de normen weergegeven voor de verschillende typen BOSS-plekken in Winterswijk. De normen zijn gebaseerd op een combinatie van bewonersinput en normen die adviesbureau OBB spelmakers + ruimtedenkers op basis van onderzoek en ervaring heeft ontwikkeld. In de normen is onder meer weergegeven op wie de hoofd- dan wel nevenstructuur wordt ingericht en voor wie ook aandacht moet zijn. Ook de normen voor de kwantiteit en de spreiding zijn er in opgenomen. Deze normen zijn gehanteerd bij het vormen van de ontwikkelkaarten.

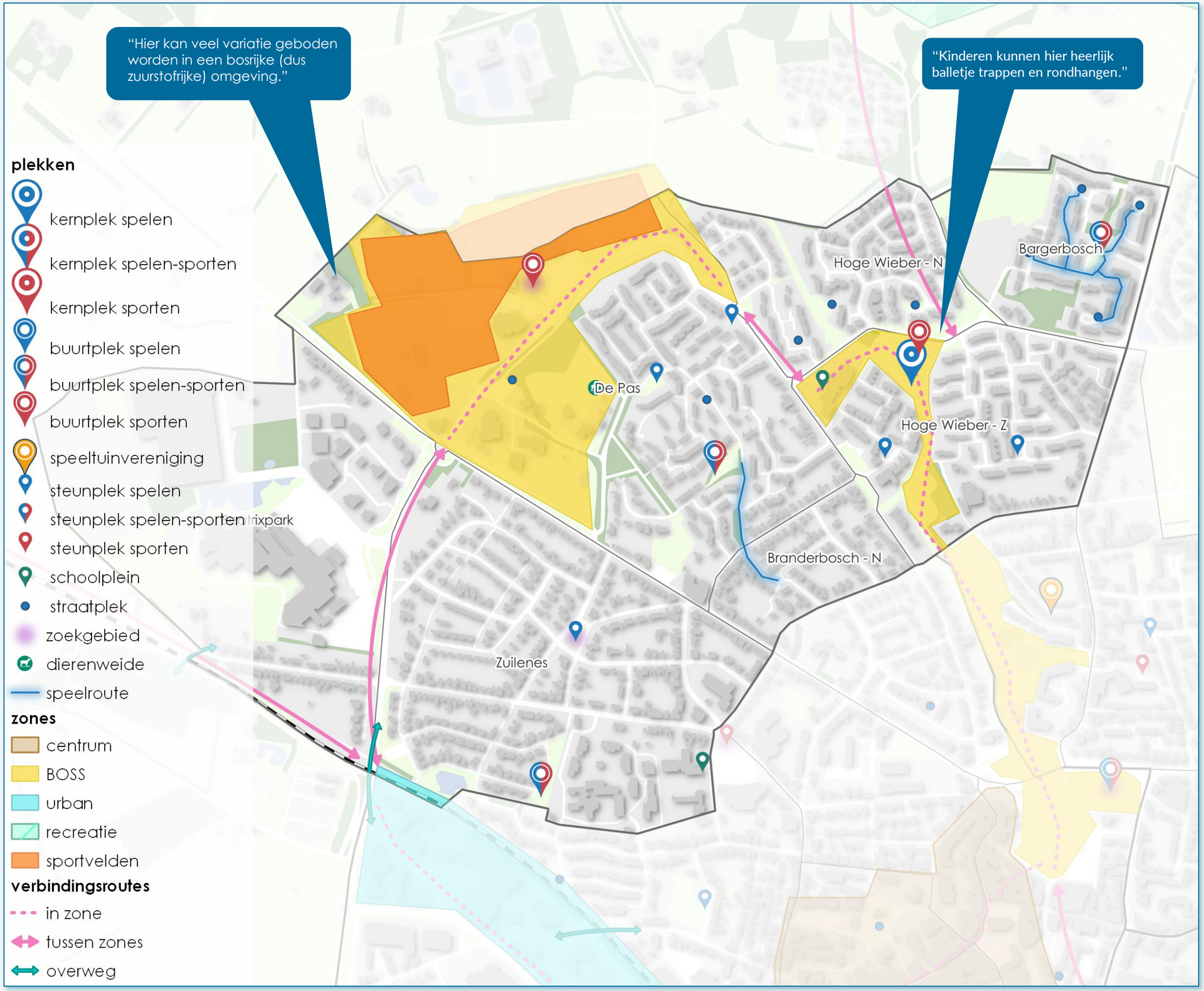
Ontwikkelkaarten

Op de volgende pagina's zijn de ontwikkelkaarten weergegeven per wijk. Op de ontwikkelkaarten staat de functie van de huidige plekken aangegeven naar de toekomst toe. Ook de speeltuinverenigingen en schoolpleinen die aangegeven zijn, staan er vanwege een functie naar de toekomst toe. In enkele gebieden moet voor een dekkende structuur een nieuwe plek worden toegevoegd. Deze plekken hebben we in het betreffende gebied op de kaart geplaatst met de aanduiding 'zoekgebied'. Voor de indeling van de wijken is de CBS-indeling aangehouden die ook gehanteerd is voor de data-analysekaarten. De indeling dient puur om op een overzichtelijk niveau een beeld te geven.

Op de volgende pagina's zijn achtereenvolgens de ontwikkelkaarten per wijk en de jongerenkaart voor heel Winterswijk weergegeven. Bij de ontwikkelkaarten per wijk worden alle plekken toegelicht, exclusief de plekken die specifiek voor jongeren bedoeld zijn. Deze worden in hun context op de jongerenkaart toegelicht.

Op de kaarten krijgen speeltuinverenigingen een eigen symbool. Ze vervullen de functie van buurtplek spelen-sporten. Ook zie je op de kaarten waar de schoolpleinen zijn. Deze zijn niet perse nodig als steunplek, maar kunnen als zodanig een functie krijgen.

Ontwikkelkaart Noordwest

Toelichting kaart

De Whemerbeekzone vormt een belangrijke groenblauwe ader door Noordwest Winterswijk. Vooral de kop hiervan vervult een kernplekfunctie voor spelen. Dit gebied biedt goede mogelijkheden om verder ontwikkeld te worden als BOSS-zone. Uit bewonersinput wordt duidelijk dat het gebied rond de sportvelden en de kinderboerderij een belangrijke ontmoetfunctie heeft. Ook hier liggen kansen voor BOSS.

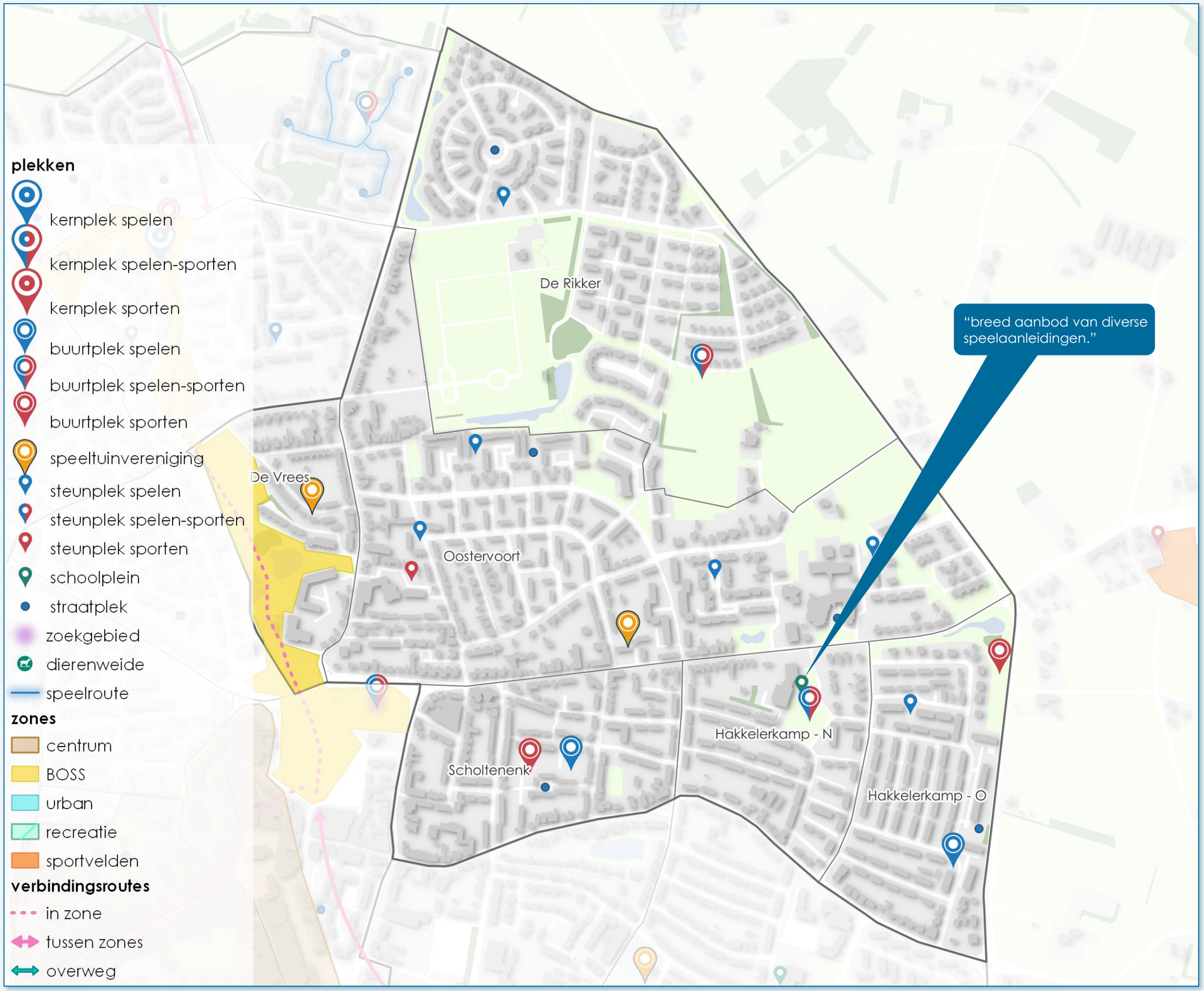
De speelplek bij de Pashof krijgt een functie als buurtplek spelen-sporten. Vanuit Branderbosch-Noord wordt deze plek via een speelroute toegankelijk gemaakt. De nabijgelegen plek aan de Pashegge wordt één van de steunplekken spelen in Noordwest.

De speelplek in het centrum van Bargerbosch krijgt een buurtplekfunctie. Voor de plekken eromheen komt de speelfunctie te vervallen, ze worden heringericht als straatplek. Speelroutes vanaf deze plekken leiden naar de buurtplek.

Ook de Tribune in het zuiden van Zuilenes krijgt een buurtplekfunctie. Zuilenes komt een steunplek spelen tekort. Deze is in de compact gebouwde wijk als zoekgebied momenteel bij de Passantenkamp geplaatst. Natuurlijk spelen zou hier goed kunnen passen.

De overige plekken krijgen een functie als straatplek.

Ontwikkelkaart Noordoost

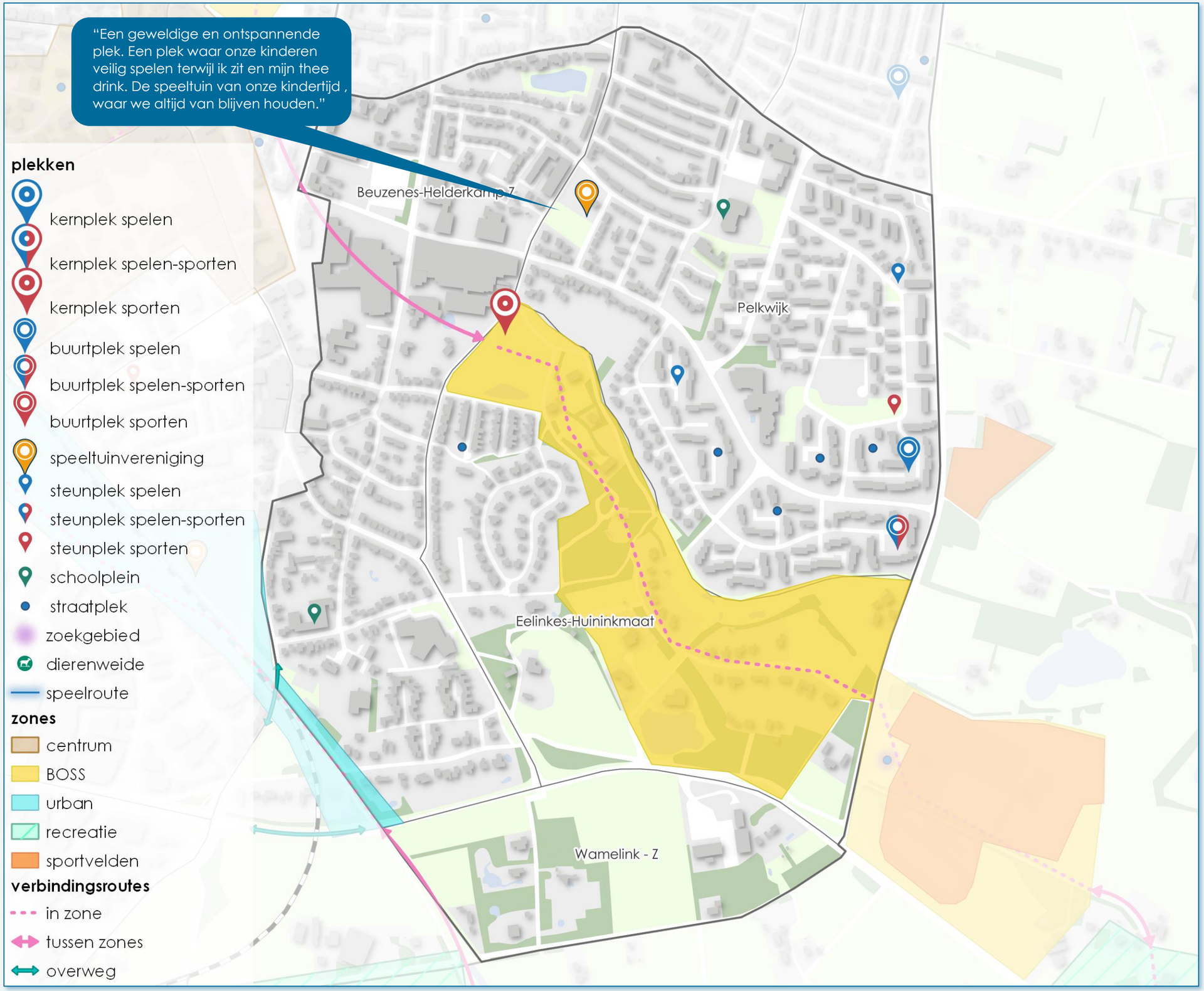

Toelichting kaart

Tegen het noorden van deze wijk is de begraafplaats en daarnaast bevindt zich het asielzoekerscentrum. De ruimte voor een buurtplek is in deze hoek beperkt. Ten zuiden van de plek aan de Lekstraat wordt nieuwbouw gerealiseerd. Deze plek heeft daarom naar de toekomst toe een goede ligging voor én een groeiende noodzaak tot een functie als buurtplek spelen-sporten. De ruimte dient hier alvast voor geclaimd te worden.

De beide speeltuinverenigingen in deze wijk zijn respectievelijk voor De Vrees en Oostervoort nodig als buurtplekken spelen-sporten voor 0 t/m 11. De Vliertuin bij basisschool de Vlier functioneert goed als buurtplek spelen-sporten voor 6 t/m 18. In Scholtenenk liggen drie plekken dicht bij elkaar. Geen van drieën zijn ze groot genoeg voor een buurtplek spelen-sporten. Door de ligging dichtbij elkaar kan de één goed functioneren en heringericht worden als buurtplek sporten en de ander als buurtplek spelen. Dit is ook een goede oplossing voor Hakkelerkamp-Oost, waarbij het trapveld een goede functie kan krijgen als buurtplek sporten 6 t/m 18 en de plek ten zuiden ervan als buurtplek spelen. De steunplekken die verder aangewezen zijn, zijn nodig gezien de hoge kinderaantallen in de wijk, of omdat de buurtplek verder weg ligt. De overige speelplekken krijgen een nieuwe functie als straatplek.

Ontwikkelkaart Zuidoost

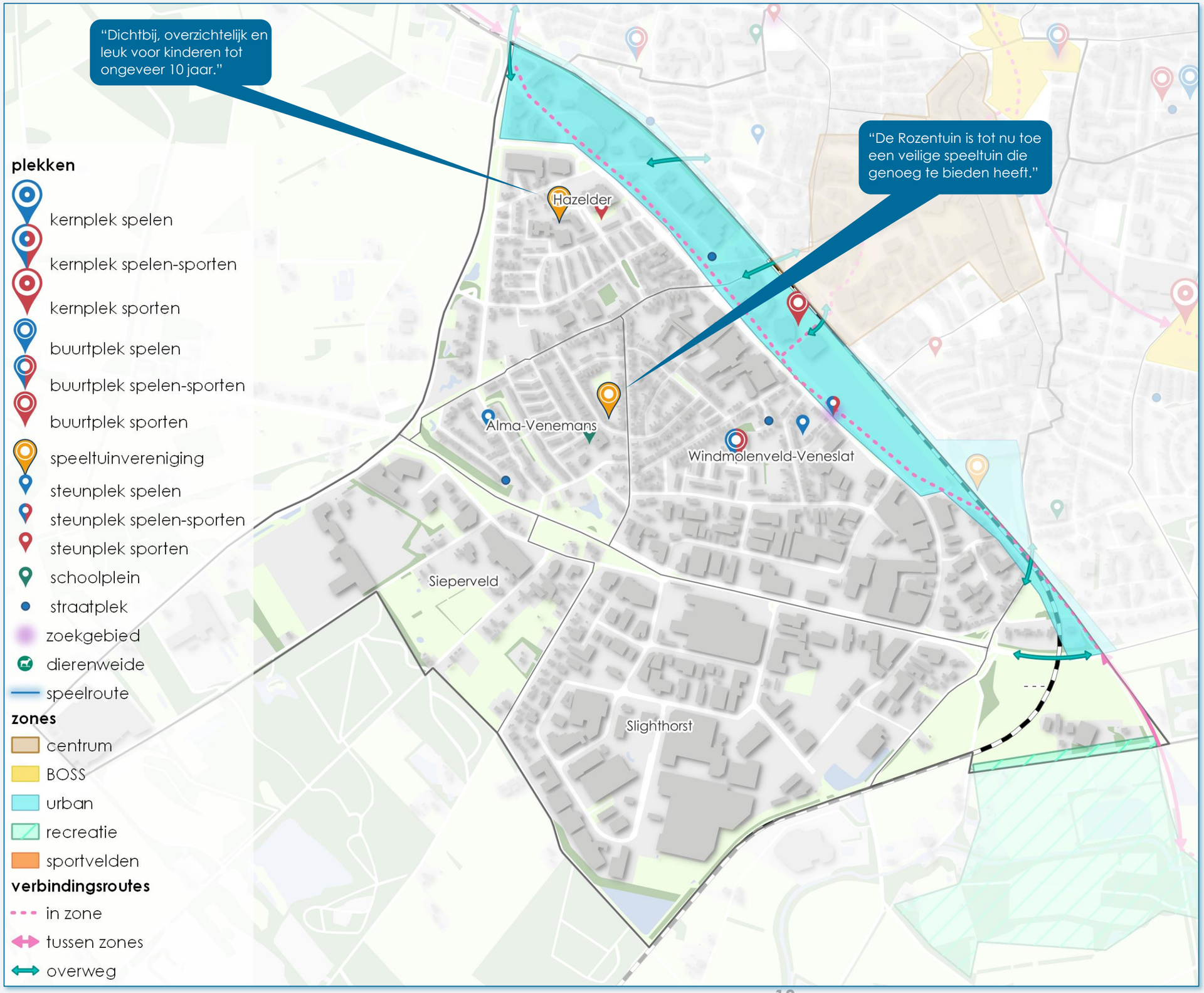
Toelichting kaart

In Zuidoost vormt de Whemerbeek een belangrijk groenblauwe ader door de wijk. Deze ruimte leent zich goed om ontwikkeld te worden als BOSS-zone met als centrale plek de skatebaan met omliggend park. Speeltuin de Hakkelerkamp vervult naar de toekomst toe een buurtplekfunctie voor 0 t/m 11-jarigen en dient daar verder op ingericht te worden. Voor de buurt is het schoolplein van de Bataaf en de Kolibrie vanwege de nabije ligging t.o.v. de Hakkelerkamp een steunplekfunctie voldoende. In de buurt Beuzenes-Helderkamp kunnen kinderen of in de BOSS-zone of in 't Kreil terecht voor spelen.

In de Pelkwijk zijn momenteel veel speelplekken ingericht. Van de verschillende plekken in het oosten van de buurt heeft de plek achterin de Jasmijnlaan de beste potentie als buurtplek spelen. De huidige sporttoestellen kunnen dan verhuisd worden. Het trapveld aan de Jasmijnlaan behoudt zijn steunplekfunctie voor de wijk. De plek biedt potentie om er meerdere sporten aan toe te voegen.

Naar de toekomst toe is de plek achterin de Berberislaan nodig als buurtplek sporten-spelen, aangezien de Laan van Hilbelink een speelbarrière vormt. De plek aan het eerste pleintje van de Ligusterlaan behoudt haar steunplekfunctie tot hier in de naastgelegen BOSS-zone voldoende voor is ingericht.

Ontwikkelkaart Zuidwest

Toelichting kaart

De as naast het spoor groeit door naar een urban-zone. De sportplekken die hieraan liggen zijn dan ook belangrijk naar de toekomst toe, zoals het trapveld in het noorden, in de buurt van speeltuin de Hazelder. Zie verder voor deze as de jongerenkaart.

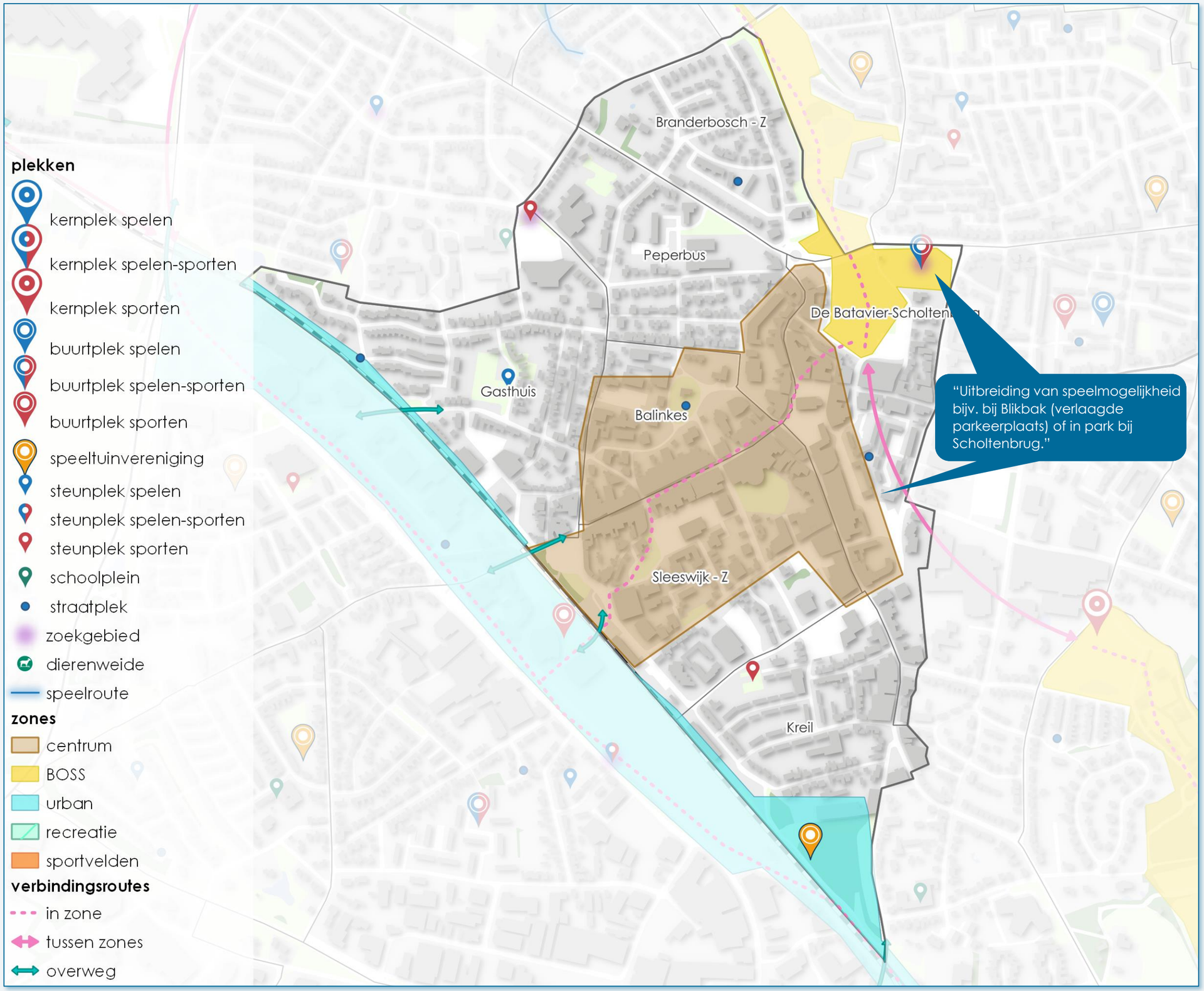
Speeltuinvereniging de Rozenstraat en speeltuinvereniging Hazelder zijn beide nodig als buurtplek spelen-sporten. Ook het huidige trapveld aan het Windmolenveld wordt aangewezen als buurtplek spelen-sporten. Deze wordt dan samengevoegd met de huidige omliggende plekken. Gezien de spoorwegovergang aan de Wooldseweg kunnen kinderen aan die zijde van Zuidwest ook terecht bij (de nieuwe locatie van) Speeltuin 't Kreil.

De plekken in het westen aan de Dahliastraat en in het oosten nabij de Keizersdwarsweg zijn nodig als steunplek voor de jongste kinderen.

Dan is er nog een steunplek spelen-sporten nodig in de urban-zone in de nieuwbouwwijk tussen de Parallelweg en het spoor.

De plekken bij Plein Keizers en die aan het eind van de Chrysantstraat kunnen - eventueel aan de hand van bewonersinitiatieven - een nieuwe bestemming krijgen.

Ontwikkelkaart Centrum

Toelichting kaart

Het centrumgebied heeft een belangrijke beweeg- en ontmoetfunctie voor alle leeftijden.

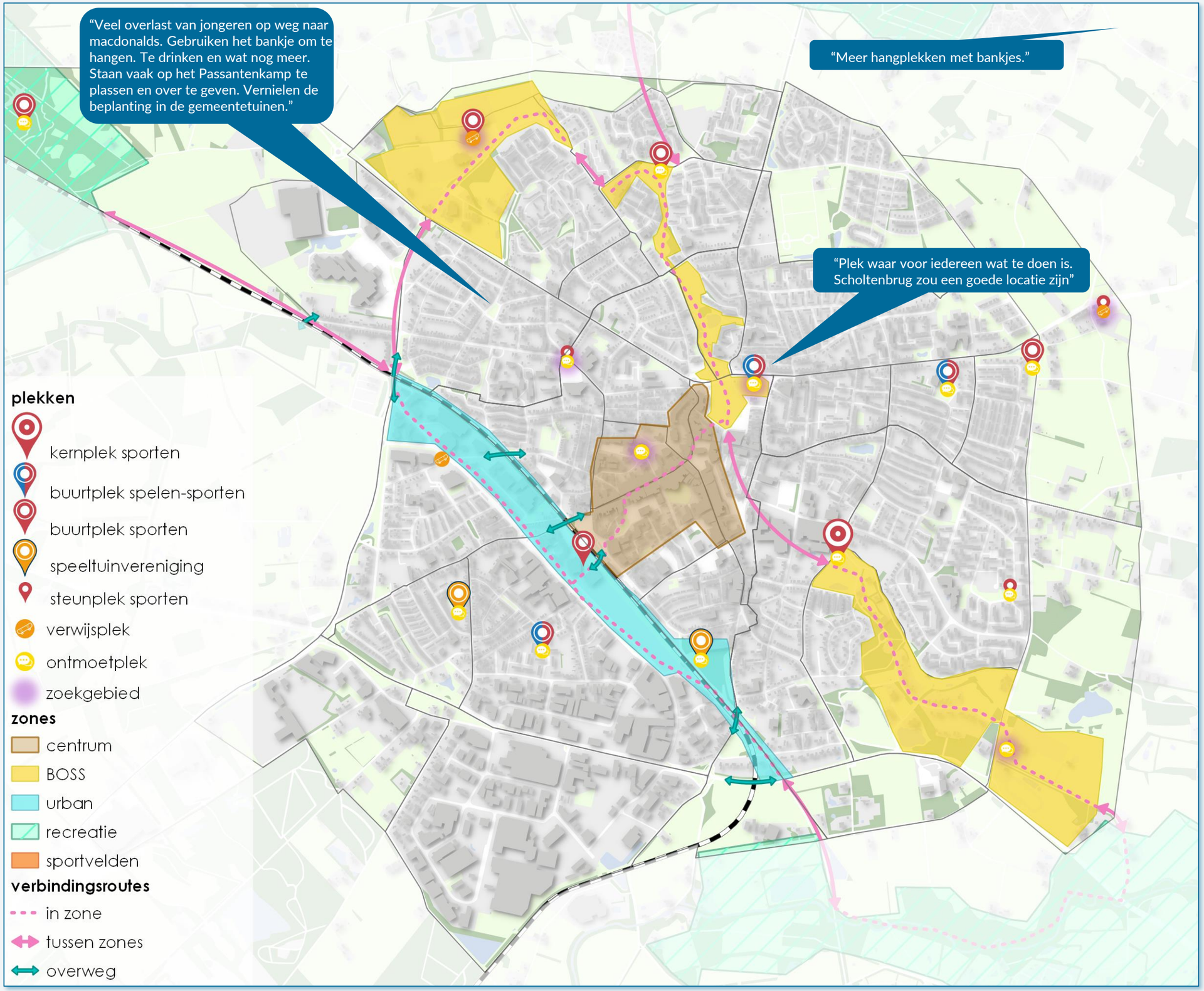
Speeltuinvereniging 't Kreil, op de kaart op de verwachte nieuwe locatie gepositioneerd, krijgt de functie van buurtplek spelen-sporten.

Het centrum mist een tweede goede buurtplek, waar wel behoefte aan is, gezien de kinderaantallen en de beweegwens die blijkt uit de Wensenprikker. Park Scholtenbrug zou een geschikte locatie kunnen zijn voor een landschappelijk ontworpen buurtplek. Deze locatie wordt meermaals door bewoners genoemd als wensplek (zie ook de jongereninput).

Het trapveld nabij het politiebureau komt door nieuwbouwplannen te vervallen. Er is in deze buurt wel een steunplek sporten nodig, hier zal een nieuwe ruimte voor gezocht moeten worden. De plek aan de Annamoon naast de begraafplaats is nodig als steunplek spelen voor de jongste kinderen.

De plek in het westen van deze wijk ligt dicht bij de plek aan de Annamoon en kan dus tot straatplek worden omgevormd. De plek in Branderbosch-zuid tussen de Peperbus en de Witstoom en die in de Batavier ter hoogte van de Wheme kunnen straatplekken worden als de plek in de Scholtenbrug er is.

Ontwikkelkaart jongeren

Toelichting kaart

Deze kaart laat de plekken zien die nadrukkelijk een functie hebben voor jongeren.

De urban-zone wordt ontwikkeld als uitdagende sport- en ontmoetzone voor met name jongeren. Bij het Gerrit Komrijcollege kunnen ze sporten. Dichtbij de Jumbo past een verwijsplek waar ze elkaar ongestoord kunnen ontmoeten. Bij ‘t Kreil is ook een sport- en ontmoetfunctie voor jongeren nodig. Verdere sportaanleidingen in de zone nodigen uit tot verplaatsing en ontmoeting. Door gebundelde investeringen te doen in deze zone, kan hij een noodzakelijke functie vervullen voor jongeren. Dit gaat tegelijkertijd overlast op andere plekken tegen.

Ook de BOSS-zone heeft een sport-, beweeg- en ontmoetfunctie voor jongeren. Bij de sportvelden in het noordwesten is behoefte aan een openbaar toegankelijke sportfaciliteit met droogzitplek, zodat jongeren hier ook langere tijd kunnen ontmoeten zonder overlast te veroorzaken. Jongeren kunnen ook sporten en ontmoeten in de kop van de Whemerbeekzone en bij de verder te ontwikkelen kernplek bij de skatebaan. Door jongeren wordt Park Scholtenbrug meermaals genoemd als wensplek. Door middel van zonering krijgen ze daar hun eigen ruimte bij de buurtplek.

Om jongeren voldoende eigen plek te bieden is er verder een steunplek sporten met verwijsplek nodig bij Atletiekvereniging Archeus en een sport- en ontmoetplek bij Theater de Storm.

Toelichting staalkaarten

Staalkaarten geven een leidraad en inspiratie per type plek

A Hier staat de focusdoelgroep voor de plek.

B Hier wordt een indicatie gegeven voor de investeringswaarde. Tussen € 2.500 en € 185.000.

C Hier wordt een indicatie gegeven voor de oppervlakte. Tussen > 4.500 m2 en 250 m2.

D De iconen staan respectievelijk voor sportvoorzieningen, speelvoorzieningen, voorziening met verhoogde beweegintensiteit, inclusieve plek, groen/natuurlijk ingericht, ontmoetingsvoorzieningen, spel- en/of sportkist.

E Deze icoon zegt iets over de levensduurverdeling van de voorzieningen op de plek. Lang is 28 jaar, middel 14 jaar en kort 7 jaar.

F Hier wordt een indicatie gegeven voor de mate van verantwoordelijkheid en daarmee een aanleiding tot keuze van de juiste participatievorm.

Kenmerken:

CHECKLIST

Hier staat het programma van eisen voor de plek. Hieraan moet een plek minimaal voldoen.

GESPREKSTIPS

Hier staan vragen die je kan gebruiken om in gesprek te gaan over de inrichting.

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **BOSS-zone**

Kenmerken:

CHECKLIST

Zone waar er ruimte is voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in een groene omgeving:

- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk/inclusief door een goede, bijpassende padenstructuur
- ✓ streven naar minimaal 75% gebiedseigen groen met 2 groenlagen en aandacht voor biodiversiteit en zichtbare regenwateropvang
- ✓ hoogteverschil en variatie in landschap en voorzieningen
- ✓ vrije ruimte voor activiteiten en ontmoeten in groepen of alleen
- ✓ ruimte geven voor spelen en sporten doormiddel van elementen die passen in de natuurlijke sfeer.
- ✓ beschutting: schaduw, luwte en plek om droog te staan
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten/kijken

Kansen: natuureducatie, wandel-beweegroutes, watertappunt, biodiversiteit verhogen

GESPREKSTIPS

- ***Hoe kunnen verschillende doelgroepen samen gebruik maken van deze plek?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan deze plek gebruiken en hoe?***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Wanneer is of wordt het hier druk?***
- ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ***Hoe kunnen we bijdragen aan de natuur op deze plek?***
- ***Van welke materialen moeten de toekomstige elementen zijn?***
- ***Welke kansen biedt het landschap op en om de plek?***
- ***Zijn er een paar plekken om te parkeren in de buurt?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

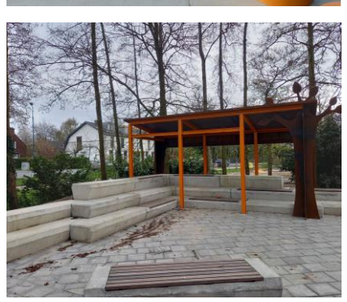
Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Urban-zone**

Kenmerken:

CHECKLIST

Zone waar er ruimte is voor bewegen, ontmoeten en sporten in een stedelijke omgeving:

- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk/inclusief
- ✓ variëren in materiaal gebruik, hoog/laag, groen/grijs en houd vrije ruimte
- ✓ diversiteit in urbansporten (freerun, balspel, calisthenics, etc.) aanbieden
- ✓ vrije ruimte voor activiteiten en ontmoeten in groepen of alleen
- ✓ elementen multifunctioneel inzetten om voldoende te faciliteren in een beperkte ruimte en wat past bij het straatbeeld
- ✓ ruimte geven voor sporten doormiddel van elementen die passen in de stedelijke sfeer
- ✓ beschutting: schaduw, luwte en plek om droog te staan
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten/kijken

Kansen: watertappunt, groen/grijs verbinden, beweging uitdagen, ontmoeting tussen diverse doelgroepen

GESPREKSTIPS

- ***Hoe kunnen verschillende doelgroepen samen gebruik maken van deze plek?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan deze plek gebruiken en hoe?***
- ***Welke samenwerkingen met verenigingen/organisaties zijn er mogelijk?***
- ***Welke kansen biedt de aanwezige stedenbouw op en om de plek?***
- ***Welke sfeer moet deze plek uitstralen?***
- ***Van welke materialen moeten de toekomstige elementen zijn?***
- ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ***Zijn er een paar plekken voor parkeren in de buurt?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Kernplek sporten**

Kenmerken:

CHECKLIST

Extra grote plek voor bewegen, ontmoeten en sporten, aantrekkelijk voor hele stad:

- ✓ goede, op elkaar afgestemde zonering voor alle doelgroepen
- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk/inclusief
- ✓ meerdere sporten aanbieden en multifunctioneel inrichten voor variatie in uitdaging
- ✓ varieer in groen/grijs, hoog/laag en houd vrije ruimte
- ✓ bruikbaar in alle seizoenen (ondergronden + evt. verlichting)
- ✓ vrije ruimte voor groepsactiviteiten en ontmoeten
- ✓ beschutting: schaduw, luwte en plek om droog te staan
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen
- ✓ watertappunt
- ✓ afspreekpunt met mededelingenbord activiteiten

Kansen: organisatie activiteiten (verenigingen, buurtsportcoach, scholen), verwijsplek jongeren, wifi of digisport, combi met sportvelden

GESPREKSTIPS

- ***Welke sporten willen we aanbieden?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan deze plek gebruiken en hoe?***
- ***Welke samenwerkingen met verenigingen/organisaties zijn er mogelijk?***
- ***Welke kansen biedt het landschap op en om de plek?***
- ***Welke sfeer moet deze plek uitstralen?***
- ***Van welke materialen moeten de toekomstige elementen zijn?***
- ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ***Zijn er een paar plekken voor parkeren in de buurt?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Kernplek spelen**

Kenmerken:

CHECKLIST

Extra grote groene plek voor bewegen, ontmoeten en spelen, aantrekkelijk voor hele stad:

- ✓ goede, op elkaar afgestemde zonering voor alle doelgroepen
- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk
- ✓ groen = spelen (klimmen, graven, plukken, proeven, huttenbouwen)
- ✓ streven naar minimaal 75% gebiedseigen groen met 2 groenlagen en aandacht voor biodiversiteit en zichtbare regenwateropvang
- ✓ veel speelfuncties, hoogteverschil en variatie in landschap, voorzieningen en uitdaging
- ✓ vrije ruimte voor activiteiten en ontmoeten in groepen
- ✓ waterspel en één XXL-toestel
- ✓ beschutting: schaduw, luwte en plek om droog te staan
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten/kijken

Kansen: educatie, vuurplek, verwijsplek, ijspret, verjaardagsfeestjes, kunst, bouwspeeltuin, watertappunt, combi met dierenweide.

GESPREKSTIPS

- ○ ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ○ ***Welke wensen leven er?***
- ○ ***Wil je een thema aan deze plek koppelen, zo ja, welk?***
- ○ ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan deze plek gebruiken en hoe?***
- ○ ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ○ ***Wanneer is of wordt het hier druk?***
- ○ ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ○ ***Hoe kunnen we bijdragen aan de natuur op deze plek?***
- ○ ***Van welke materialen moeten de toekomstige elementen zijn?***
- ○ ***Welke kansen biedt het landschap op en om de plek?***
- ○ ***Zijn er een paar plekken om te parkeren in de buurt?***
- ○ ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Buurtplek sporten**

Kenmerken:

CHECKLIST

Grote plek voor bewegen, ontmoeten en sporten, aantrekkelijk voor de buurten rondom:

- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk
- ✓ varieer in groen/grijs, hoog/laag en houd vrije ruimte
- ✓ meerdere sporten aanbieden en multifunctioneel inrichten voor verschillende doelgroepen
- ✓ maak veel uitdaging (hoog, hard, snel), variatie en zorg voor toestellen die fysieke inspanning vergen
- ✓ beschutting: schaduw en luwte
- ✓ deels bruikbaar in alle seizoenen
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten, kijken
- ✓ organiseer ontmoeting op deze plekken om ze inclusief te maken (scholen, fysio, speciale speldagen)

Kansen: organisatie activiteiten, sport en spelen op één plek indien m2 het toelaat, wateropvang, hittestress tegengaan

GESPREKSTIPS

- ***Wat is nu goed en moet blijven?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Welke sporten zijn populair?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie wil er wel een oogje in het zeil houden?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan deze plek gebruiken en hoe?***
- ***Welke sport wordt gemist in de buurt?***
- ***Is de plek groot genoeg voor alle doelgroepen samen?***
- ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ***Welke functie heeft deze plek ten opzichte van de andere plekken in de buurt?***
- ***Wat zou er in een spel- of sportkist kunnen zitten?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Buurtplek spelen**

Kenmerken:

CHECKLIST

Grote plek voor bewegen, ontmoeten en spelen, aantrekkelijk voor de buurten rondom:

- ✓ openbaar, goed bereikbaar (aan route) en toegankelijk
- ✓ varieer in groen/grijs, hoog/laag en houd vrije ruimte
- ✓ maak het zo groen mogelijk en zet groen in als speelwaarde
- ✓ deels bruikbaar in alle seizoenen
- ✓ bij gebrek aan speelplekken in gesprek over mogelijkheden op lokaal schoolplein
- ✓ denk in multifunctionele elementen en ruimte
- ✓ maak veel uitdaging, variatie in speelfuncties en zorg voor samenspeeltoestellen en één XL-toestel
- ✓ beschutting: schaduw en luwte
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten en kijken en als ontmoetplek voor (groot)ouders

Kansen: organisatie activiteiten, sport en spelen op één plek indien m2 toelaat, hittestress tegengaan

GESPREKSTIPS

- ***Wat is nu goed en moet blijven?***
- ***Waar ging jij verstoppertje spelen, rolschaatsen of een hut bouwen?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan de plek gebruiken, en hoe?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Welke speelmogelijkheden worden gemist in de buurt?***
- ***Is de plek groot genoeg voor alle doelgroepen samen?***
- ***Wat is er voor mensen met een beperking te doen straks?***
- ***Welke functie heeft deze plek ten opzichte van de andere plekken in de buurt?***
- ***Wat willen we op deze plek kunnen doen?***
- ***Wat zou er in een spel- of sportkist kunnen zitten?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Steunplek sporten**

Kenmerken:

CHECKLIST

Plek voor bewegen, ontmoeten en/of sport als aanvulling op de buurtplek:

- ✓ ligging niet achteraf, aan meerdere zijden toegankelijk
- ✓ leeftijd van de kaart aanhouden (vaak specifiek aanbod nodig passend bij buurt en bevolkingsopbouw)
- ✓ denk in multifunctionele elementen en ruimte
- ✓ beperk toestellen tot max 2 per doelgroep
- ✓ zo veel mogelijk gras als valdemping tot 1,5 meter
- ✓ beschutting: schaduw en luwte
- ✓ passend bij karakter buurt en omwonenden
- ✓ is aanvullend op de buurtplek sport (geen kopie daarvan)
- ✓ zo min mogelijk afscheiding, indien nodig met groen karakter

Kansen: hittestress tegengaan, regenwateropvang, werken met thema, maatwerk voor iemand met beperking als dit zelfredzaamheid bevordert

GESPREKSTIPS

- ***Welke variabelen of variatie kunnen we inbouwen?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie wil er wel een oogje in het zeil houden?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Waar ging jij heen als tiener en wat deed je?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan de plek gebruiken, en hoe?***
- ***Welke sport wordt gemist in de buurt?***
- ***Welke functie heeft deze plek ten opzicht van de andere plekken in de buurt?***
- ***Woont er iemand met een beperking in de buurt?***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Past hier een sport- of spelkist?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart Steunplek spelen

Kenmerken:

CHECKLIST

Plek voor bewegen, ontmoeten en/of spelen als aanvulling op de buurtplek:

- ✓ ligging niet achteraf, aan meerdere zijden toegankelijk
- ✓ leeftijd van de kaart aanhouden (vaak specifiek aanbod nodig passend bij buurt en bevolkingsopbouw)
- ✓ denk in multifunctionele elementen en ruimte met veel divers groen
- ✓ beperk toestellen tot max. 2 per doelgroep
- ✓ zo veel mogelijk grasondergronden
- ✓ beschutting: schaduw en luwte
- ✓ passend bij karakter buurt en omwonenden
- ✓ is aanvullend op de buurtplek spelen (geen kopie daarvan)
- ✓ geen onnodig hekwerk

Kansen: hittestress tegengaan, regenwateropvang, werken met thema, maatwerk voor omwonende met beperking als dit zelfredzaamheid bevordert

GESPREKSTIPS

- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Wie wil er wel een oogje in het zeil houden?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan de plek gebruiken, en hoe?***
- ***Welke speelmogelijkheden worden gemist in de buurt?***
- ***Welke functie heeft deze plek ten opzichte van de andere plekken in de buurt?***
- ***Welke variabelen of variatie kunnen we inbouwen?***
- ***Hoe kan groen worden ingezet als speelwaarde?***
- ***Woont er iemand met een beperking in de buurt?***
- ***Past hier een spelkist?***
- ***Rookvrij?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Straatplek groen**

Kenmerken:

CHECKLIST

Groene plek voor bewegen, ontmoeten en spelen op straatniveau:

- ✓ elk hof, plantsoen of veldje komt hiervoor in aanmerking
- ✓ houd ruimte voor een buurtactiviteit of tijdelijke inrichting zoals een moestuintje
- ✓ beperk voorzieningen met een WAS*-plicht, wel aanleidingen toepassen (max. 1,5 m)
- ✓ denk aan schaduw en zon
- ✓ multifunctionele zitmogelijkheden
- ✓ minimaal 75% natuurlijk oppervlak, draagt bij aan klimaat en biodiversiteit
- ✓ groen = gebruiken en ervaren
- ✓ maak de plek maatwerk op die locatie, eigen voor die straat, herkenbaar
- ✓ kunnen ook paadjes door de natuur, volkstuinen en heemtuinen zijn

Kansen: eet- en plukgroen, hittestress tegengaan, werken met thema, organiseren van activiteiten, circulair werken, maatwerk voor iemand met beperking

*WAS (Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen)

GESPREKSTIPS

- ***Wil je een thema aan deze plek koppelen, zo ja, welk?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Waar ging jij verstoppertje spelen, rolschaatsen of een hut bouwen?***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Hoe kunnen we bijdragen aan de biodiversiteit op deze plek?***
- ***Hoe kan natuur ingezet worden als speelwaarde?***
- ***Wat willen we op deze plek kunnen doen?***
- ***Hoe zorg je ervoor dat het voor alle aanwonenden leuk blijft?***
- ***Wat zou er in een spel- of sportkist kunnen zitten?***
- ***Wat doen we als niemand meer betrokken is?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Straatplek verhard**

Kenmerken:

CHECKLIST

Verharde plek voor bewegen, ontmoeten en spelen op straatniveau:

- ✓ elk plein, hof of grotere stoep komt hiervoor in aanmerking
- ✓ zorg voor een groenaccent of regenwateropvang
- ✓ houd ruimte voor een activiteit of tijdelijke inrichting zoals een bult zand
- ✓ beperk voorzieningen met een WAS*-plicht, wel aanleidingen toepassen
- ✓ denk aan schaduw en zon
- ✓ werk met hoogteverschillen en multifunctionele zitmogelijkheden
- ✓ routes voor alles op wielen
- ✓ maak de plek maatwerk op die locatie, eigen voor die straat, herkenbaar
- ✓ werk met gekleurde verharding of straatverf

Kansen: (mobiele) bloembakken, hittestress tegengaan, werken met thema, organisatie activiteiten, circulair werken, maatwerk voor iemand met beperking

*WAS (Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen)

GESPREKSTIPS

- ○ ***Wil je een thema aan deze plek koppelen, zo ja, welk?***
- ○ ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ○ ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ○ ***Waar ging jij verstoppertje spelen, rolschaatsen of een hut bouwen?***
- ○ ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ○ ***Hoe kunnen we bijdragen aan de natuur op deze plek?***
- ○ ***Hoe zouden we groen en grijs kunnen combineren?***
- ○ ***Wat willen we op deze plek kunnen doen?***
- ○ ***Hoe zorg je ervoor dat het voor alle aanwonenden leuk blijft?***
- ○ ***Wat zou er in een spel- of sportkist kunnen zitten?***
- ○ ***Wat doen we als niemand meer betrokken is?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart Straatplek ontmoeten

Kenmerken:

CHECKLIST

Ontmoetingsplek met goede zitvoorzieningen op plek waar veel te zien of doen is:

- ✓ op logische route en goed vindbaar op plekken zien en gezien worden
- ✓ maak het zo groen mogelijk
- ✓ deels bruikbaar in alle seizoenen
- ✓ beschutting: schaduw en luwte
- ✓ meerdere (multifunctionele) zitaanleidingen voor rusten/kijken
- ✓ zitmogelijkheden, op elkaar gericht
- ✓ denk aan (geluids)overlast
- ✓ afvalbak is fijn
- ✓ veilige afstand tot verkeer
- ✓ houd rekening met scootmobiel en fiets
- ✓ voor jong en oud bij iets te zien of te doen

Kansen: verwijsplek, hittestress tegengaan, kunst, verhoogt sociale controle

GESPREKSTIPS

- ***Ken je goede voorbeelden van ergens anders?***
- ***Welke wensen leven er?***
- ***Wie wil er wel een oogje in het zeil houden?***
- ***Wie gebruikt deze plek nu en wie gaan de plek gebruiken?***
- ***Welke functie heeft deze plek ten opzicht van de andere plekken in de buurt?***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Wanneer is of wordt het hier druk?***
- ***Hoe kunnen we bijdragen aan de natuur op deze plek?***
- ***Wat willen we op deze plek kunnen doen?***
- ***Welke kansen biedt het landschap op en om de plek?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Straatplek water**

A.v.Eersel

Kenmerken:

CHECKLIST

Waterrijke plek voor BOSS voor directe omgeving. Bij bestaand water BOSS toevoegen of bij bestaande BOSS-plek water toevoegen.

- ✓ kan elke plek of een waterkant zijn
- ✓ ligging niet achteraf en goed zichtbaar; veilig
- ✓ ruimte voor een activiteit als bootje varen, vissen, waterdiertjes zoeken, pootje baden, kliederen met water
- ✓ zorg voor een groenaccent of regenwateropvang
- ✓ stapstenen in wadi's zijn leuk
- ✓ beperk of voorkom voorzieningen met een WAS*-plicht, wel aanleidingen toepassen
- ✓ is de inrichting passend voor zwemmen in zomer en ijs in de winter
- ✓ steigers en vlonders; toegankelijk voor mensen met een beperking
- ✓ multifunctionele zitmogelijkheden
- ✓ risicoanalyse op waterkwaliteit

Kansen: educatie, tegengaan hittestress, werken met thema, organisatie activiteiten, snoeiafval laten liggen

*WAS (Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen)

GESPREKSTIPS

- ***Is het leuk om een thema te kiezen?***
- ***Ken je goede voorbeelden van ergens anders?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Wie zou de beheerder of trekker kunnen zijn?***
- ***Bezoek de plek! Kijk om je heen, ruik, voel, bedenk samen ideeën.***
- ***Wat maakt deze plek uniek?***
- ***Hoe kunnen we bijdragen aan de natuur op deze plek?***
- ***Wat willen we op deze plek kunnen doen?***
- ***Hoe zorg je ervoor dat het voor alle aanwonenden leuk blijft?***
- ***Wat zou er in een spel- of sportkist kunnen zitten?***
- ***Hoe kan het meer circulair worden ingericht?***
- ***Is er vergroening mogelijk?***
- ***Is er voldoende schaduw?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart Speel- en beweegroute

Kenmerken:

CHECKLIST

Korte routes met eenvoudige en duidelijke routeduiding en speel- en beweegaanleidingen onderweg:

- ✓ duidelijke routemarkering en eventuele oefeningenuitleg
- ✓ gericht op zelfstandigheids-bevordering
- ✓ duidelijke markering met kleur, picto of geleidestrook
- ✓ zorg dat de route in twee richtingen gelopen kan worden
- ✓ ook routes voor skate, rolstoel, fietsje, skelter en kinderwagen
- ✓ zorg voor start-, eind- en rustpunten
- ✓ zo min mogelijk oversteekplekken, anders zo veilig mogelijk en markeren
- ✓ zorg voor vrij liggende voetgangerspaden of routes langs wegen met gescheiden verkeer
- ✓ maak gebruik van bestaande elementen (bankjes, etc.)

Kansen: educatie, eet- en plukgroen, werken met thema, verjaardagsfeestjes, kunst, geocaching, maatwerk voor iemand met beperking

GESPREKSTIPS

- ***Wil je een thema aan deze route koppelen, zo ja, welk?***
- ***Waar zitten de gevaarlijke punten?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ***Waar ging jij vroeger skelteren of rolschaatsen?***
- ***Wie maakt gebruik en gaan gebruik maken van de route?***
- ***Op welke momenten maken veel mensen gebruik van de route?***
- ***Waar is ruimte voor een ontmoeting- , beweeg- of speelaanleiding?***
- ***Hoe kunnen bestaande elementen en de omgeving bijdragen aan de route?***
- ***Waar zitten knelpunten met rolstoel of kinderwagen?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Groen**

Kenmerken:

CHECKLIST

Groene omgeving in het straatbeeld:

- ✓ tegelwippen waar het kan
- ✓ elk hof, plantsoen of veldje komt hiervoor in aanmerking
- ✓ houd ruimte voor een buurtactiviteit of tijdelijke inrichting zoals een moestuintje
- ✓ denk aan schaduw en luwte door het plaatsen van bomen
- ✓ minimaal 75% natuurlijk oppervlak, draagt bij aan klimaat en biodiversiteit
- ✓ groen = gebruiken en ervaren
- ✓ natuureducatieborden brengt belang in beeld en zorgt voor draagvlak
- ✓ beplanting op elkaar afstemmen om doelbewuster biodiversiteit te verhogen
- ✓ kunnen ook paadjes door de natuur, volkstuinen en heemtuinen zijn
- ✓ soorten beplanting kiezen die water lang vasthouden (bijv. eikenbomen)

Kansen: eet- en plukgroen, insectenhotel, hittestress tegengaan, circulair werken

GESPREKSTIPS

- ○ ***Wat willen we dat de groene omgeving uitstraalt?***
- ○ ***Hoe communiceer je met bewoners wat het beeld van de groene omgeving is? (bijv. niet alleen grasvelden)***
- ○ ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ○ ***Wie wil er wel helpen bij het maken en onderhouden?***
- ○ ***Wat zijn inheemse beplantingssoorten?***
- ○ ***Hoe kunnen we bijdragen aan de biodiversiteit?***
- ○ ***Hoe kan natuur ingezet worden als speelwaarde?***
- ○ ***Hoe zorg je ervoor dat het voor alle aanwonenden leuk blijft?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Staalkaart **Inclusiviteit**

Kenmerken:

CHECKLIST

Inclusiviteit in het straatbeeld:

- ✓ zorg dat een route egaal is met een duidelijke routemarkering, oriëntatiepunten en rustpunten
- ✓ gericht op zelfstandigheids-bevordering
- ✓ maak variatie mogelijk voor de afwisseling door te spelen met lage hoogteverschillen en type verhardingen
- ✓ zo min mogelijk oversteekplekken, anders zo veilig mogelijk en markeren
- ✓ gebruik de regel 100% welkom, 70% toegankelijk en 50% bespeelbaar bij het inrichten van plekken
- ✓ daag zintuigen uit door kleur, geur en materiaalverschil toe te passen
- ✓ pas voorzieningen toe voor verschillende type spelers (rouwer, douwer, bouwer, schouwer)
- ✓ focus op samen spelen en sporten door toestellen te plaatsen met actie en reactie (bijv. waterspel, etc.)

Kansen: activiteiten organiseren, beweging uitdagen, ontmoeting tussen diverse doelgroepen

GESPREKSTIPS

- ***Welke beperkingen worden er ervaren in de buitenruimte?***
- ***Waar zitten de gevaarlijke punten?***
- ***Ken je goede voorbeelden van andere plekken?***
- ***Waar is ruimte voor een ontmoeting- , beweeg- of speelaanleiding?***
- ***Hoe kunnen bestaande elementen en de omgeving bijdragen aan inclusie?***
- ***Hoe kan groen worden ingezet als inclusieve speelruimte?***
- ***Welke partijen kunnen meedenken over inclusie?***

Gebruik de checklist en aandachtspunten in samenhang met de thema's hiernaast ter inspiratie voor de inrichting:

groen | grijs | blauw | sociaal | meubilair | bereikbaarheid | voorzieningen

Deze staalkaart hoort bij de ontwikkelkaarten van Winterswijk

Analyse situatie

Snel naar:

- Inleiding en conclusies
- Data-analyse
- Plekken en inrichting
- Kinderrondgangen en jongerengesprek
- Bewonersbevraging
- Ambtelijke verkenning
- Aantakkend beleid
- Beheer

Inleiding en conclusies analyse

Conclusies kwantiteit

Gemeente Winterswijk heeft relatief veel speeltoestellen buiten staan. Het budget voor onderhoud ervan is echter krap en vervanging gebeurt incidenteel. Dit leidt tot scheefgroei, enkele plekken worden mooi opgeknapt, andere dreigen te verloederen. Het is aannemelijk dat dit bij continuering van het huidige beleid in groeiende mate leidt tot onvrede onder inwoners.

Het aantal kinderen en jongeren in de gemeente neemt enigszins af. Het aantal plekken kan daarop worden aangepast. Wel moet altijd een basisvoorziening behouden blijven. Ook als de aantallen nog verder zakken, zijn er altijd plekken nodig om samen te bewegen, ontmoeten, spelen en sporten. De gemeente heeft daarentegen relatief weinig sport- en ontmoetruimte ingericht voor jongeren. Om overlast te voorkomen of tegen te gaan zijn voldoende plekken nodig voor hen om te ontmoeten en te bewegen.

Ook volwassenen en senioren hebben behoefte aan beweging en ontmoeting in de openbare ruimte. Ze zoeken graag groene gebieden op. Om te sporten of het maken van een ommetje. Recreatiegebieden buiten de kom en de groenblauwe ader van de Whemerbeek zijn populair. Hier ligt een kans voor betere aansluiting door middel van routes. Routes verbinden wijken en plekken binnen de wijken, waardoor samenhang ontstaat tussen verschillende plekken.

Conclusies kwaliteit

Een aantal sport- en speelplekken is aantrekkelijk en uitnodigend ingericht. Veel andere plekken ogen kaal, monotoon en zijn omheind door hekwerk. Verder zijn veel plekken eenzijdig op spelen ingericht en ontbreekt het er aan aanbod voor meerdere doelgroepen en functies. Er is aandacht nodig voor een betere omgevingsinrichting, inclusieve BOSS-plekken en meer variatie in het sportaanbod.

Ondanks veel groen om woonbuurten heen, zijn veel woonbuurten in Winterswijk compact gebouwd en stenig van aard. Veel plekken worden dan ook te heet voor BOSS-activiteiten. Om hittestress tegen te gaan en ter bevordering van de positieve gezondheid liggen er kansen voor vergroening van plekken en betere routes naar groene gebieden. De wens hiertoe wordt bevestigd door bewoners.

Inleiding

Een uitvoerige analyse ligt ten grondslag aan deze Visie BOSS. Zo dragen we er zorg voor dat de visie gebouwd is op wat er is (data-analyse en veldwerk) en wat de gebruikservaring en wensen zijn van bewoners (kinderrondgangen en bewonersbevraging). Door middel van ambtelijke workshops, bestudering van aantakkend beleid en overleggen als projectgroep zijn de genomen stappen in de analyse getoetst en zijn er accenten aangebracht.

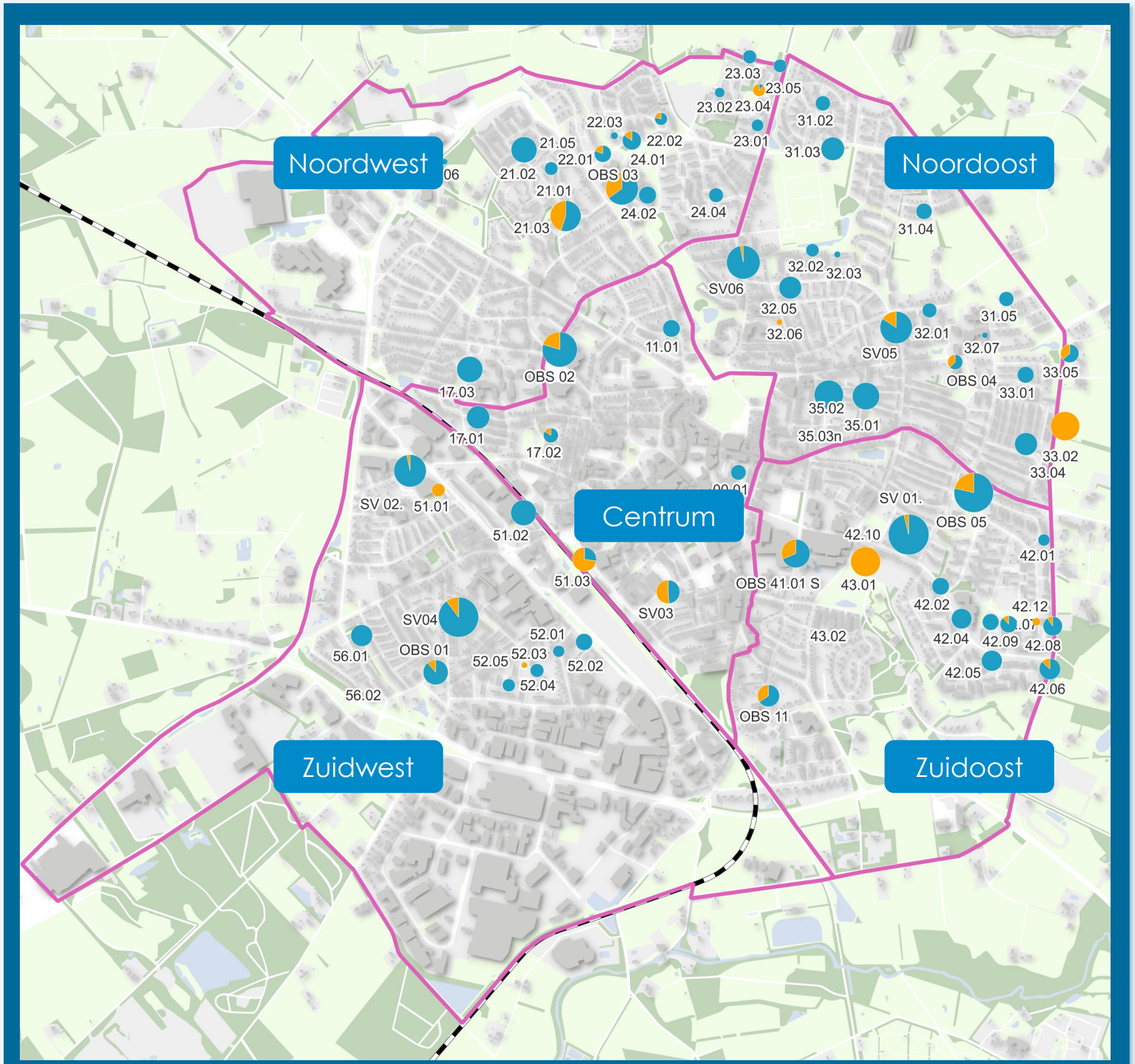
Onderzoeksmethoden

Om de sterktes en zwaktes in beeld te krijgen en meer grip op de wens en ontwikkeling van de buitenruimte zijn verschillende instrumenten ingezet:

1. Data-analyse
2. Kinderrondgangen en jongerengesprek
3. Veldwerk
4. Bewonersbevraging
5. Ambtelijke workshops
6. Bestudering aantakkend beleid

Data-analyse toelichting

Inleiding data-analyse

De volgende pagina's geven de data-analyse per wijk weer. Hierbij is de wijkindeling van het CBS aangehouden. Er is gebruik gemaakt van openbare databronnen en van data die gemeente Winterswijk intern beschikbaar heeft. De klimaatgegevens die steeds op het tweede blad worden weergegeven komen uit de Klimaat Effect Atlas.

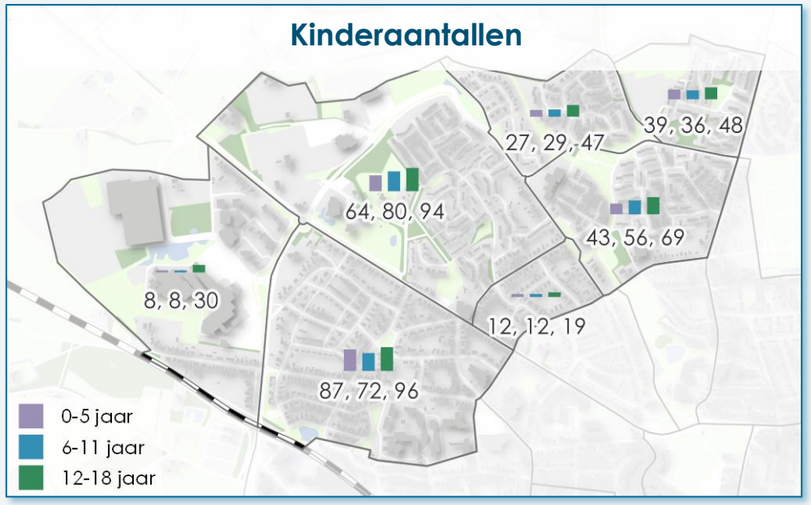
De peildatum van de kinderaantallen is 1 januari 2023. De kinderen die er nu wonen, groeien door naar jongeren. De jongeren van nu zijn dan volwassenen. Voor de verwachte aantallen per 1 januari 2033 kun je dan ook uitgaan van deze doorschuiving en dat het aantal kinderen dat geboren wordt, in grote lijnen gelijk blijft aan het huidige aantal kinderen in de jongste categorie. De ervaring leert dat deze verwachting - verhuizingen meegenomen - reëel is, tenzij er grote woningrenovaties of uitbreiding van het woningaanbod plaatsvinden.

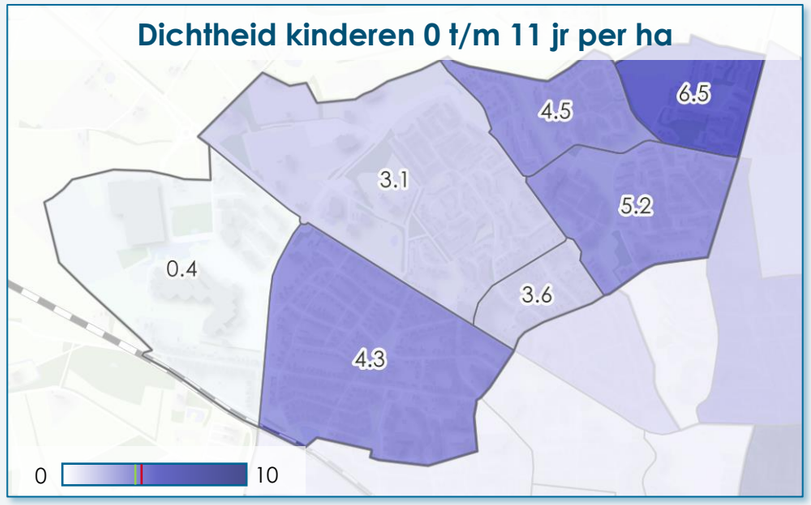
Op de overzichtskaart hiernaast is de wijkindeling voor de analyse aangegeven. Door op de wijknaam te klikken, navigeer je hier rechtstreeks naartoe.

De gekleurde streepjes in de legenda's van de kinddichtheid en de waarde van spelen en sporten geven de gemiddelden aan van heel Winterswijk, van de bewuste wijk exclusief buurten met als waarde '0' en van de bewuste wijk inclusief buurten met als waarde '0'.

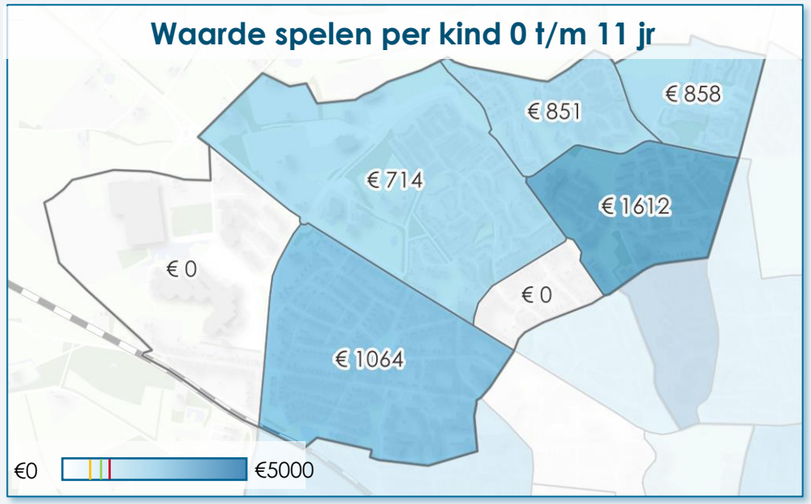

Data-analyse Noordwest

Toelichting Noordwest

In Noordwest Winterswijk wonen circa 280 kinderen van 0-5 jaar, 290 jeugdigen van 6-11 jaar en 400 jongeren van 12-18 jaar. De verwachting is dat dit aantal licht terug zal lopen, maar in enkele buurten lijkt het kinderaantal ten opzichte van het aantal jeugdigen weer wat toe te nemen.

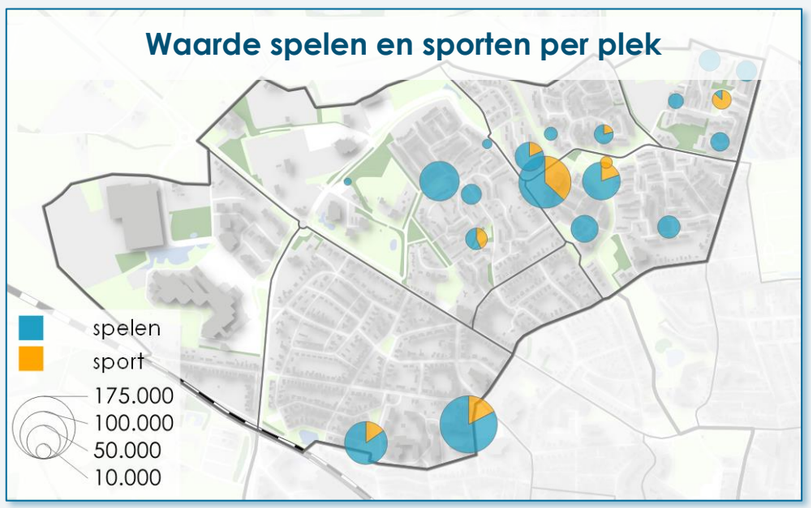
De kinddichtheid ligt over het algemeen onder het gemiddelde. In Bargerbosch is het wat hoger, maar in totaal wonen hier niet veel kinderen.

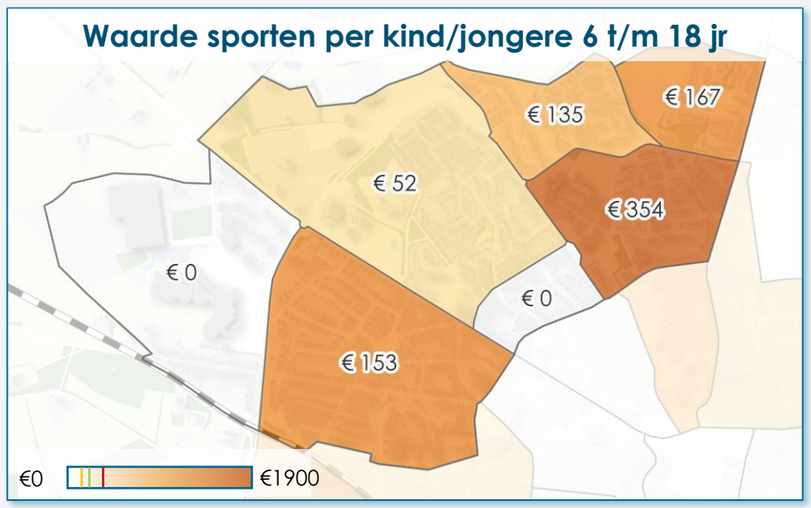
Ook is er variatie in voorzieningen. Een aantal van de voorzieningen is voor omliggende buurten lastig bereikbaar door bijvoorbeeld 50km/u wegen.

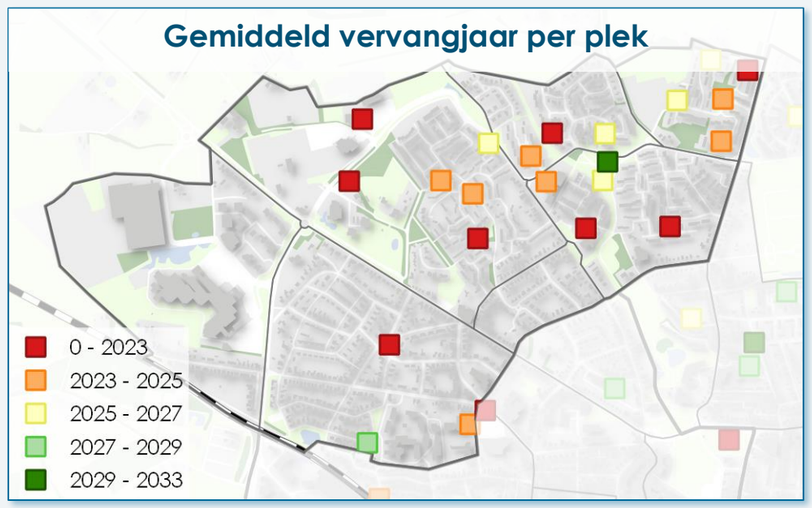
De waarde spelen per kind en waarde sporten per jongere liggen onder het gemiddelde van Winterswijk. In buurten waar meer waarde zit ligt een grotere plek met een functie ook voor omliggende buurten.

Opvallend is dat er veel meer waarde zit in spelen dan in sporten in relatie tot de aantallen in de doelgroepen. Er zijn enkele grotere plekken, maar veel plekken hebben weinig inventariswaarde.

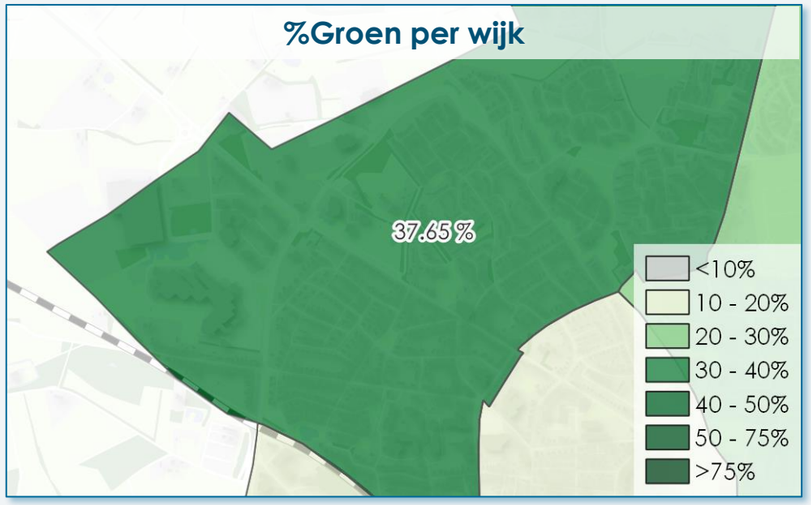
Een groot deel van de plekken had al vervangen moeten zijn. De wijkrenovatie in De Pas is nog niet verwerkt in deze gegevens.

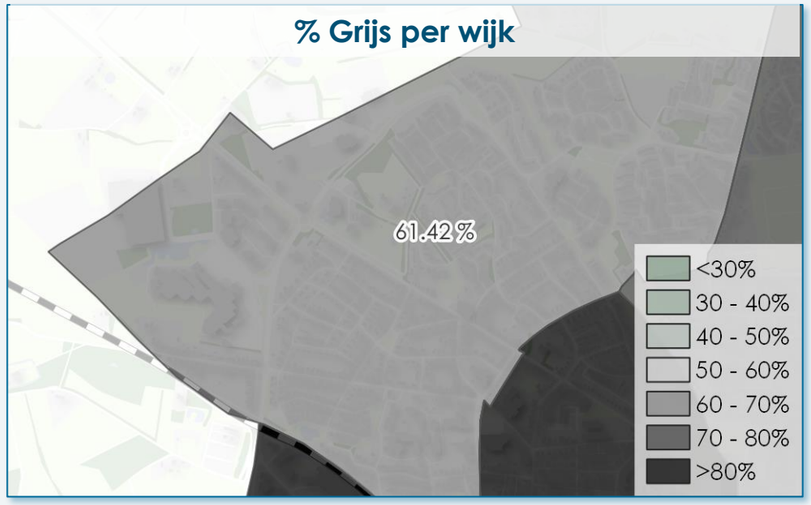

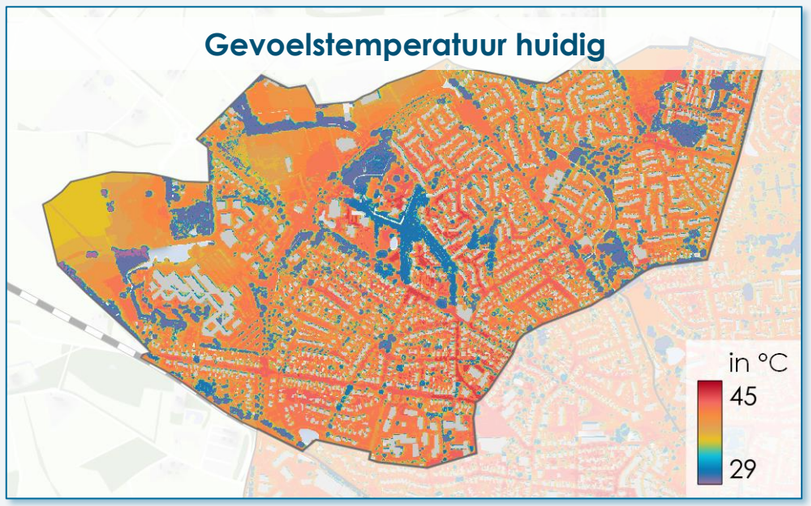

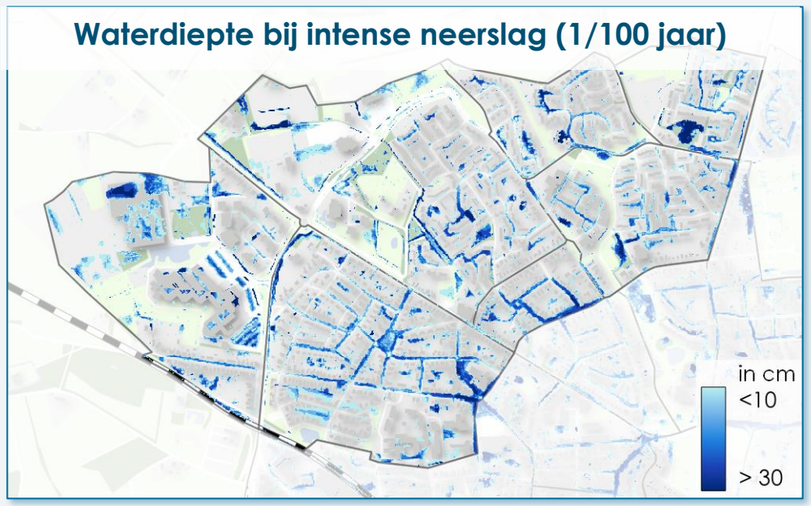

Data-analyse Noordwest

Noordwest is voor Winterswijkse begrippen een behoorlijk groene wijk. Hierin zit echter het buitengebied verrekend. In de woonbuurt zelf is het minder groen.

De gevoelstemperatuur loopt dan ook flink op in de zomer. In de woonbuurten zelfs tot boven de 30 graden. Voor BOSS-activiteiten is dit heet. Dit komt door de krappe opzet van de woonbuurten met veel verhardingsoppervlak.

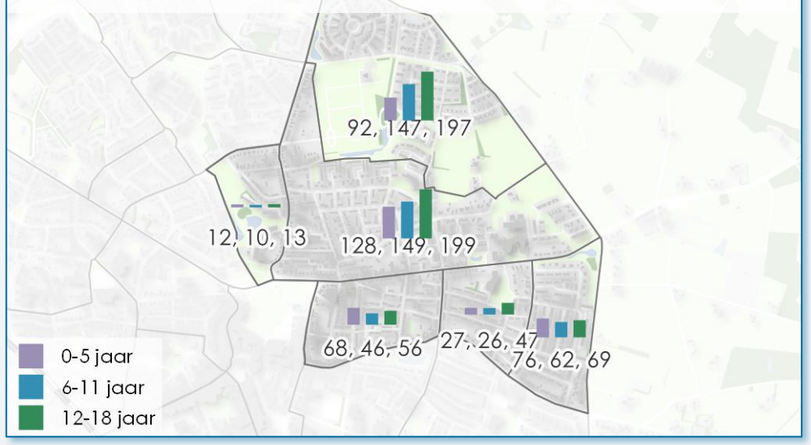
Qua wateroverlast zijn er een paar probleemplekken. De waterproblemen hebben geen effect op de bruikbaarheid van de speelplekken. Kinderen vinden spelen met (regen)water leuk. Een keer een overstroming zorgt voor onvergetelijke speelervaringen.

Bij herinrichting van BOSS-plekken liggen hier kansen tot verbetering.

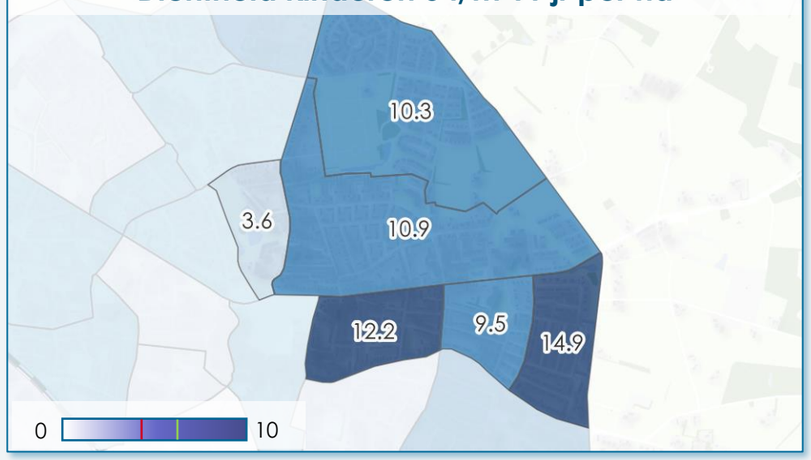

Data-analyse Noordoost

Kinderaantallen

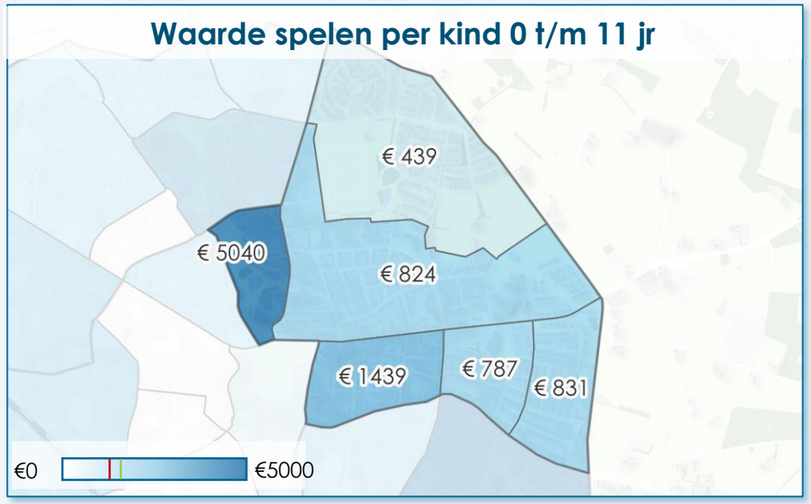
Dichtheid kinderen 0 t/m 11 jr per ha

Voorzieningen

Waarde spelen per kind 0 t/m 11 jr

Toelichting Noordoost

Het aantal kinderen en jongeren neemt de komende jaren in de meeste buurten van Noordoost af. De zuidelijke buurten van de wijk blijven echter stabiel qua aantal.

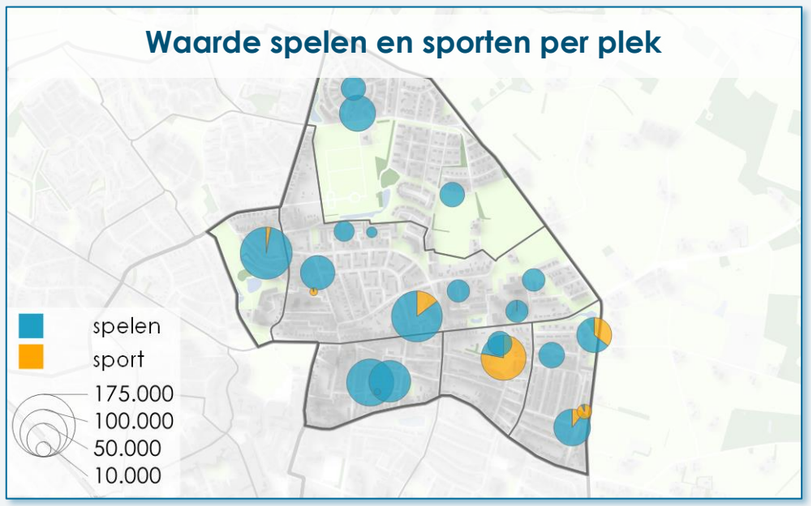
In het grootste deel van de wijk zal de dichtheid van kinderen afnemen. Behalve in de buurten die nu ook al een relatief hoge dichtheid hebben.

Qua voorzieningen is er in Noordoost weinig voorhanden. Zeker ten opzichte van andere wijken in Winterswijk. Even buiten de kern bevindt zich een sportpark.

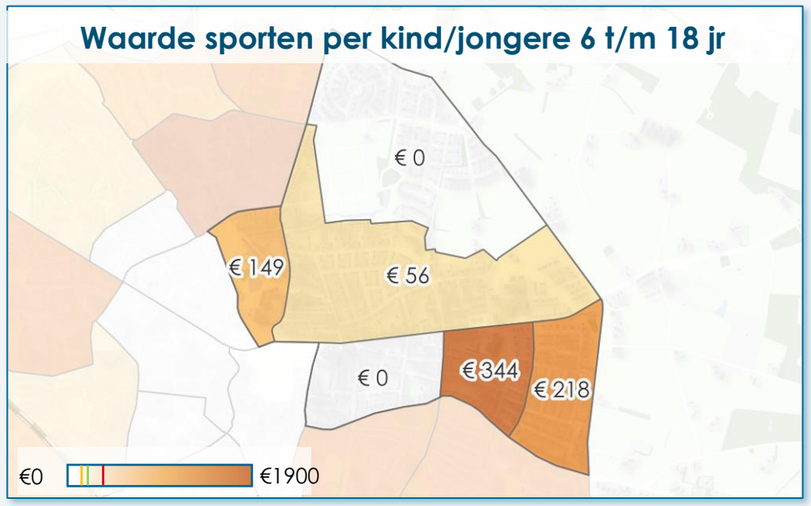
De hoge waarde spelen per kind in het westen van de wijk is te verklaren doordat in deze buurt heel weinig kinderen wonen, maar er wel een plek met een functie voor de hele gemeente ligt. Ondanks dat er een behoorlijk aantal jongeren in de wijk woont, zijn er in Noordoost maar weinig voorzieningen voor hen te vinden.

Over het algemeen is in Noordoost de vervangingssituatie redelijk op orde. Toch zijn er enkele plekken te vinden waar op korte termijn een vervangingsopgave ligt.

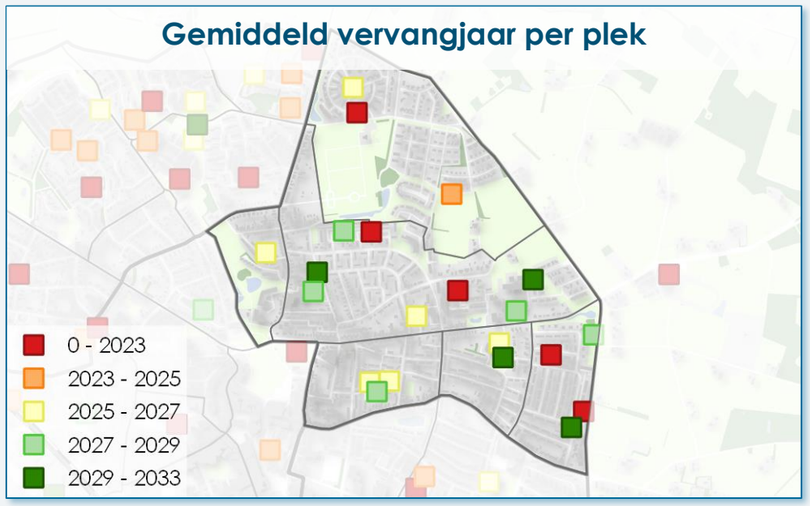
Waarde spelen en sporten per plek

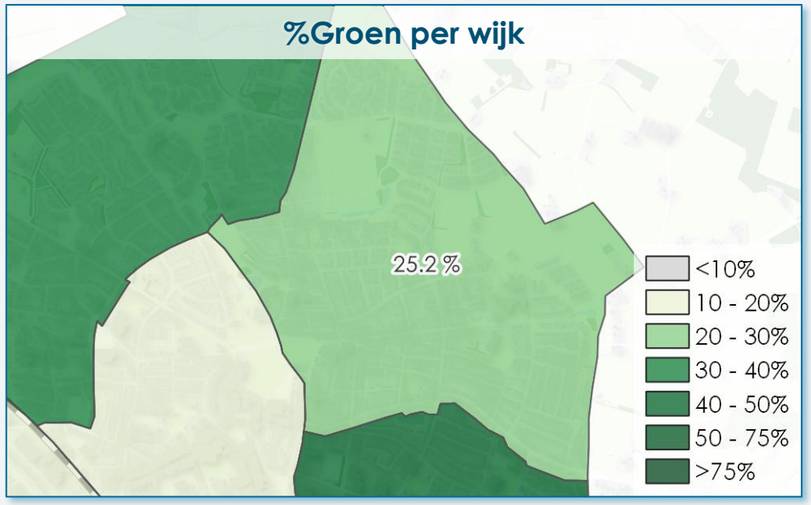
Waarde sporten per kind/jongere 6 t/m 18 jr

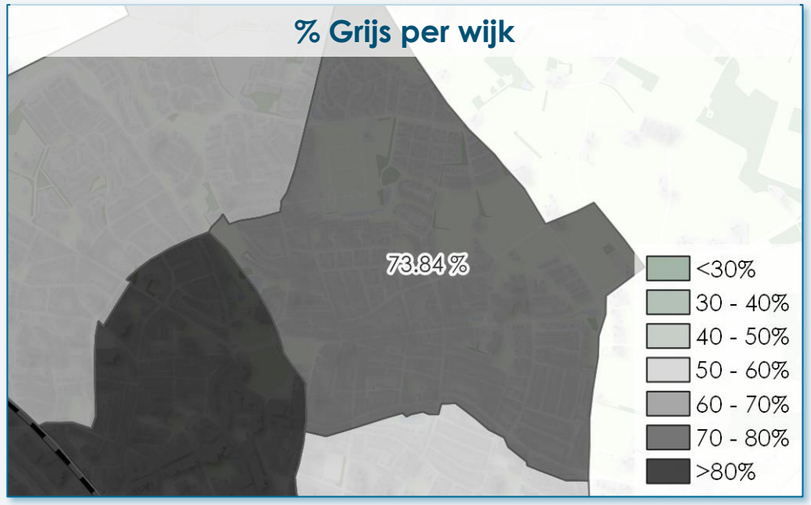

Gemiddeld vervangjaar per plek

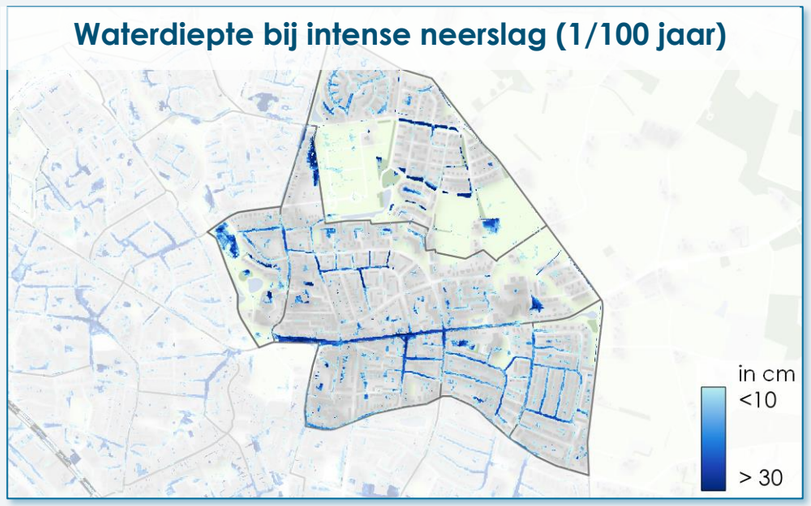

Data-analyse Noordoost

Ten opzichte van andere wijken in Winterswijk is Noordoost qua groen relatief gemiddeld. Het percentage grijs ligt iets hoger dan gemiddeld in de kern.

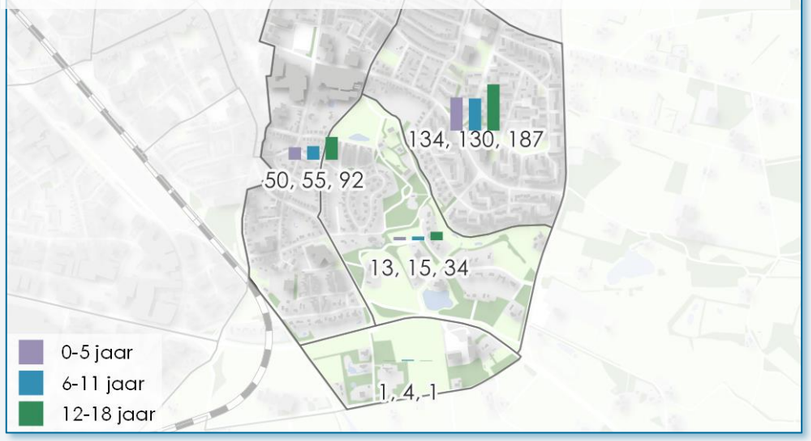
De effecten van het desalniettemin hoge percentage grijs is goed zichtbaar in de huidige gevoelstemperatuur op een warme dag. Met name in de buurten richting het centrum en de zuidelijke wijken, zijn op zulke dagen zeer warm. Het risico op hittestress is daarmee aanzienlijk.

In de wijk liggen een aantal locaties met potentiële wateroverlast bij intense neerslag. Dat is vooral zichtbaar in enkele straten.

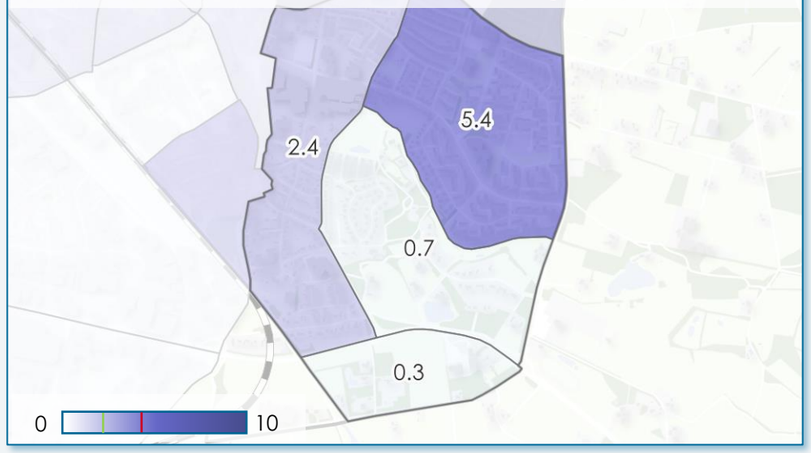

Data-analyse Zuidoost

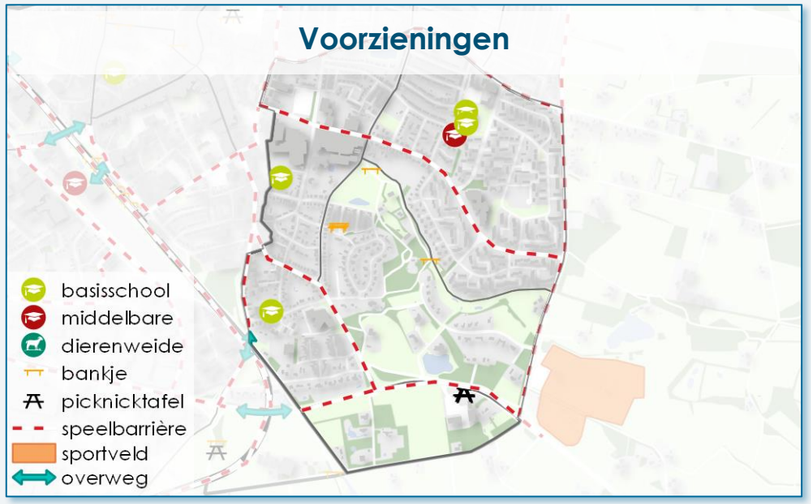
Kinderaantallen

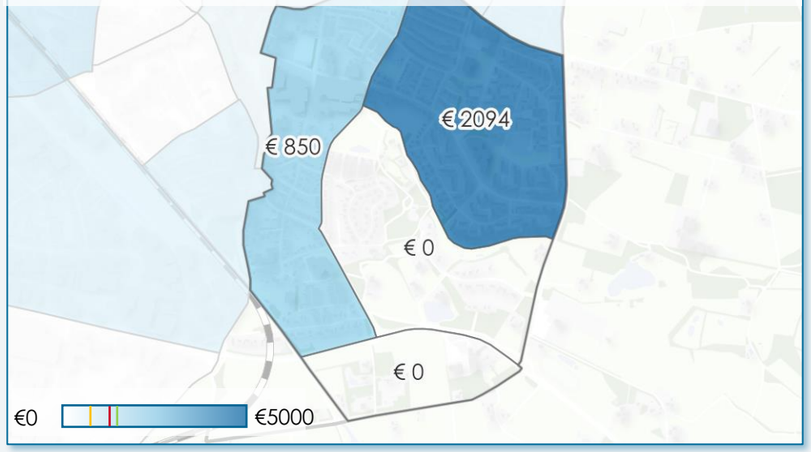
Dichtheid kinderen 0 t/m 11 jr per ha

Voorzieningen

Waarde spelen per kind 0 t/m 11 jr

Toelichting Zuidoost

Het aantal kinderen blijft, in de huidige situatie, de komende jaren redelijk gelijk. Dat betekent een lichte afname van het aantal jongeren in de wijk.

Het aantal kinderen per ha ligt gemiddeld lager dan in andere wijken in Winterswijk.

Verspreid over de wijk liggen meerdere basisscholen, die hun eigen functie hebben binnen het netwerk van speelvoorzieningen.

De waarde spelen per kind verschilt per buurt behoorlijk. In de ene buurt ligt de waarde iets onder het gemiddelde, terwijl de andere buurt een aantal grote plekken herbergt, met bijbehorende hoge waarde. Tegelijkertijd liggen in diezelfde wijk op een relatief klein oppervlakte veel plekken met een beperkte waarde.

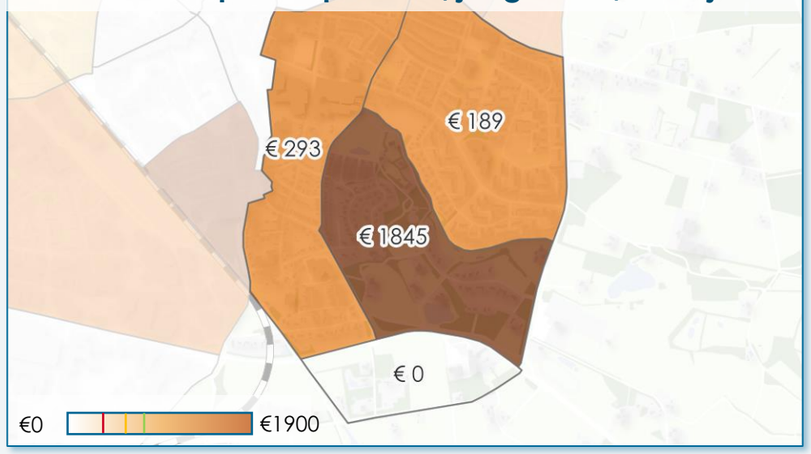
De waarde sporten per kind en jongere ligt in één wijk uitzonderlijk hoog, wat te verklaren is door de skatebaan in die buurt.

Met name in het oosten van de wijk ligt een aanzienlijke vervangingsopgave. Ook is er een plek met een hoge waarde, waarvan het gemiddelde vervangingsjaar op korte termijn ligt.

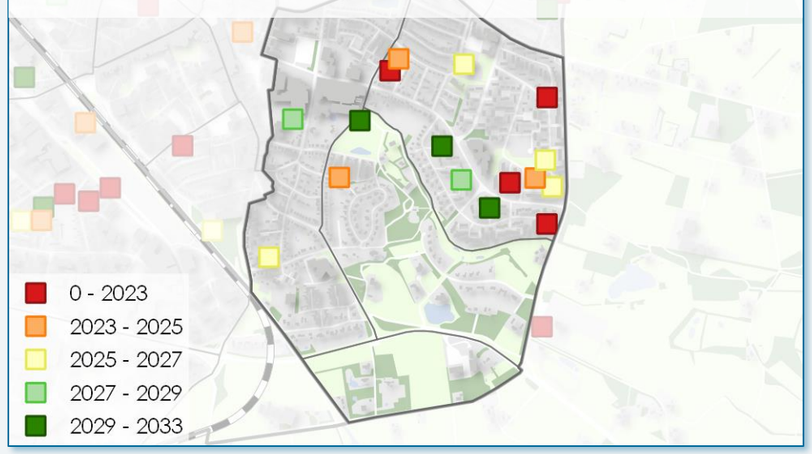
Waarde spelen en sporten per plek

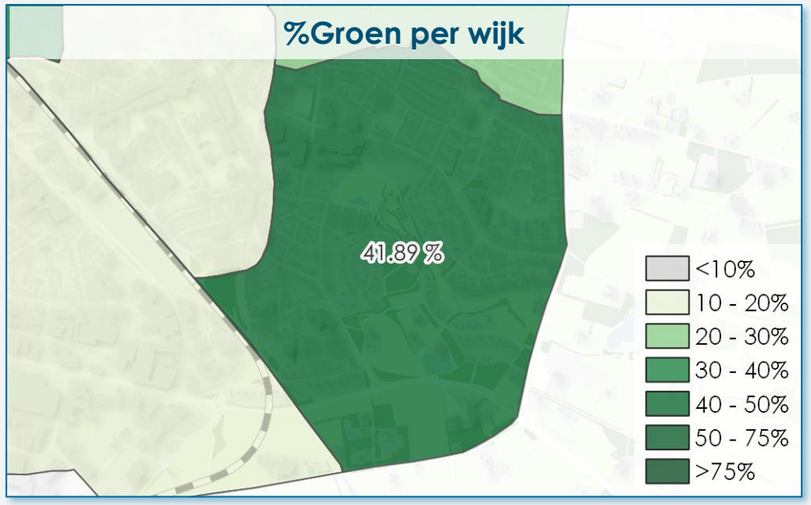
Waarde sporten per kind/jongere 6 t/m 18 jr

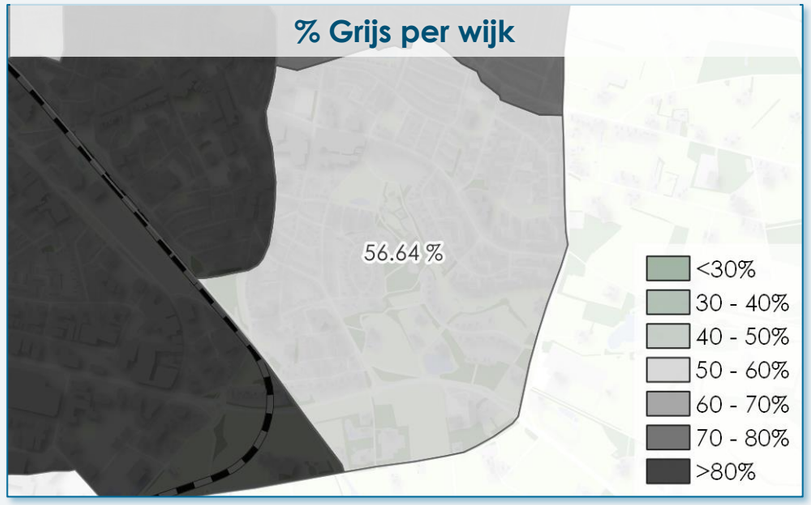

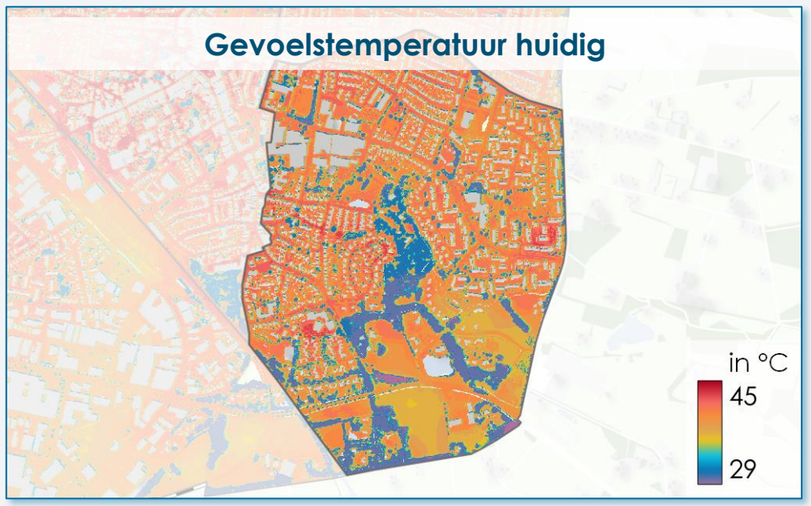
Gemiddeld vervangjaar per plek

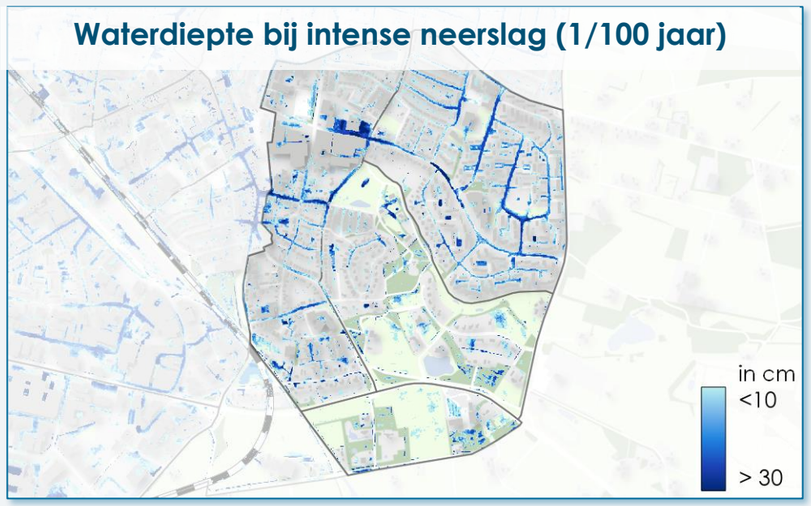

Data-analyse Zuidoost

Toelichting Zuidoost

Het percentage groen in de wijk ligt relatief hoog. Dat is mede te verklaren doordat twee buurten voornamelijk bestaan uit park en/of agrarische gronden. Het percentage grijs ligt logischerwijs beneden het gemiddelde in Winterswijk.

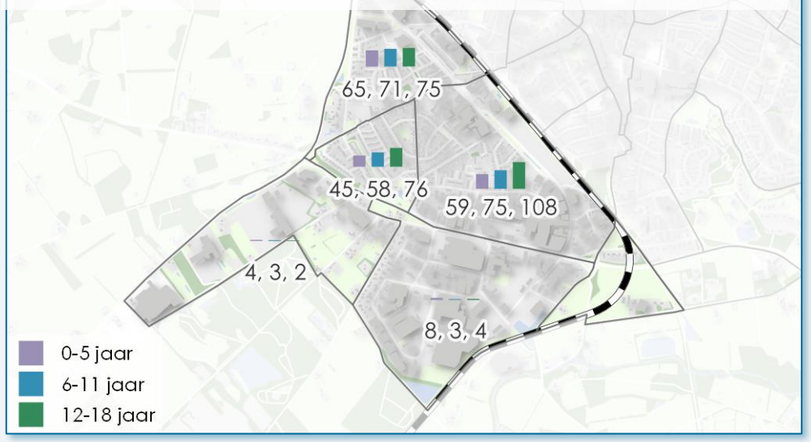
Doordat het percentage groen vooral wordt verklaard door het park en buitengebied, bieden de meeste woongebieden in de wijk vaak weinig verkoeling op een warme dag.

Qua wateroverlast zijn er een paar probleemplekken. De waterproblemen hebben geen effect op de bruikbaarheid van de speelplekken.

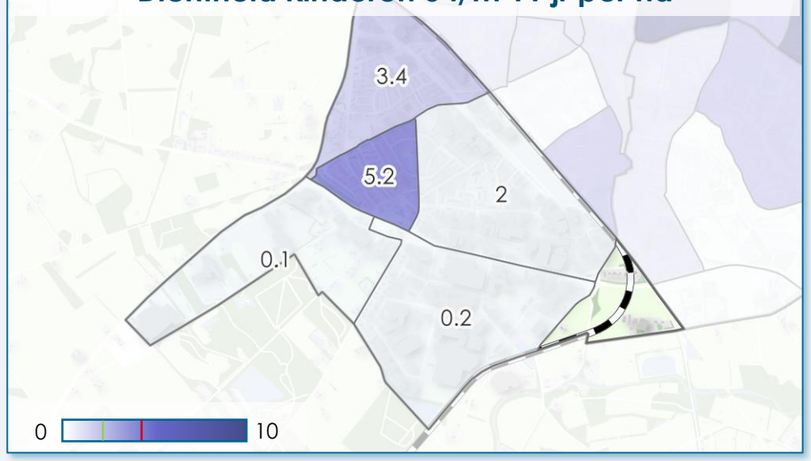

Data-analyse Zuidwest

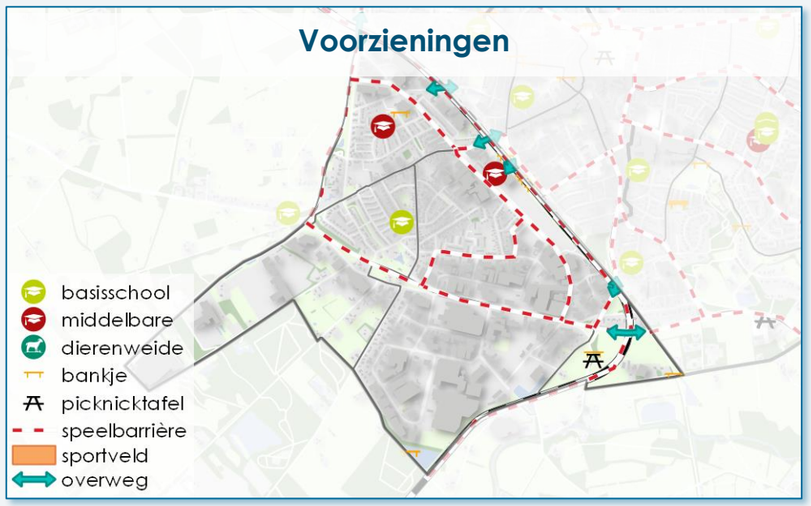
Kinderaantallen

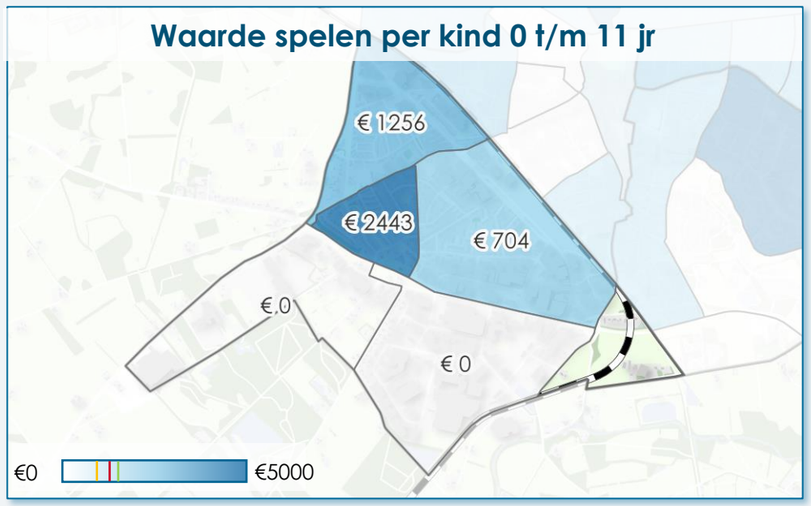
Dichtheid kinderen 0 t/m 11 jr per ha

Voorzieningen

Waarde spelen per kind 0 t/m 11 jr

Toelichting Zuidwest

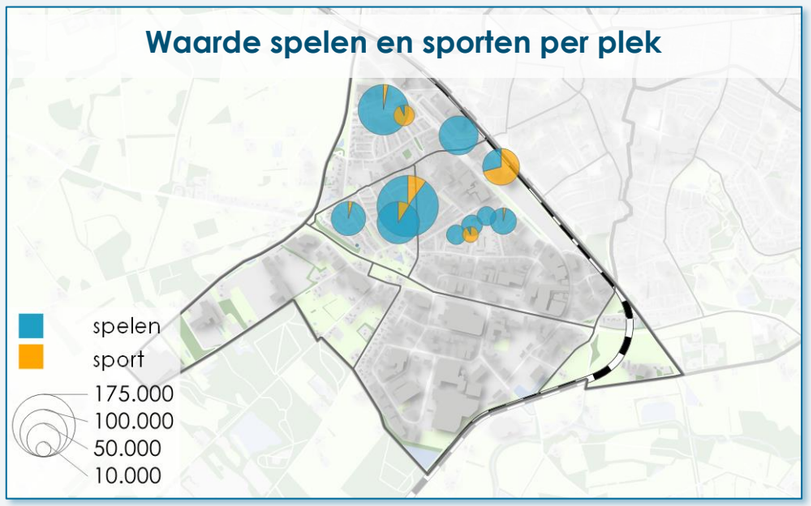
Het aantal kinderen en jongeren in Zuidwest ligt lager dan in de meeste andere wijken en neemt de komende periode licht af. Ook de dichtheid van het aantal kinderen ligt lager dan gemiddeld in Winterswijk.

Opvallend is dat in de wijk twee middelbare scholen te vinden zijn. Verschillende barrières onderscheiden meerdere speelbuurten. Daarnaast zorgt een spoorlijn ervoor dat de wijk zuidwest gescheiden wordt van andere wijken in Winterswijk.

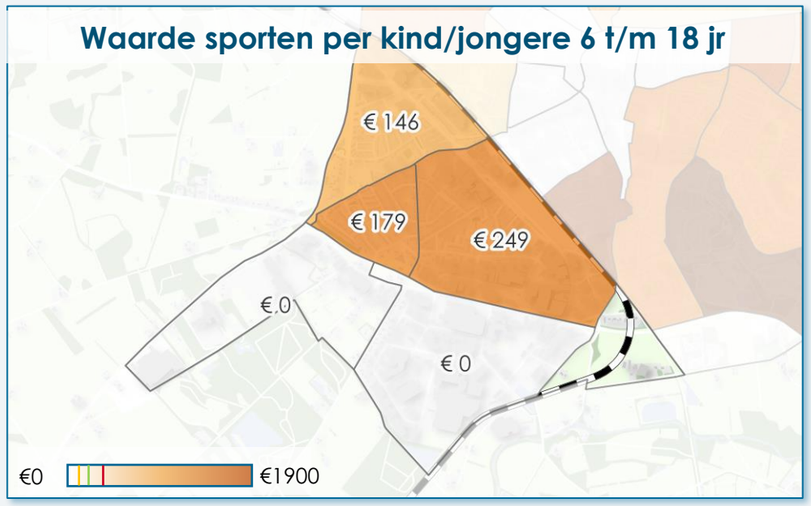
Wanneer de twee wijken zonder plekken niet worden meegerekend, ligt de waarde van de plekken bovengemiddeld (het groene streepje) ten opzichte van de rest van Winterswijk. Deze waarde is voornamelijk vertegenwoordigd door de voorzieningen op OBS de Schakel en SV de Rozenstraat.

Met uitzondering van enkele plekken is de vervangingsopgave in de wijk hoog.

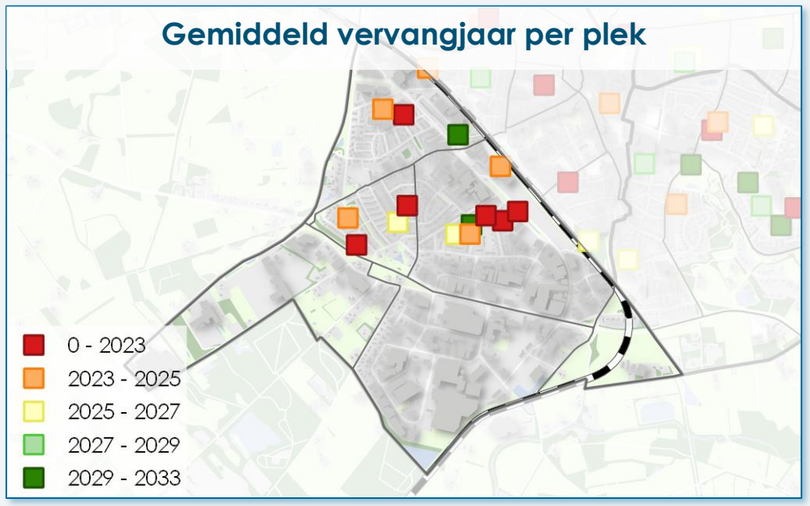
Waarde spelen en sporten per plek

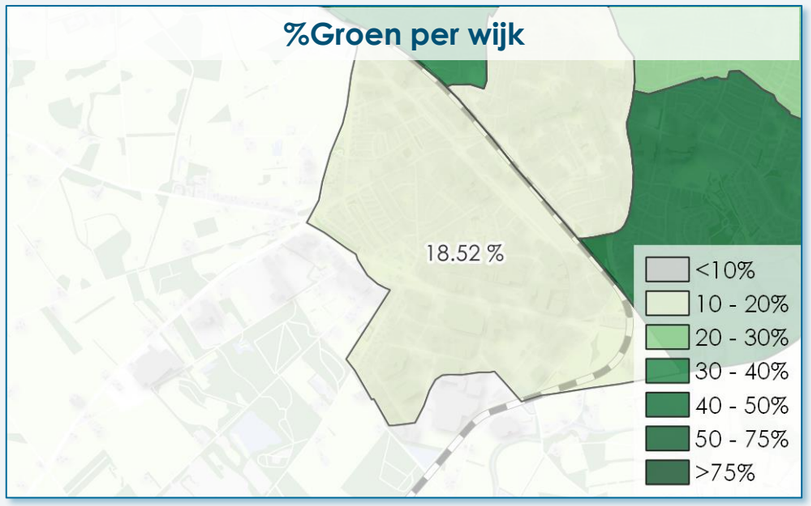
Waarde sporten per kind/jongere 6 t/m 18 jr

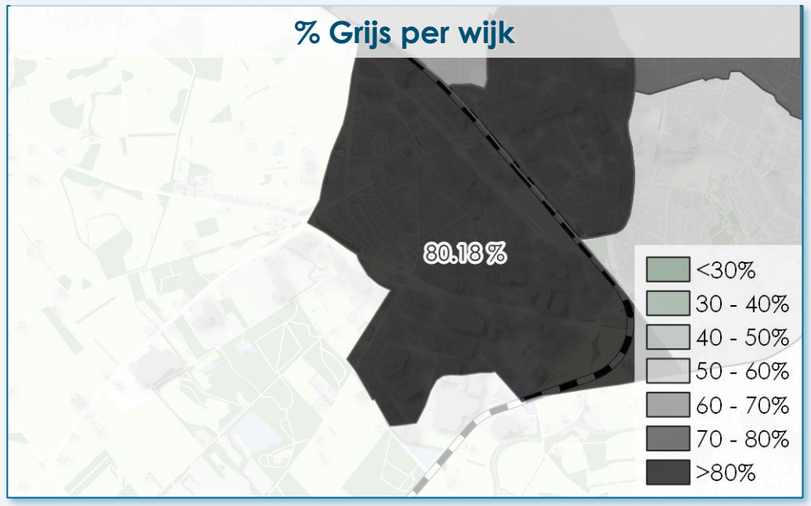

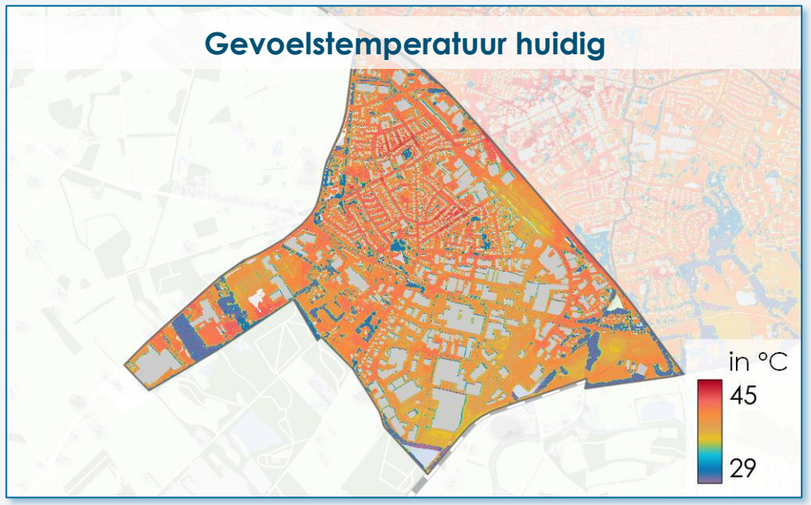
Gemiddeld vervangjaar per plek

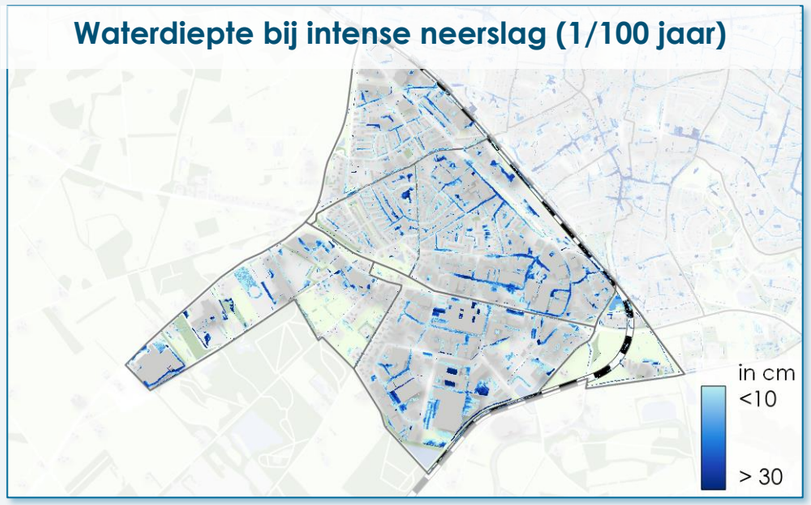

Data-analyse Zuidwest

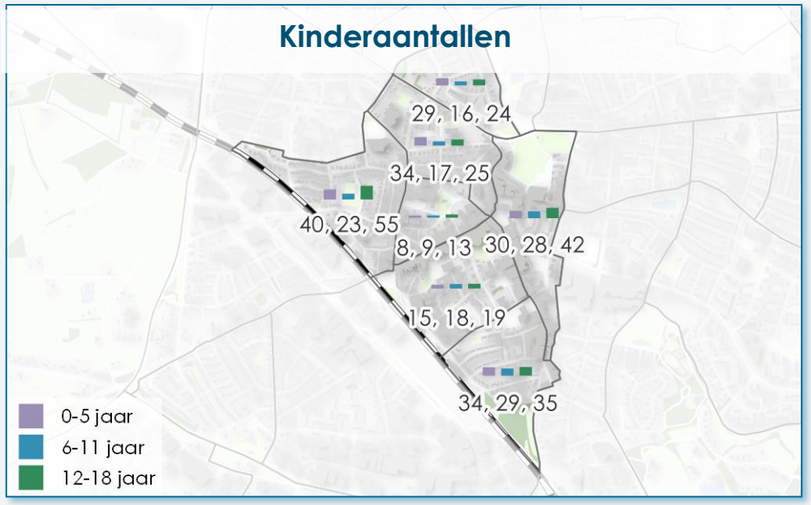
Toelichting Zuidwest

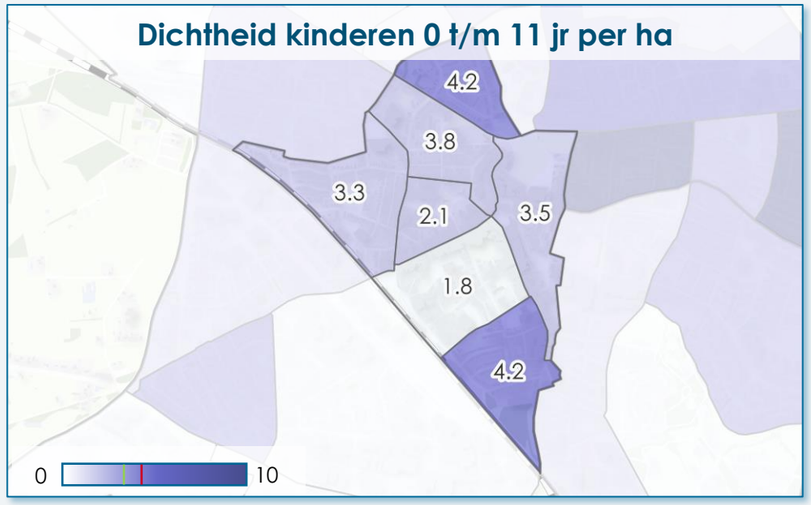
Het percentage groen ligt onder het Winterswijks gemiddelde. Daarmee is de wijk relatief versteend. Dat komt goed naar voren op de kaart over de huidige gevoelstemperatuur. Daar zijn binnen de woonbuurten hoge temperaturen te vinden. Ook in speeltuin de Rozenstraat kan het erg heet worden.

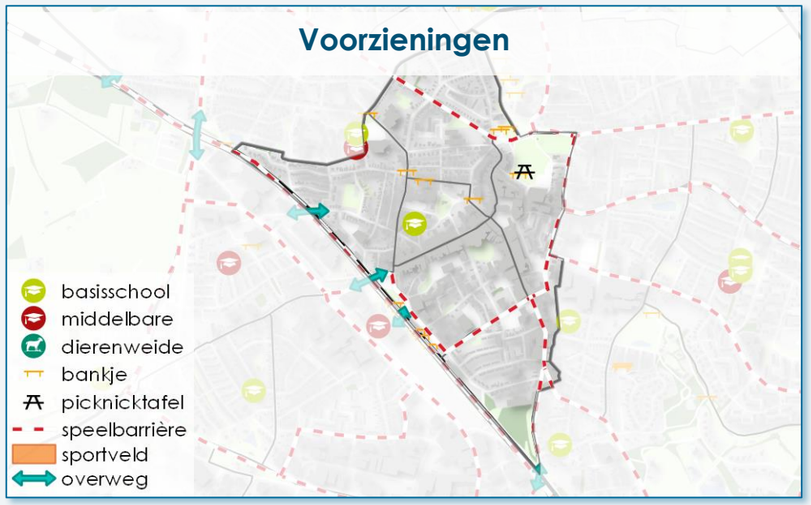
Tegelijkertijd zijn er bij intense neerslag niet al te veel grote risicogebieden te vinden.

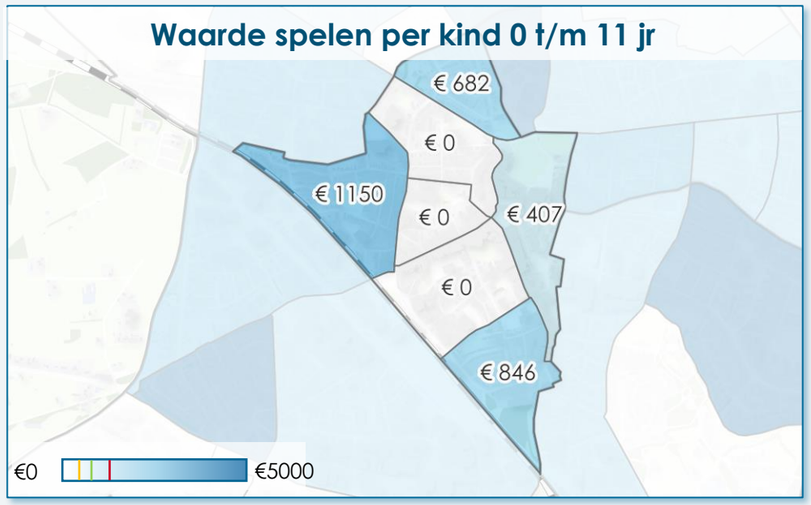

Data-analyse Centrum

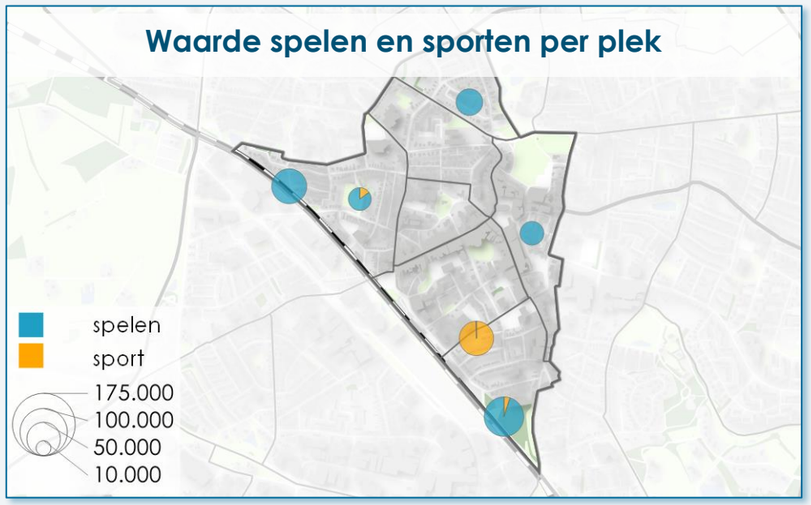
Toelichting Centrum

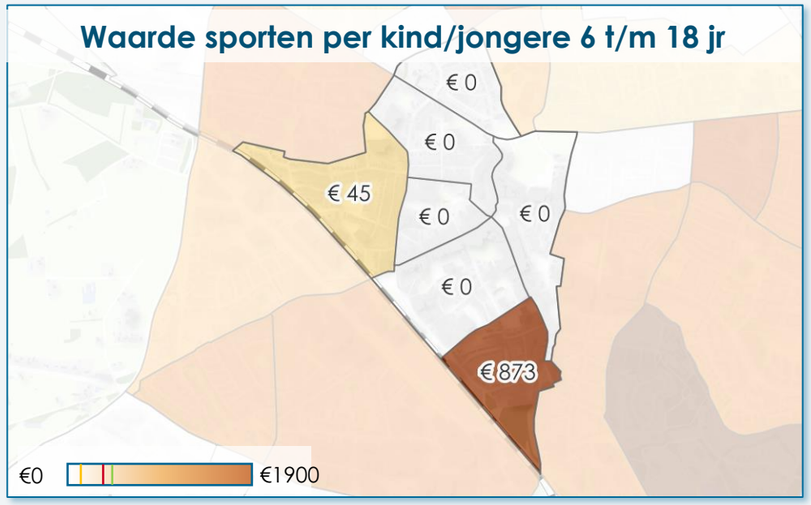
Het centrum van Winterswijk bestaat uit meerdere kleinere buurten waar weinig kinderen en jongeren wonen. De dichtheid ligt in de meeste buurten onder het Winterswijks gemiddelde.

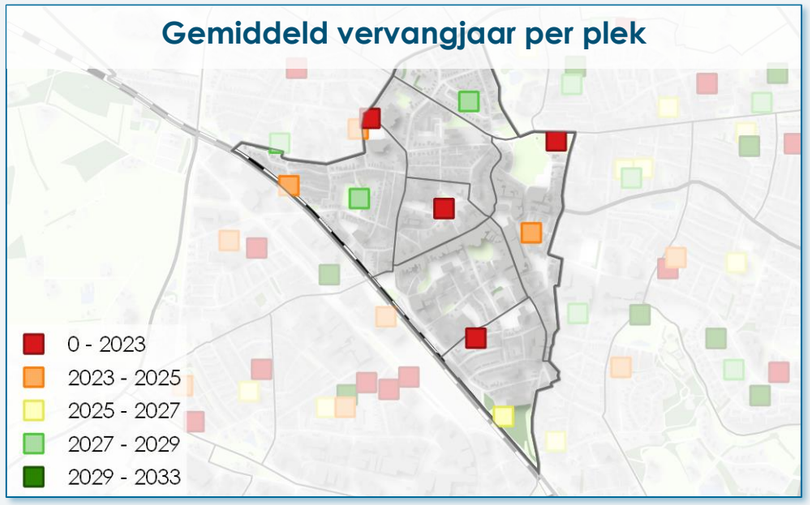
Ondanks dat de wijk uit meerdere verschillende buurten bestaat, zijn er weinig barrières die de wijk doorkruisen. De spoorlijn is een barrière van belang tussen het centrum en de wijk zuidwest.

In het midden van de wijk zijn geen plekken. De waarde per kind ligt daardoor op 0. In andere wijken ligt de waarde per kind tegen of iets boven het gemiddelde van de gemeente aan.

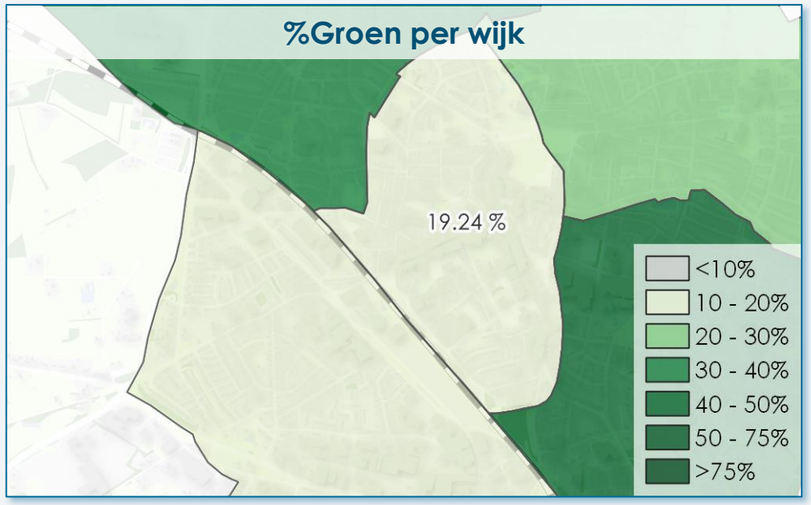
Er zijn twee plekken voor sporten. De vervangingsopgave in het centrum is minder urgent dan in andere wijken.

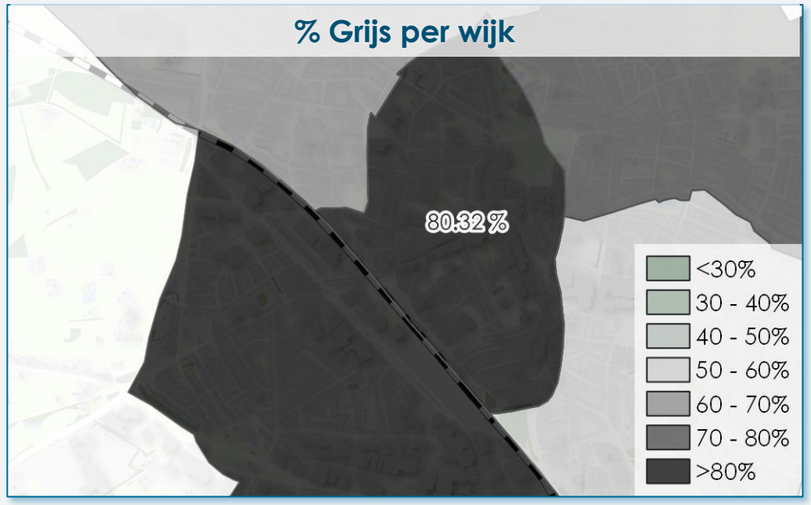

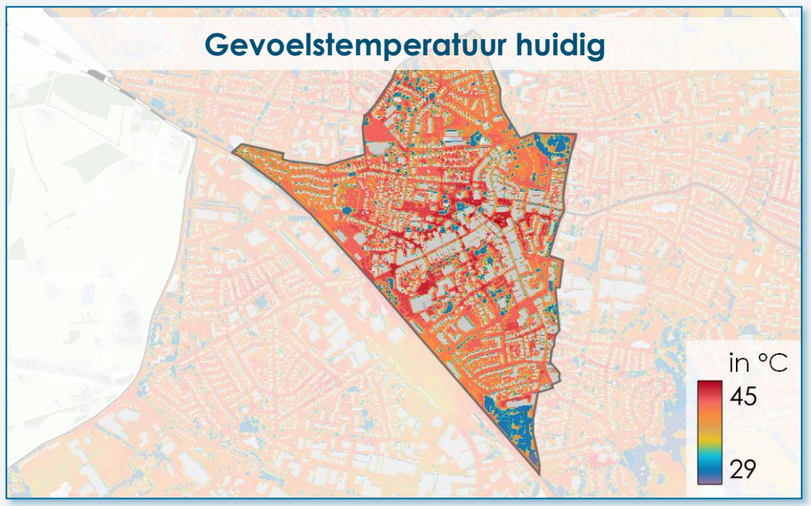

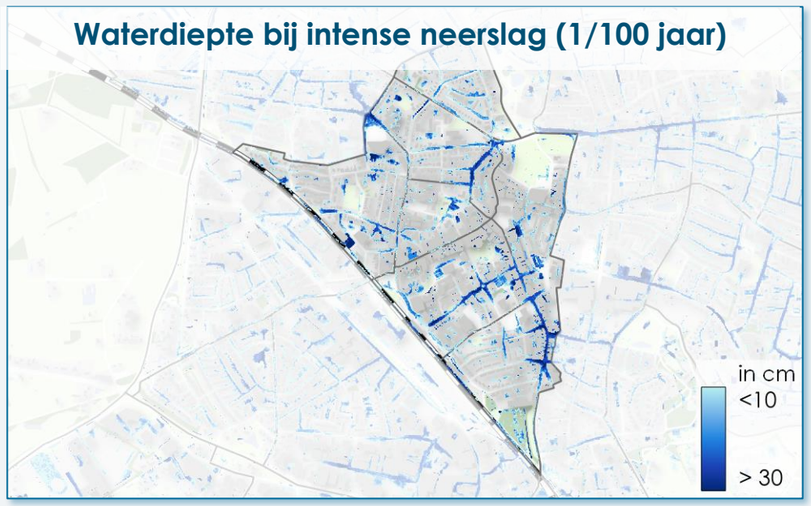

Data-analyse Centrum

Toelichting Centrum

Het centrum is een sterk versteende wijk. Dat is te zien aan het lage percentage groen en het hoge percentage grijs in de wijk. Ook de gevoelstemperatuur op een warme dag ligt in de centrumbuurten zeer hoog.

Ook is te zien dat op meerdere plekken wateroverlast kan ontstaan bij extreme neerslag.

Plekken en inrichting

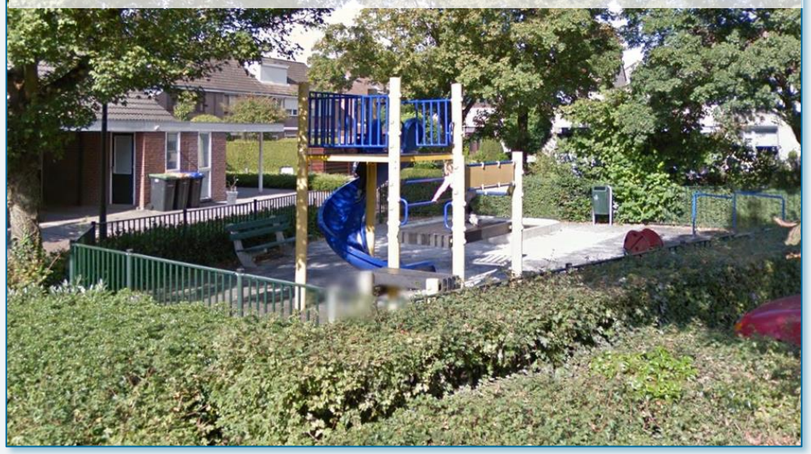
De Pashegge (in aanbouw)

Kalverstraat

Witstoom

Koningsweg

Anemoonstraat

Dahliastraat

Sfeer en inrichting

Wat opvalt in Winterswijk zijn de contrasten tussen de plekken. Enkele, vaak geactualiseerde plekken ogen gevarieerd en aantrekkelijk, bijvoorbeeld door middel van hoogteverschil, beplanting, afwisseling in ondergronden, zonering en een veelal natuurlijke inrichting. De vernieuwde speeltuin aan de Pashegge is hier een voorbeeld van.

Een flink deel van de plekken oogt kaal en monotoon. Op deze plekken is er weinig gedaan met de omgevingsinrichting. De meeste plekken zijn omheind met hekwerk, wat een opgesloten gevoel kan geven. In de bewonersbevraging lijkt dit beeld te worden bevestigd aangezien er voor tevredenheid over de uitstraling en het onderhoud van plekken gemiddeld een 5,6 wordt gegeven. Het gemiddelde voor een veilig en fijn gevoel op de plekken is een 6,3.

De toestelkeuze is grotendeels traditioneel en onderhoudsarm. Dit lijkt een belangrijke keuzefactor te zijn geweest bij de inrichting. Een nadeel hiervan is dat de plekken weinig dynamiek hebben en niet meegaan met behoefteveranderingen.

Er zijn weinig samenspeeltoestellen voor kinderen met een fysieke beperking. De ‘kaalheid’ kan het voor kinderen met beperkingen in het psychische spectrum lastig maken.

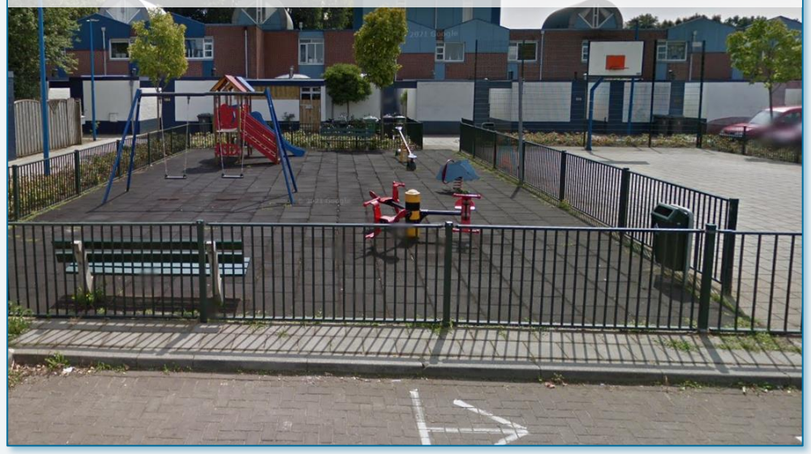
Verder zijn veel plekken eenzijdig op spelen ingericht en ontbreekt het er aan aanbod voor meerdere doelgroepen en functies.

Plekken en inrichting

Jasmijnlaan

Berberislaan

Beltmolen

Berkenstraat

Ligusterlaan

Lekstraat

Voorzieningen

Veel van de trapvelden zijn op gras, waardoor ze in de winter of bij hevige regenval eigenlijk niet gebruikt kunnen worden.

Bijna de helft (48,6%) van de huidige toestellen in Winterswijk bestaat uit wipveren en wippen, voetbaldoelen, schommels en duikelrekken.

De sportplekken zouden met een meer multifunctionele inrichting ook meer kunnen betekenen in Winterswijk voor trimgroepen, bootcampclubjes, gezondheidscoaches en fysiotherapeuten. Ook aandacht voor andere sporten als, hockey, basketbal en korfbal zijn gemakkelijk te integreren in het ontwerp.

Kinderrondgang

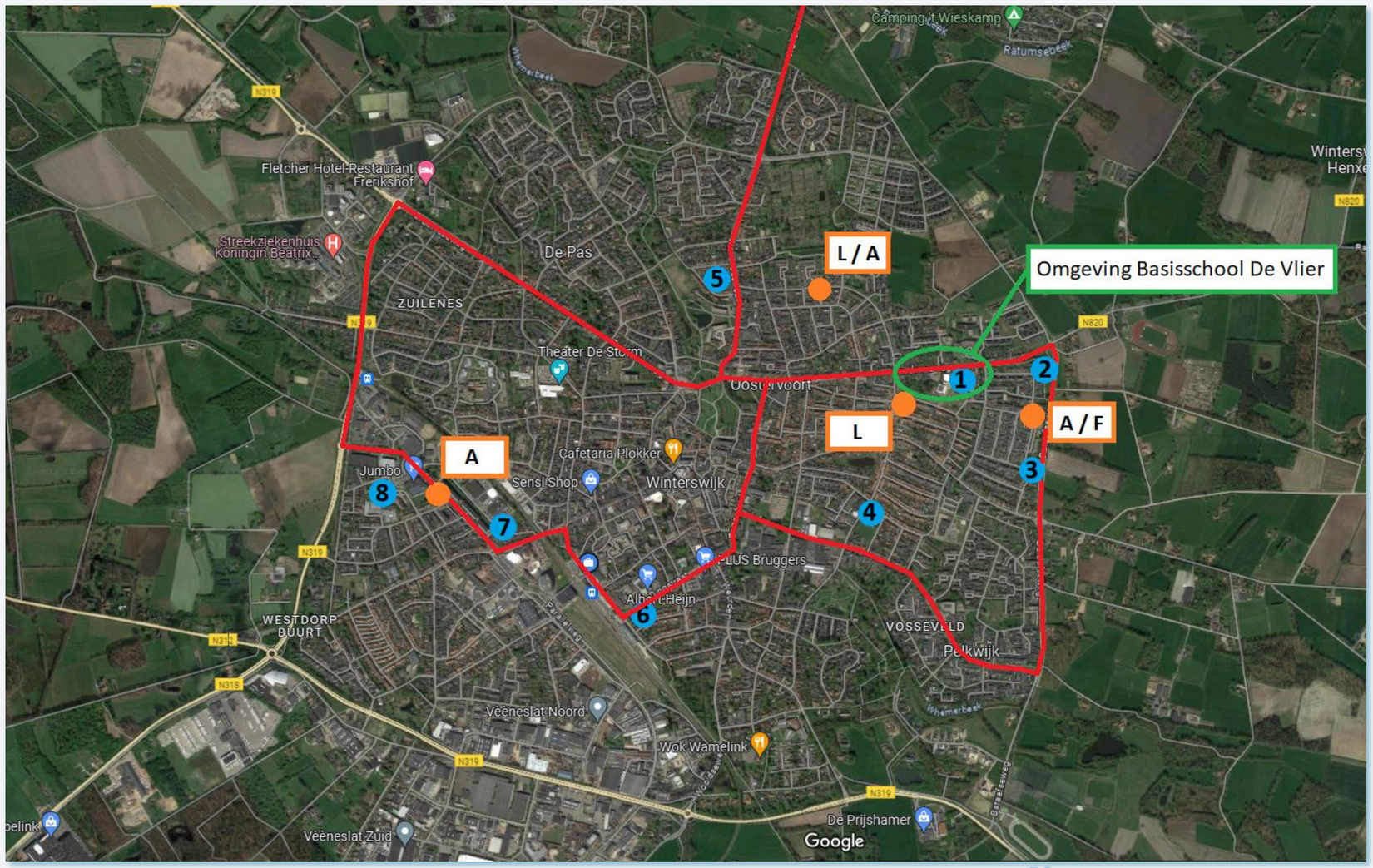

Toelichting

We houden kinderrondgangen om te horen wat kinderen zelf van hun speelbuurt vinden en hoe ze deze gebruiken. Wat is een goede speelplek? Waarom? Waar mogen ze niet komen? Wat missen ze in de wijk?

De Vlier

Vier leerlingen uit groep 8 van De Vlier vertellen over hun speelervaringen in de wijk. Niet allemaal wonen ze in de wijk. De kinderen vertellen ook over de buurt waar ze wonen. De kinderen komen met de auto (A), lopend (L) of met de fiets (F) naar school. Het schoolplein van de Vlier (1) en bijbehorende open groene plek, de Vliertuin, worden ook na schoolsluiting gebruikt. De kinderen zouden graag willen dat het voetbalveld beter wordt gedraineerd, een duidelijke afbakening heeft en een meer effen veld. Voor de speelplek wensen ze hogere plateaus voor de kabelbaan en een grotere glijbaan. Ze gebruiken de klimwand graag.

Het speelveld (2) verderop wordt door ouders als een gevaarlijke speelplek gezien, vanwege de aangrenzende Bataafseweg waar de bal op kan belanden. Ouders geven aan hun kinderen mee om liever niet daar te voetballen. Op de kaart is met de rode lijnen aangegeven welke straten de kinderen niet zelf mogen oversteken, omdat ze door hun ouders als gevaarlijk worden gezien.

Bij Speeltuinvereniging Hakkelerkamp (4) spelen en chillen de kinderen graag. Ook bij Speeltuin De Vrees (5) wordt veel gespeeld. Hier staan leuke speeltoestellen die op andere plekken ook gewenst zijn. De overige nummers zijn andere plekken waar de kinderen aangeven te spelen.

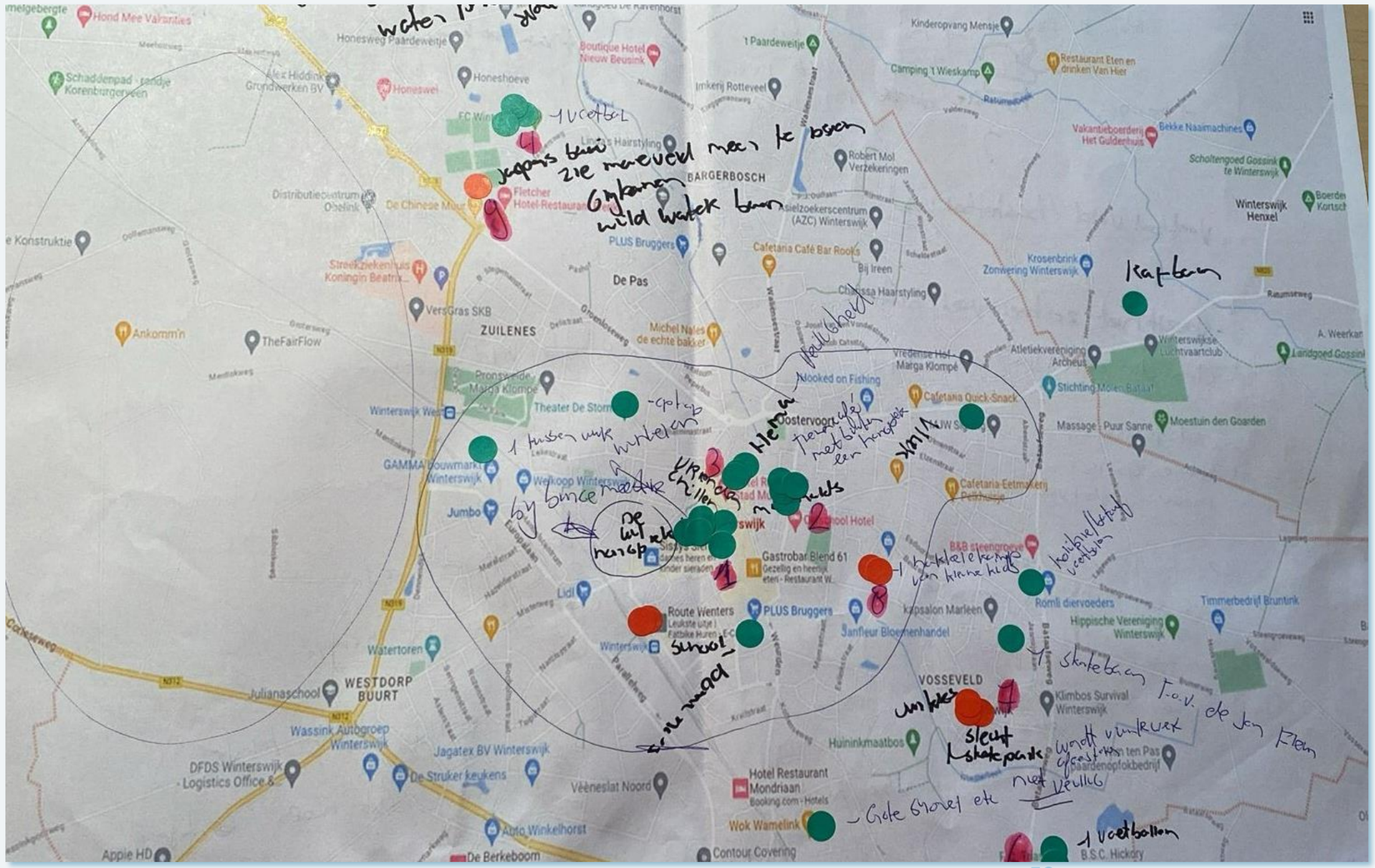
Kinderrondgang en jongerengesprek

Bataaf en Kolibrie - Het groepje bestaat uit twee meiden en vijf jongens. De kinderen komen lopend of per fiets naar school. Twee broers worden wel eens met de auto gebracht. De kinderen spelen en sporten graag op het gezamenlijke plein van de scholen. Als jongeren op het schoolplein hangen, voelen ze zich minder veilig. SV Hakkelerkamp vinden de kinderen vooral voor jongere kinderen ingericht. Ze zijn blij met de ruimte die het trapveld verderop biedt, minder blij zijn ze met de hondenpoep die er vaak ligt. De kinderen ervaren dat er genoeg plekken zijn om te voetballen, ze zouden graag een skeelerbaan, uitbreiding van de skateplek en een pumptrack of bmx-baan willen.

Gerrit Komrijcollege

Tien jongens en vijf meiden van het GKC delen en een gesprek met de buurtsportcoach hun ideeën over de openbare buitenruimte. In hun vrije tijd spreken ze graag af met vrienden en voetballen ze graag.

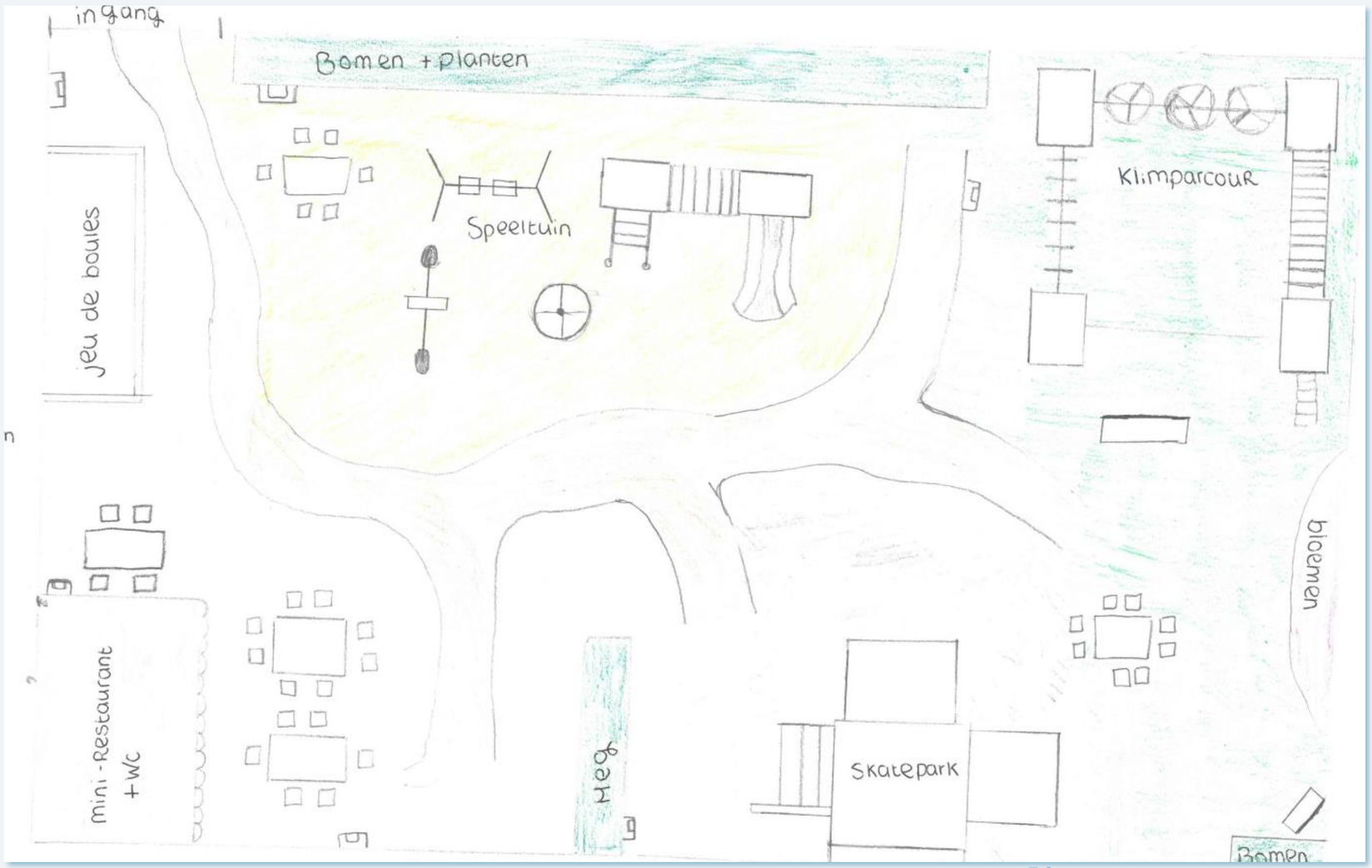
De jongeren hebben met groene stickers aangegeven waar ze graag samen komen. Met name De Uil wordt genoemd als hangplek. Andere ontmoetingsplekken zijn de Hema, de MacDonalds en sportverenigingen FC Trias en FC Winterswijk. Recreatiegebied Het Hilgelo is ook favoriet. Minder blij (rode stickers) zijn ze met de skatebaan (te weinig uitdagend) en SV Hakkelerkamp (voor kleine kinderen). Als wensen geven de jongeren aan dat ze meer variatie in ondergronden zouden willen, zoals ook eens kunstgras bij een trapveld. Meer hangplekken met bankjes zijn gewenst, net als een parkje waar je kan ontmoeten. Qua gewenste sportfaciliteiten wordt een basketbalveld genoemd en/of het opknappen van het huidige basketbalveld bij 't Kreil (noot: deze speeltuinvereniging wordt verplaatst). Ook een pannakooi of Cruyffcourt zouden ze toejuichen, evenals een openbaar toegankelijk voetbalveld.

Jongereninput - extra

er zijn niet heel chil plekken in Winterswijk. De chil plekken zijn vaak speeltuinen. Ze zijn ook vaak erg rommelig en soms zijn er dingen kapot. Wij vinden dat het veiliger gemaakt moet worden

Idee:
Een park voor alle leeftijden, waarvoor iedereen iets te doen is.

Mogelijke plek:
Scholtenpark

Onderzoek speelplekken

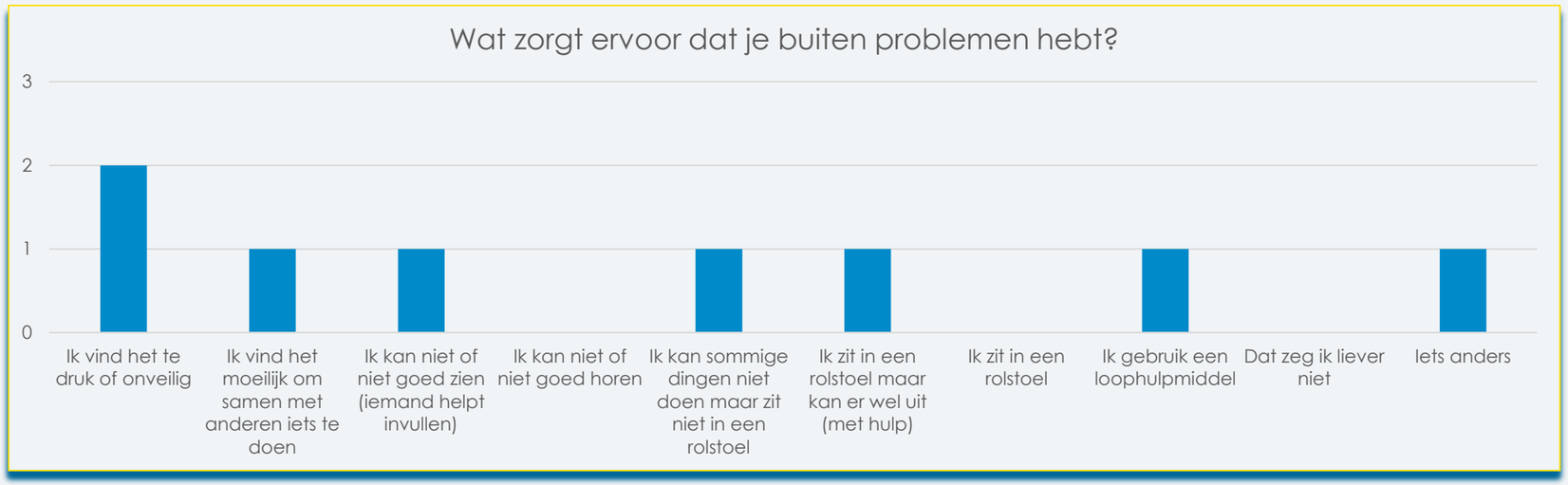
Leerlingen van het Gerrit Komrijcollege deden voor een praktijkdag (december '23) onderzoek naar speelplekken in Winterswijk. Alhoewel het onderzoek losstaat van de totstandkoming van dit visiedocument, past het onderwerp er zo goed bij, dat we enkele resultaten hier weergeven.

Enkele resultaten

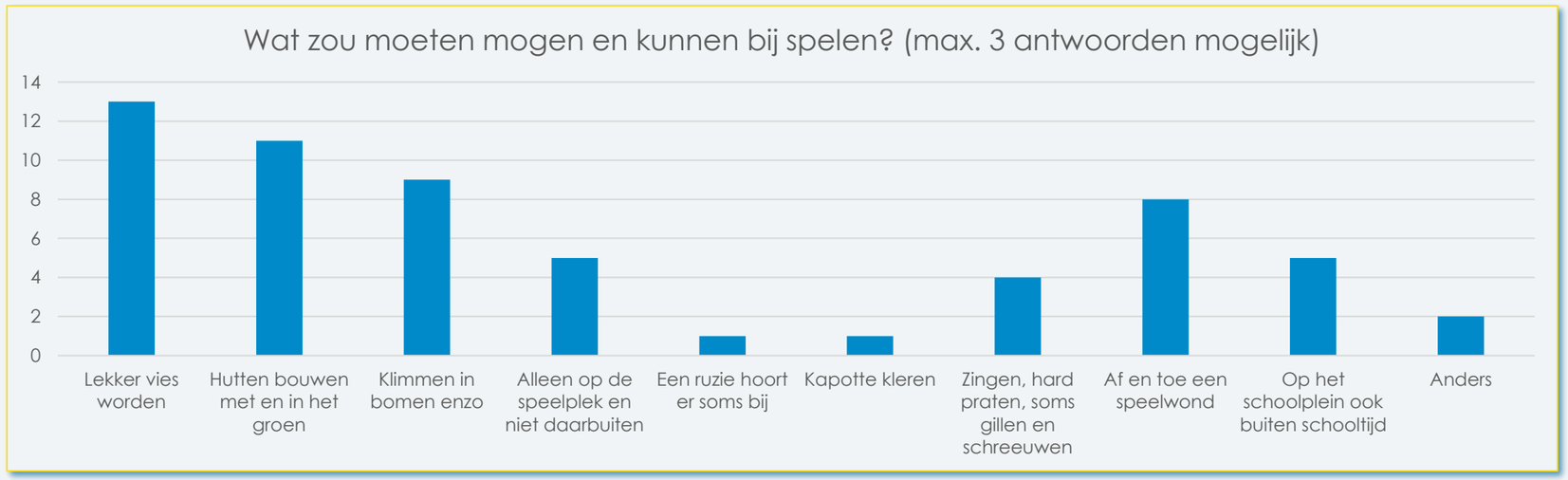
Alhoewel er verschillen zijn in de opvattingen van de leerlingen, zijn hier enkele punten weergegeven die meerdere leerlingen aangaven:

- Er zou een wat duidelijk onderscheid moeten komen tussen speelplekken voor tieners en speelplekken voor kleine kinderen. Nu zijn de chillplekken op speelplekken.
- Eén groepje leerlingen geeft aan dat er niet veel chillplekken zijn (zie linksboven). Een ander groepje vindt dat er wel genoeg chillplekken zijn, maar dat sommige ervan verwaarloosd zijn. Ook dit groepje geeft de wens aan voor meer ontmoetingsplekken.
- Veel speelplekken zien er wat rommelig uit. Ze geven aan dat meer prullenbakken wenselijk zijn.
- Bij speelplekken een bordje neerzetten met: verboden te roken. Op veel speelplekken voor kinderen liggen peuken op de grond.
- 2x wordt park Scholtenbrug als plek genoemd waar kansen liggen. Een groep heeft zelfs al een ontwerp gemaakt, zie hiernaast.

Bewonersbevraging

163 inwoners hebben de enquête geheel of gedeeltelijk ingevuld. Hoewel dit aantal niet representatief is, is het voldoende om patronen te tonen. Vooral volwassenen hebben de enquête ingevuld (109 keer), maar ook senioren, jongeren en kinderen hebben hun gebruikservaringen doorgegeven. Aangezien 26 van de 109 volwassenen de enquête (ook) over hun kinderen of kleinkinderen hebben ingevuld, kunnen we stellen dat kinderen voldoende in de resultaten zijn vertegenwoordigd.

Conclusies algemeen

Een flink aantal respondenten (63%) komt dagelijks buiten om te bewegen, ontmoeten, spelen of sporten en nog eens 27% doet dit enkele keren per week.

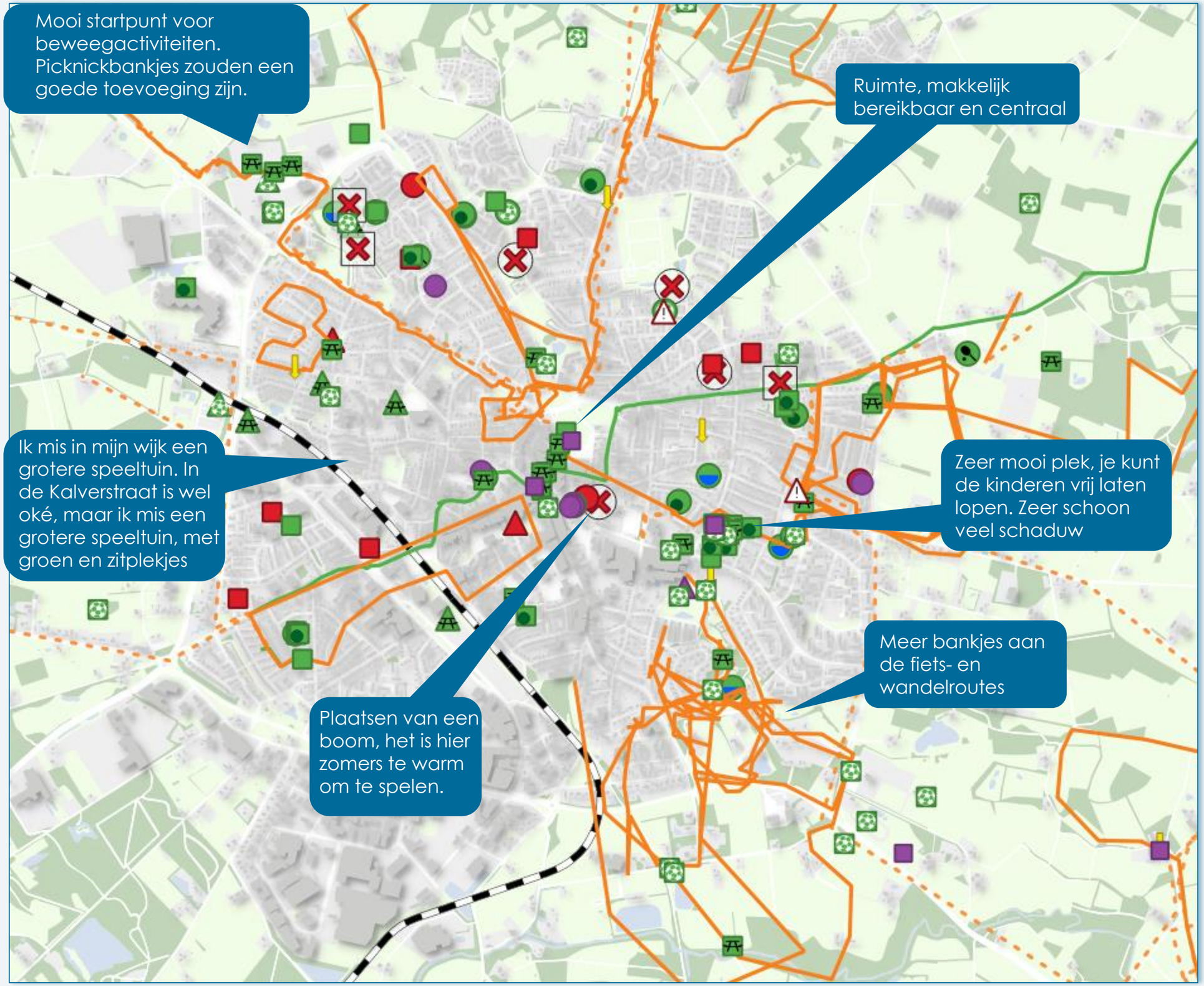
6% van de respondenten ervaart problemen bij het naar buiten gaan. Zo vindt iemand het onveilig omdat er te hard gereden wordt. Ook geven enkelen aan dat de buitenruimte onvoldoende is ingericht op hun visuele of lichamelijke beperking.

Het grootste deel van de kinderen gaat lopend de buurt in (57%) maar ook de fiets wordt regelmatig gebruikt om de buurt te verkennen (27%). Op de vraag aan kinderen hoever ze bereid zijn te lopen voor een echt goede speelplek, konden ze een vrij aantal kiezen tussen 1 en 25 minuten. Het merendeel is bereid 5 à 6 minuten te lopen.

Als volwassenen met kinderen meegaan, dan is 80% van hen bereid om op de fiets te stappen als een echt goede plek net wat verderop in de buurt ligt (max. 3 minuten).

Volwassenen noemen relatief vaak dat kinderen lekker vies mogen worden bij het spelen en dat ze mogen huttenbouwen en klimmen. Af en toe een speelwond daarbij oplopen is geen probleem. Een respondent merkt op dat een ruime tijdsopenstelling van speeltuinen gewenst is.

Bewonersbevraging kaartreacties

Toelichting kaartblad

De inwoners van Winterswijk wijzen verschillende plekken aan waar ze tevreden over zijn. Het centrum (met name het Vrijheidspark en park Scholtenbrug) is een favoriete ontmoetplek, de sportvelden in het noordwesten, in het oosten en in Meddo zijn in trek voor sporten en ontmoeten, SV Hakkelerkamp is populair voor spelen en inwoners zoeken graag de groene zones op.

Veel opmerkingen gaan over verkeersveiligheid, ervaren overlast en hittestress. Veel wensen gaan over vergroening van plekken, gevarieerder sportaanbod

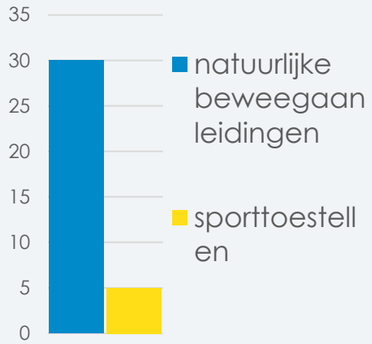
Legenda reacties

- probleem
- volwassenen
- kinderen
- jongeren
- ontmoeten
- sportplek
- mogen niet komen
- opmerking
- speelplek
- bij water
- slecht
- routeverbetering
- sportrondje
- step-/skate-/fietsrondje
- ommetje
- schoolroute

Bewonersbevraging inrichtingskwaliteit

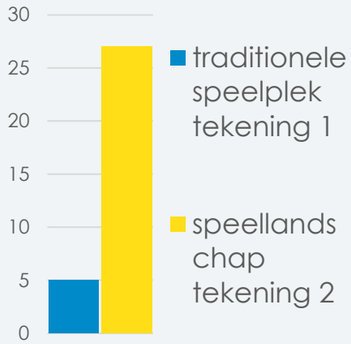

Welke plek spreekt je het meeste aan?

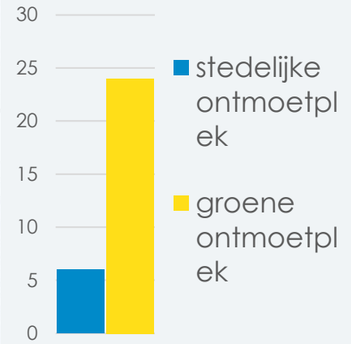
Welke plek spreekt je het meeste aan?

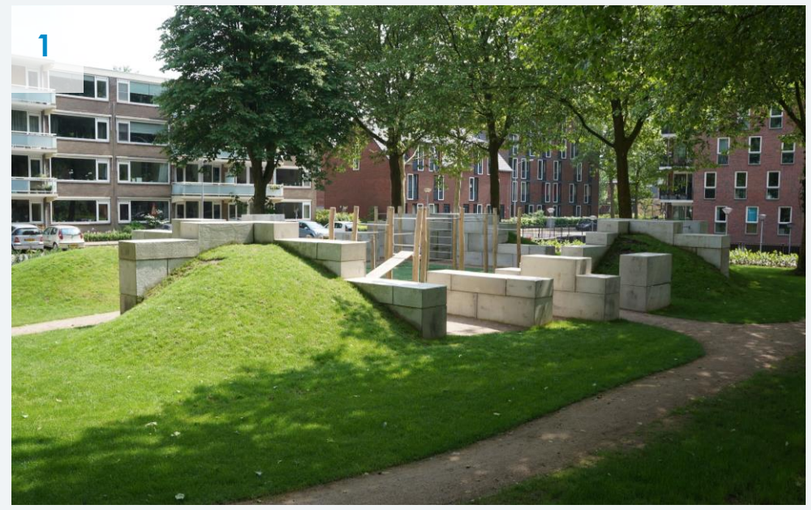

Welke plek spreekt je het meeste aan?

Conclusies inrichtingskwaliteit

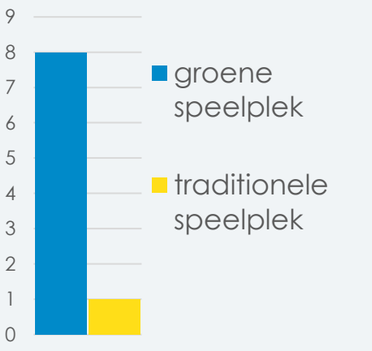
Volwassenen (boven) en kinderen (onder) geven dezelfde voorkeur aan. Ze kiezen voor natuurlijke beweegaanleidingen boven sporttoestellen (volwassenen) en groene ontmoetplekken (volwassenen) en speelplekken (kinderen) boven stedelijke, traditionele plekken. Een landschappelijke inrichting van de speelplek heeft voor beide leeftijdscategorieën duidelijk de voorkeur boven een traditioneel ingerichte speelplek. Jongeren konden kiezen uit verschillende verharde sportvoorzieningen en natuurlijk ingerichte sportplek. Het merendeel koos voor deze laatste, zie de afbeelding rechts (1). Ook voor een ontmoetplek gaven ze van verschillende verharde en overdekte opties, de voorkeur aan de parkachtige ontmoetplek zoals op de afbeelding rechtsonder (2) weergegeven. Samenvattend zou je kunnen stellen dat een sfeervolle, landschappelijke, groene inrichting bij alle doelgroepen de voorkeur krijgt.

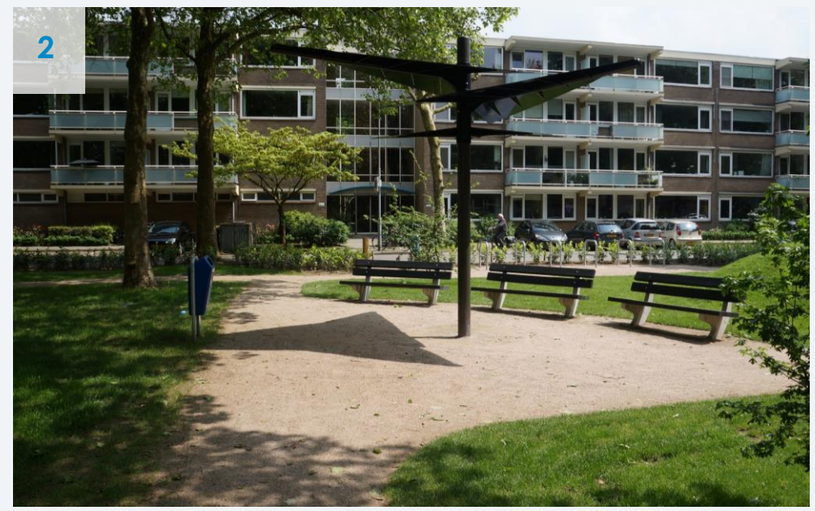
Welke plek lijkt je het leukst?

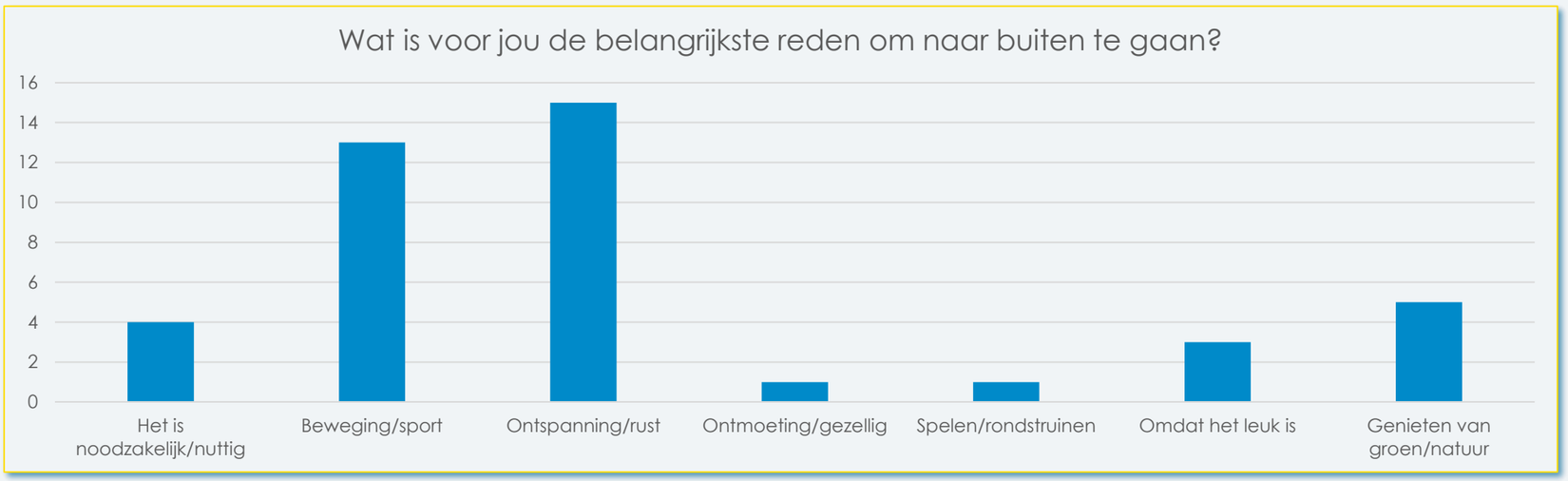

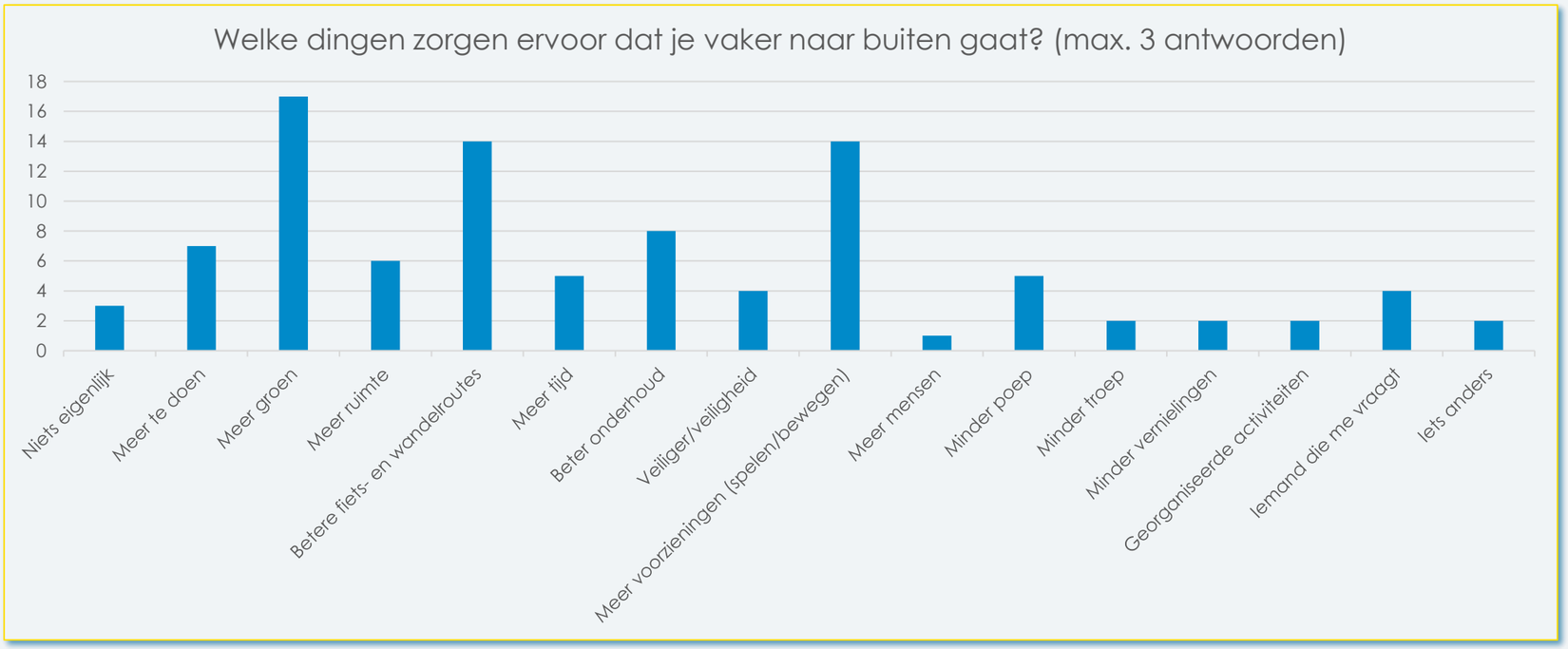
Welk soort inrichting spreekt je het meeste aan?

Bewonersbevraging BOSS

Conclusies BOSS
In de gesloten en open antwoorden op deze vragen, beide gegeven door volwassenen, komen de thema's groen & natuurlijk terug als motivator om meer naar buiten te gaan. Ook komt duidelijk terug dat BOSS zich op het snijvlak van fysiek en sociaal bevindt, niet alleen het aanbod van goede voorzieningen motiveert, ook dat wat er georganiseerd wordt. Opvallend is verder de suggesties die gedaan worden specifiek voor senioren. In de antwoorden valt de wens te lezen voor een multifunctionele buitenruimte die de verschillende doelgroepen verbindt.

Heb je nog andere ideeën om BOSS in je eigen buurt te verbeteren?

"Revitaliseer de grote speeltuinen. Transformeer ze in groene speel- en beweegparken, met 'wilde' natuur en schaduwplekken. De speeltuinverenigingen kunnen dit zelf niet. Gemeente moet voortouw nemen & beheer overnemen."

"Leuke speeltuin bouwen, waar kinderen heerlijk kunnen spelen met water, zand en toestellen om te klimmen. Iets voor verschillende leeftijden. Daarnaast een bankje voor de ouders om in contact te komen met andere ouders en om met de kinderen pauze te kunnen houden."

"Natuurlijke paadjes, water, stapstenen, fonteintjes, waterpompen, zand, houten klimtoestellen."

"Meer groen aanleg, plaatsen zandbak, plaatsen voetbalkooi, speeltoestel voor oudere kids, schaduwplekken bij huidig speeltoestel en elders. uitbreiding van speelmogelijkheid bijv. bij blikbak (verlaagde parkeerplaats) uitbreiding spelmogelijkheden of in park bij Scholtenbrug."

"Route met bewegingsopdrachten. Activiteiten organiseren om elkaar te ontmoeten"

"Organiseer een buurtschapstoernooi bijvoorbeeld honkbal."

"Meer dingen voor jongeren vanaf 14."

"Meer sporttoestellen voor jong en oud. Zo wordt een ontmoetingsplek gecreëerd waar senioren en jeugd elkaar ontmoeten.

"Speeltoestellen voor senioren b.v in de bestaande speeltuin (Hakkelerkamp)

Bewonersbevraging – Wensenprikker

Ten behoeve van de totstandkoming van de Omgevingsvisie heeft Gemeente Winterswijk in 2023 een enquête uitgevoerd onder de naam ‘Wensenprikker’. Respondenten konden algemene, locatiegerichte of themagerichte wensen doorgeven. De resultaten met betrekking tot BOSS zijn gedeeld ten behoeve van dit visiedocument.

Conclusies Wensenprikker

Wat opvalt uit de wensenprikker is dat er veel aandacht wordt gevraagd voor jongeren, zowel door henzelf als door volwassenen. Jongeren missen ontmoetingsruimte en ruimte waar ze sportief uitgedaagd worden. Ook speelruimte wordt vaak genoemd; zowel meer, als betere en grotere speeltuinen.

Er is een patroon te zien in wensen voor meer sport en spel in het centrum van Winterswijk. Ook voor gezonde activiteiten en beweegtoestellen in het centrum wordt meermaals een wens geuit.

Opvallend is verder het flinke aantal concrete wensen met betrekking tot sportvoorzieningen in Winterswijk. Naast de wens tot meer voetbalveldjes (3x) wordt ook een pumptrack genoemd (2x), een hockeyveld (2x), een volleybalveld, een bmx-baan en een betere skatebaan (2x).

Wat de inrichting betreft, valt de wens op voor groene, biodiverse en meer schaduwrijke (speel-)plekken. Tenslotte is de wens geuit om de stadsparken van Winterwijk met elkaar te verbinden.

“Ik zou graag meer goed onderhouden speelplekken zien voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar oud. Die zijn er te weinig.”

“Een betere skatebaan voor Winterswijk”

“Meer sportactiviteiten”

“Dat er voor jongeren plekken komen waar zij samen kunnen komen. Leuk uit kunnen gaan of misschien een plek waar voorzieningen zijn wat uitdaagt en ook ontspanning en samenkomst stimuleert.”

“Graag zie ik meer ruimte voor onze jeugd, de jeugd heeft de toekomst maar op deze manier trekt de jeugd weg! t/m basisschoolleeftijd is het hier top maar daarna is er een groot gat, hierop moet geanticipeerd worden want jeugd is niet alleen lastig zoals nu vaak gezegd wordt maar als er geen ruimtes zijn om elkaar te kunnen ontmoeten en feestjes te vieren worden ze dat wel want dan zoeken ze elkaar op straat op.”

“Voldoende ruimte voor ontmoeting, juist in tussen verschillende 'lagen en doelgroepen' in de samenleving, die elkaar anders niet makkelijk tegen zouden komen.

“Het grootste goed is rust, natuur en saamhorigheid! Laat dat beeldmerk leidend zijn.”

“Speeltuintje in de buurt met schaduwplekken”

“De hulp van de gemeente bij het onderhouden en aantrekkelijker maken van de speeltuinen. De randen inzaaien met een leuk bloemenmengsel of zonnebloemen. (…) Ik zie heel veel winstpunten. Kinderen zijn dol op bloemen, iedereen wordt er vrolijk van, het is meteen een fijnere plek om naar toe te gaan en het is natuurlijk heel goed voor de insecten, vogels enz.”

“Maak van speeltuin Hakkelerkamp en het voetbalveldje een natuurlijke oase in de wijk, waar jong en oud kunnen spelen, sporten, wandelen, ontmoeten, bewegen en ontspannen. Denk aan een combinatie van park, tiny forest, kruidentuin, voedselbos, beweegtuin / fitness parcours, een veilige speelplek voor de kleinsten.

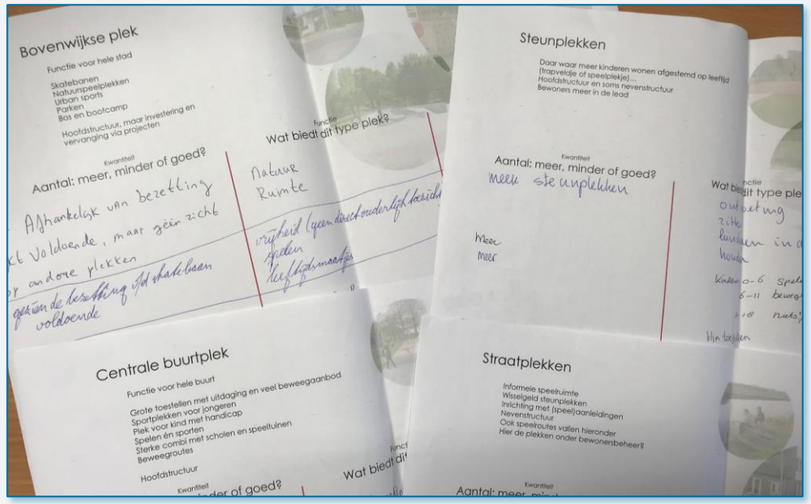
“Dat de stadsparken van Winterswijk worden verbonden met elkaar en er een betere en fijnmaziger mee groen/blauwe dooradering is door de stad met in relatie tot het buiten gebied.”

Ambtelijke verkenning

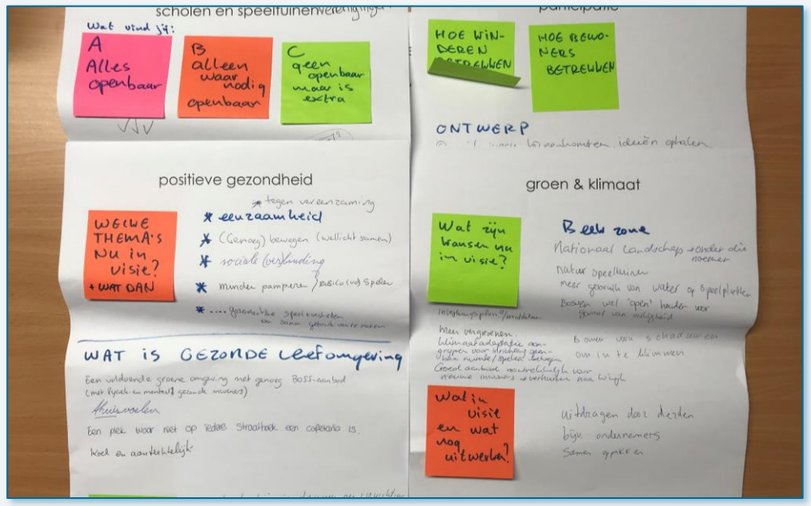

Ambtelijke workshops

BOSS raakt aan veel beleidsthema's. Het is dan ook van groot belang om de betreffende collega's te betrekken in het proces. Dit hebben we gedaan door middel van workshops waarbij we respectievelijk de aandachtspunten voor de visie hebben opgehaald; een SWOT hebben gedaan; de analyse hebben getoetst en input hebben gevraagd op de thema's die daaruit voortkwamen en op de voorgestelde spreiding.

Aandachtspunten en SWOT

Vergroening bij herinrichting van plekken, verbinding tussen inwoners (0-99), uitdaging en variatie van plekken kwamen als belangrijkste aandachtspunten naar voren.

Uit de SWOT kwam met name dat we kansen zien om:

- scholen, speeltuin- en sportverenigingen te betrekken;
- (school)routes te benutten;
- de mooie, groene Whemerbeekzone te benutten;
- de openbare buitenruimte multifunctioneel in te richten;
- natuurlijk spelen te bevorderen;
- opgaven te verbinden (inclusie, groen, positieve gezondheid).

Richting en thema's

Als richting hebben we vastgesteld dat we inzetten op een eerlijke spreiding van plekken, een dekkend netwerk voor alle doelgroepen, het bundelen van middelen om te komen tot kwalitatief goede, gevarieerde en uitdagende plekken aangevuld met routes. Met elkaar hebben we de verschillende thema's verdiept die daarbij aandacht behoeven. Deze verdieping en verdere reflectie op de voorgestelde richting zijn meegenomen in het schrijven van deze Visie op BOSS.

Aantakkend beleid

Omgevingsvisie Kom Winterswijk

De gemeente Winterswijk wil integraal werken aan opgaves en werkt daartoe op het moment van verschijnen van dit rapport aan de Omgevingsvisie voor de bebouwde kom. Deze Visie op BOSS dient daarom als input voor de nog op te stellen Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie wordt onder meer stilgestaan bij het onderwerp ‘gezonde leefomgeving’. Hierin gaat het over het hebben van een aantrekkelijke omgeving waarin men zich thuis voelt en waar iedereen gestimuleerd wordt om te sporten, spelen, bewegen en ontmoeten. Deze Visie op BOSS sluit hier op aan waardoor de ambities uit deze visie te zijner tijd gekoppeld kunnen worden aan de strategische doelen en pijlers uit de nog op te stellen Omgevingsvisie Kom Winterswijk. Hieronder worden enkele voorbeelden van integrale opgaven weergegeven waar de uitwerking van de Visie op BOSS aan bij kan dragen:

- Positieve gezondheid. Werk aan beschermen en bevorderen van gezondheid en faciliteer ontmoeting.
- Inclusieve leefomgeving. Iedereen moet kunnen sporten, bewegen en elkaar ontmoeten.
- Vergroening. Ga hittestress tegen, werk aan vergroening van versteende gebieden, goede aansluiting op groen en aan optimale natuurbeleving voor alle inwoners.
- Circulair en duurzaam. Werk toe naar circulair gebruik van materialen en herbruikbare grondstoffen.
- Meer ruimte voor de voetganger en de fietser. Openbare ruimte hierop inrichten met aantrekkelijke routes.
- Buurtaanpak. Benut de potentie van buurtbewoners en betrek hen in plannen voor hun leefomgeving.
- Integrale aanpak. Breng per wijk de opgaven in beeld en werk integraal aan de uitvoering van plannen.

Verbinding

BOSS verbindt het fysieke- en het sociale domein. Het is daarom van belang om de positionering van dit stuk ten opzichte van andere beleidsdocumenten in de gemeente duidelijk te beschrijven. Daarvoor dient dit hoofdstuk.

Deze Visie op BOSS maakt onder meer connecties met de volgende documenten:

- Omgevingsvisie (in wording)
- Groenstructuurvisie
- Sportnota
- Inclusie-agenda 2.0

Aantakkend beleid

Sportnota

De sportnota heeft tot doel een vitale samenleving te stimuleren waarin zoveel mogelijk inwoners verantwoord bewegen, sporten en elkaar ontmoeten. BOSS draagt bij aan de volgende ambities die uit dit doet voortkomen:

- **Sport- en beweegstimulering**: We willen dat elke inwoner voldoende kan sporten, bewegen en elkaar daarbij kan ontmoeten. Het gaat ons naast de sporters ook om de niet sporters.
- **Sportlandschap:** We maken onze voorzieningen op het gebied van sport en bewegen breed, uitdagend en toegankelijk, zodat ze in de behoeften van diverse doelgroepen voorzien. Het gaat hierbij ook om bewegen in de openbare ruimte.

Groenstructuurvisie

De inwoners van Winterswijk kunnen genieten van veel groen in en buiten de bebouwde kom. In de groenstructuurvisie is onder meer vastgelegd welke groengebieden en groenstructuren bepalend zijn voor het groene karakter van Winterswijk. Ook wordt in het document een uitwerking van die visie geboden, onder meer voor bewegen en spelen. De Visie op BOSS sluit aan bij de handreikingen daaruit zoals:

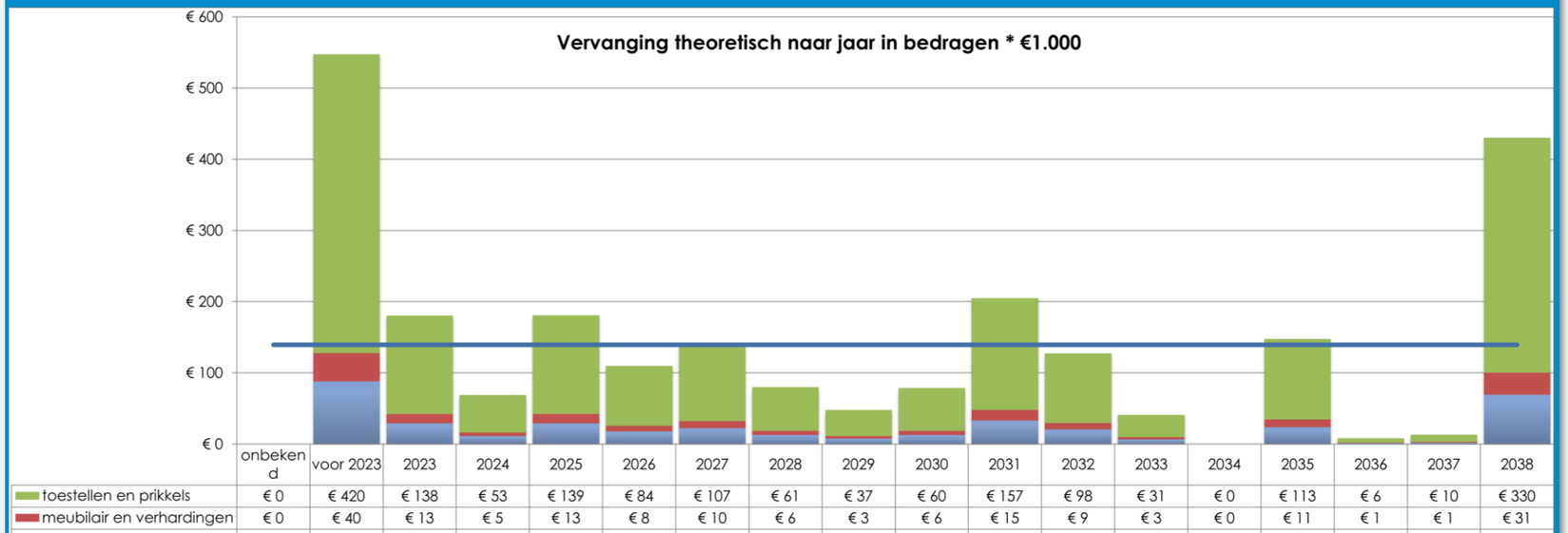
- Het inrichten van de openbare ruimte op een wijze die uitnodigt tot natuurlijk spelen;
- Het beweegvriendelijker maken van de leefomgeving door middel van groen;
- Het multifunctioneel inzetten van groen als verrijking van speel- of sportplekken, zoals voor een afscheiding, als bespeelbaar groen of om plekken aantrekkelijker te maken.
- Het inzetten van groen voor schaduw en verkoeling van BOSS-plekken.

De Groenstructuurvisie voorziet verder in een gebiedsgerichte uitwerking met geadviseerde maatregelen ter versterking van het groene karakter. De aanwijzing van de as van BOSS-zones sluit hier in grote lijnen op aan. Vergroening en BOSS kunnen zo hand in hand uitgewerkt worden.

Overig beleid

Deze Visie op BOSS gaat goed samen met de ambities van **Verkeer**. BOSS draagt bij aan de ambities uit het **Preventieakkoord Gezond en Geluk voorop in de Achterhoek** door bewegen, ontmoeten, spelen en sporten optimaal te faciliteren. Het geeft mede invulling aan het **Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)**. De Visie op BOSS haakt in op de ambitie uit de **Nota Klimaatadaptatie** van het tegengaan van hittestress door middel van het creëren van schaduw, ontstening en beplanting van groen. De Visie op BOSS sluit verder aan bij de **Inclusie-agenda 2.0**, het **Handboek Openbare Ruimte** en het **Participatiekader**.

Beheer

	onbekend	voor 2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
toestellen en prikkels	€ 0	€ 420	€ 138	€ 53	€ 139	€ 84	€ 107	€ 61	€ 37	€ 60	€ 157	€ 98	€ 31	€ 0	€ 113	€ 6	€ 10	€ 330
meubilair en verhardingen	€ 0	€ 40	€ 13	€ 5	€ 13	€ 8	€ 10	€ 6	€ 3	€ 6	€ 15	€ 9	€ 3	€ 0	€ 11	€ 1	€ 1	€ 31
veiligheidsondergronden	€ 0	€ 88	€ 29	€ 11	€ 29	€ 18	€ 22	€ 13	€ 8	€ 13	€ 33	€ 21	€ 7	€ 0	€ 24	€ 1	€ 2	€ 69
structureel vervanging	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139	€ 139

Huidige situatie vervanging

De huidige inventariswaarde (peiljaar 2023) bedraagt bijna € 2.1 miljoen. Om dit toestelbestand te kunnen vervangen is gemiddeld bij benadering €140.000,- nodig op jaarbasis als wordt uitgegaan van de theoretische vervangingstermijn per toestel. Naast de inventaris op speelplekken staan er ook voorzieningen op 13 schoolpleinen en 6 speeltuinen. Van de schoolpleinen zijn er 9 min of meer openbaar. Deze worden door de gemeente geïnspecteerd en de waarde van de voorzieningen op deze plekken is ruim € 1 miljoen. Ook de speeltuinen worden door de gemeente geïnspecteerd en de waarde van deze voorzieningen bedraagt bijna € 775.000,-.

Er is voor vervanging van speeltoestellen op speelplekken geen structureel budget beschikbaar. Budget voor herinrichting van plekken en vervanging van toestellen komt incidenteel beschikbaar en was afgelopen jaren ongeveer € 75.000,- per jaar. Dit betekent dat er niet structureel aan uitvoering van beleid kan worden gewerkt en er scheefgroei ontstaat. Aangezien er jaarlijks zo'n €140.000 nodig is, betekent dit een tekort van zo'n €65.000,-. Structureel is het tekort zelfs €140.000,- op jaarbasis. Dit is te zien aan de speelplekken in Winterswijk; enkele plekken zijn prachtig opgeknapt terwijl er op veel andere plekken vervangingsachterstand is. Zoals in de grafiek hierboven te lezen valt, had ruim 30% van de inventariswaarde van de toestellen en speelprikkels al vervangen moeten zijn. Tot nu toe heeft levensduur verlengend onderhoud ervoor gezorgd dat toestellen veilig konden blijven staan, maar de grens zal snel bereikt worden (zie huidige situatie onderhoud).

Huidige situatie onderhoud

Om het huidig areaal te kunnen onderhouden is volgens de kencijfers jaarlijks circa €55.000,- nodig Voorwaarde is dan wel dat het toestelbestand niet verouderd is. Het onderhoudsbudget van de ROVA en de gemeente gezamenlijk is zo'n €71.000 op jaarbasis. Alhoewel dit voldoende is, is het gezamenlijk verschil maar liefst €123.000,- aan structurele jaarlijkse middelen voor onderhoud en vervanging. Bij continuering van dit financiële beleid kan een kantelpunt worden voorzien. Toestellen worden dan niet meer vervangen. Daardoor zullen onaantrekkelijke speelplekken ontstaan waar ad hoc toestellen verdwijnen. Beschikbare middelen moeten dan ingezet worden voor het veilig ruimen van plekken.

Beheertaken

Er wordt een tekort aan tijd en middelen ervaren om speelruimte voldoende aandacht te geven. Het hoogst noodzakelijke wordt zo goed als mogelijk gedaan. Er is een beheerder, maar niet echt een beleidsverantwoordelijke. Spelen wordt er als het ware bij gedaan.

Jaarlijks wordt een veiligheidsinspectie van de toestellen en veiligheidsondergronden gedaan. Dit is inclusief speeltuinen van speeltuinverenigingen en de openbare schoolpleinen. Op basis hiervan wordt een onderhoudsronde gedaan om de toestellen weer veilig te maken of wordt een rapportage aangeleverd bij de speeltuinverenigingen en scholen.

Jaarlijks wordt ernaar gestreefd enkele plekken op te knappen. Hier volgt een participatie-, ontwerp- en uitvoeringstraject samen met omwonenden. Dit vraagt veel tijd en middelen.

Meldingen van bewoners worden zo goed als mogelijk opgelost. Beperkte middelen en tijd maken dit vaak lastig.

Speelruimte raakt veel onderwerpen in de buitenruimte. In veel projecten, het groen, overlastmeldingen is overlegtijd nodig van de beheerder/beleidsverantwoordelijke.

Colofon

Visie op BOSS

Leidraad om vanuit speelruimte een integrale aanpak te ontwikkelen voor Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) in de openbare ruimte van Winterswijk.

Auteur

OBB spelmakers + ruimtedenkers
I. Bergink
A.R. Bonk
E.G. Oost-Mulder

Opdrachtgever

Gemeente Winterswijk
P. Blaauwehand

Alle rechten voorbehouden OBB-Ingenieurs © nov 2023. Overleg bij kopiëren even, zodat de strekking niet uit verband raakt.